

GHIDUL INSTRUMENTELOR

pentru cercetare participativă
și evaluare cu copii, tineri și adulți

O colecție de instrumente folosite în cadrul evaluării tematice
și a documentării despre participarea copiilor în conflicte armate,
post conflict și construirea păcii, 2006-2008

Salvați Copiii

GHIDUL INSTRUMENTELOR

pentru cercetare participativă și evaluare
cu copii, tineri și adulți

○ colecție de instrumente folosite în cadrul evaluării tematice și a documentării
despre participarea copiilor în conflicte armate, post conflict și construirea păcii, 2006 - 2008

Salvați Copiii

Save the Children Romania

2011

Misiunea

Salvați Copiii este obținerea de progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora.

Viziunea

Salvați Copiii este o lume în care fiecărui copil îi este respectat dreptul la viață, protecție, dezvoltare și participare.

Traducere în limba româna de Maria Dan și Sînziana Ludușan

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Ministerului Norvegian de Afaceri Externe.

© 2008 Salvați Copiii Norvegia

Autori: Clare Feinstein și Claire O’Kane

Contribuitori: Echipele de evaluare tematică din Bosnia Herțegovina, Guatemala, Nepal și Uganda

Design grafic: Amund Lie Nitter

Publicat de: Salvați Copiii România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ORGANIZAȚIA “SALVAȚI COPIII” (București)

Ghidul instrumentelor pentru cercetare participativă și evaluare cu copiii, tinerii și adulții / Organizația Salvați Copiii. - București : Speed Promotion, 2011

ISBN 978-973-8942-94-3

3-053.2

3-053.6

Mulțumiri

La „Evaluarea tematică a participării copiilor în conflicte armate, post conflict și construirea păcii” au participat patru țări din patru regiuni în care activează Salvați Copiii Norvegia – Bosnia-Herțegovina, Guatemala, Nepal și Uganda. Această evaluare s-a desfășurat din luna noiembrie 2006 până în octombrie 2008 și a inclus evaluarea participării copiilor, precum și cercetarea și documentarea experiențelor copiilor privind conflictul, post conflictul și construirea păcii.

Implicarea activă a copiilor, tinerilor și adulților din cluburi, grupuri și asociații școlare și ale comunităților locale din cele patru țări a reprezentat o caracteristică de bază a acestui proces de evaluare și cercetare. Participarea fetelor și băieților implicați a devenit mai plină de sens și incluzivă prin sporirea capacității lor de a aplica și folosi o varietate de instrumente ușor de folosit de copii cu colegii lor, dar și cu adulții.

Aceste instrumente sunt cuprinse în acest „Ghid” care a fost dezvoltat prin colaborarea unor cercetători internaționali și a echipelor din cele patru țări pe parcursul desfășurării acestei evaluări. A fost îmbogățit, adaptat și extins prin contribuțiile copiilor, tinerilor și adulților.

Fiecare instrument are povestea sa, despre unde și cum a apărut. Unele instrumente au fost deja adaptate pentru a fi folosite în alte contexte, total diferite. Prin urmare, dorim să ne exprimăm mulțumirea și aprecierea față de toți formatorii care au jucat un rol în dezvoltarea, împărtășirea și adaptarea instrumentelor participative de acest fel.

Le mulțumim în special copiilor, tinerilor și adulților care au aplicat, adaptat și evaluat instrumentele cu sprijinul cercetătorilor naționali, al Salvați Copiii și al personalului ONG-ului partener din fiecare țară, care au împărtășit noile instrumente cu echipa globală. Le mulțumim tuturor pentru munca și contribuțiile lor în care și-au pus tot sufletul!

Cuprins

Prefață 7

Bine ați venit la „Ghidul instrumentelor” 8

Ce înseamnă evaluarea și documentarea? 8

Ce cuprinde „Ghidul instrumentelor”? 9

Etapa I: Consultări cu privire la difuzare/diseminare

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite 11

Instrumente folosite cu copii și tineri 12

☑ Evaluarea „H” 12

☑ Discuții de tip focus grup 14

Etapa IIa: Analiza diverselor experiențe și idei ale copiilor

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite 18

Instrumente folosite cu copii și tineri 20

☑ Harta corpului 20

☑ Analiza copac 22

☑ Trasarea riscurilor 23

☑ Axa timpului 25

☑ Peretele minunilor 26

☑ Albumul păcii 28

☑ Harta floare 30

☑ Teatrul 31

Analiza participării copiilor în procesul de promovare a păcii 33

☑ Viziune 34

☑ Analiza cerc 36

☑ Balonul 37

☑ Clasificarea în funcție de preferințe 39

☑ Povești despre cea mai importantă schimbare 41

Combinarea instrumentelor pentru a trece de la evaluare la planificarea acțiunilor 44

Instrumente folosite cu adulții 46

☑ Discuții de tip focus grup și/sau interviuri 48

Etapa IIb: Consolidarea capacităților și planificarea acțiunilor către o viziune

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite 52

Instrumente folosite cu copii și tineri 54

☑ Instrumentul Păianjen 54

☑ Activități din cadrul proiectului „Deprinderi pentru viață” 56

☑ Lanț de hârtie 62

☑ Jocuri în care toți câștigă 64

☑ Viziune 66

☑ Exercițiul cu fișe matrice 67

Instrumente folosite cu adulți 69

☑ Principalele elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia 71

☑ Discuții pe linia de valori 74

☑ Discuții de tip focus grup și/sau interviuri 76

Etapa III: Garantarea orientării spre calitate

O privire de ansamblu asupra instrumentelor utilizate 78

Instrumente folosite cu copii și tineri 80

- ☑ Joc de analiză 80
- ☑ Analiza cerc 81
- ☑ Axa timpului 83
- ☑ Harta corpului și Povești despre cea mai importantă schimbare 84
- ☑ Analiza diversității experiențelor copiilor în Hărțile corpului 86
- ☑ Discuții de tip focus grup 87
- ☑ Construirea unui agent ideal al păcii 88
- ☑ Noduri umane 89
- ☑ Fabula celor doi catâri 90
- ☑ Teatru 91
- ☑ Barometru de piață 92
- ☑ Reprezentare vizuală: consolidarea parteneriatelor adult-copil 93
- ☑ Joc de diversitate: linie scurtă, linie lungă 94
- ☑ Identificarea din partea copiilor a celor mai semnificative mesaje și recomandări 95
- ☑ Prezentarea conceptului de *advocacy* și a mesajelor clare 96
- ☑ Sprijinul acordat copiilor pentru ca aceștia să-și poată dezvolta propriul memorandum 97
- ☑ Jocuri de rol – construirea abilităților de *advocacy* ale copiilor 99

Instrumente folosite cu adulți 100

Anexe

Anexa 1: Fișă informativă despre „cercetarea prin dialog formativ” 102

Anexa 2: Modalități de a „sparge gheața” și jocuri energizante 107

Anexa 3: Listă de verificare pentru copii și tineri, cu scopul analizării și documentării informațiilor colectate 109

Listă alfabetică a instrumentelor 112

Prefață

Salvați Copiii Norvegia salută publicarea acestui „Ghid al instrumentelor” ca o contribuție a eforturilor neîncetate de a sprijini cercetarea și evaluarea participativă semnificativă cu copiii, tinerii și adulții. Sperăm că, datorită acestui ghid, copiii și tinerii vor fi incluși mai ușor în studii, evaluări și cercetări, precum evaluarea tematică pe care am realizat-o în cadrul Salvați Copiii Norvegia și care va oferi idei, inspirație și sfaturi practice despre folosirea metodelor și instrumentelor de către copii.

În cadrul procesului de cercetare și evaluare, metodele și instrumentele care au fost folosite, au ajutat la emanciparea copiilor, tinerilor și adulților. Acestea au permis consolidarea și îmbunătățirea muncii copiilor și a grupurilor în cadrul procesului și au făcut posibilă documentarea experiențelor și părerilor copiilor și tinerilor privind atrocitățile cu care s-au confruntat ca rezultat al conflictelor armate din țările lor. Totuși, în același timp, au putut munci la planuri și documentarea activității care reflectă speranțele lor și oportunitățile pentru prezent și viitor. Aceasta a ajutat munca de sprijinire a copiilor și tinerilor în căutarea păcii și în inițiativele lor de construire a păcii.

Trebuie să subliniem că experiența noastră de utilizare a metodelor și instrumentelor include și cursuri de formare a copiilor, tinerilor și adulților. Formarea a dus la crearea oportunităților pentru copii și tineri de a aplica instrumentele cu colegii lor și de a participa la evaluarea informațiilor adunate de la cei care folosesc instrumentele. Aceasta a dat un plus de valoare cercetării în ceea ce privește bogăția rezultatelor și faptul că atât tinerii, cât și copiii au dobândit noi aptitudini de-a lungul acestui proces, precum și oportunități de creștere a respectului de sine.

În ultimul rând, este foarte important să amintim că folosirea acestor instrumente nu se limitează la anumite zone, cum ar fi conflictul armat și construirea păcii. Majoritatea instrumentelor cuprinse în acest ghid pot fi aplicate și adaptate pentru munca participativă cu copiii în orice context. Sperăm că le veți considera folositoare!

Oslo, 11 aprilie 2008

Annette Giertsen

*Senior Adviser pentru participarea copiilor
Salvați Copiii, Norvegia*

Prefață

Etapa

I

Etapa

IIa

6

7

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Bine ați venit la „Ghidul instrumentelor”

Ce înseamnă evaluarea și documentarea?

Salvați Copiii Norvegia a desfășurat o evaluare și documentare de doi ani a participării copiilor în conflictele armate, post conflict și construirea păcii (2006-2008) în patru țări: Bosnia-Herțegovina, Guatemala, Nepal și Uganda.

A fost o **evaluare orientată spre proces** prin care Salvați Copiii a reușit să evalueze și să documenteze:

- activitatea sa cu privire la participarea copiilor;
- sprijinul dat copiilor și tinerilor pentru dezvoltarea și consolidarea muncii asociațiilor, cluburilor și grupurilor;
- percepția copiilor despre conflict și construirea păcii;
- diverse experiențe de conflict armat și impactul acestuia asupra fetelor și băieților din cele patru țări;
- experiențele lor de construire a păcii și sprijinul acordat implicării lor în inițiativele de construire a păcii;
- aplicarea unei noi forme de lucru, mai exact: cercetarea prin dialog formativ;
- lecțiile învățate.

Principalele scopuri ale evaluării și documentării au fost:

- să îmbunătățească activitatea Salvați Copiii Norvegia în ceea ce privește participarea copiilor;
- să consolideze proiectele și politicile actuale și pe cele viitoare;
- să promoveze drepturile copiilor afectați de conflicte armate;
- să asigure că drepturile copiilor sunt o prioritate în cadrul procesului de construire a păcii, prin documentarea experiențelor și contribuțiilor copiilor ca parte a istoriei naționale.

Principalele metode și instrumente folosite au inclus și utilizarea cercetării prin dialog formativ și a unor instrumente ușor de utilizat de copii. Durata desfășurării evaluării și documentării – o perioadă de doi ani – și folosirea cercetării prin dialog formativ au permis implicarea copiilor în calitate de consultanți, colegi cercetători, respondenți activi, asistenți pentru dezvoltare, agenți ai păcii și documentariști.

Cercetarea prin dialog formativ (CDF) a fost aplicată de echipele din toate țările pe tot parcursul evaluării tematiche. CDF promovează dialogul, reflecția și gândirea critică – pe o perioadă mai lungă de timp – printre copii, tineri, părinți, profesori, membri ai comunității, cercetători, personal al ONG-ului partener, personalul Salvați Copiii și alte persoane cheie interesate (de exemplu: oficiali guvernamentali, mass media). Scopul său a fost de a crește nivelurile de cunoștințe și de conștientizare care, mai apoi, pot fi folosite pentru a îmbunătăți proiecte și programe în desfășurare, în timpul procesului de evaluare. Valoarea adăugată a CDF este aceea de a se concentra asupra procesului și de a permite diferitelor grupuri de persoane să asculte și să discute mai aprofundat părerile exprimate de alții („întrevedere”).

OBSERVAȚIE: în Anexa 1, de la pagina 102, se găsește o secțiune specială despre CDF.

Instrumentele de participare împărtășite în acest „Ghid al instrumentelor” au ca scop susținerea cercetării și evaluării participative și reflectivă cu și de către copii și tineri. Aceste instrumente se îmbină foarte bine cu CDF, deoarece permit reflecția, dialogul, analiza și planificarea acțiunilor în cadrul diferitelor grupuri implicate. În plus, prin folosirea metodologiei CDF, se pot identifica și analiza, în profunzime, diferențele principale de perspectivă dintre grupurile de adulți și/sau grupurile de adulți și copii (de exemplu, prin discuții în cadrul întâlnirilor grupului consultativ și/sau prin organizarea unor întâlniri ale principalelor persoane interesate). Apoi, se pot identifica și implementa sugestiile cheie pentru a consolida proiecte și programe ca rezultat al procesului.

ETAPE PRINCIPALE ALE PROCESULUI DE EVALUARE TEMATICĂ:

Etapa I: Consultări cu privire la difuzare/diseminare (noiembrie 2006-ianuarie 2007)

Etapa II: a) Analiza diverselor experiențe și idei ale copiilor (februarie – aprilie 2007)

Etapa II: b) Consolidarea capacităților și planificarea acțiunilor către o viziune (aprilie – iulie 2007)

Etapa III: Garantarea orientării spre calitate (august – decembrie 2007)

Etapa IV: Documentarea și diseminarea (ianuarie – octombrie 2008)

Ghiduri și mecanisme suplimentare pentru o participare etică, semnificativă și incluzivă

Evaluarea tematică, în toate etapele ei, s-a bazat pe angajamentul unei participări sigure, etice, semnificative și incluzive a fetelor și băieților de diferite vârste și provenind din diferite medii. S-au realizat **ghiduri etice** și un **cadru analitic și de documentare**, incluzând liste de verificare pentru copii și tineri (vezi anexa 3). Acestea pot fi folosite ca materiale pedagogice suplimentare, pe lângă „Ghidul instrumentelor” – vezi www.reddbarna.no/chp.

Orientările etice se bazează și trebuie să fie folosite, întotdeauna, împreună cu politica organizațională de protecție a copiilor și cu standardele de practică a Salvați Copiii pentru participarea copiilor (2005).

Aceste orientări:

- se asigură că standardele de practică ale Salvați Copiii pentru participarea copiilor sunt încorporate pe deplin în proces;
- dezvoltă unele principii generale pentru o bună practică de participare a copiilor;
- analizează posibilele riscuri care pot apărea atunci când se lucrează cu copiii în situații de conflict și metode de a trata aceste riscuri;
- se asigură că elementele ce țin de protecția copilului sunt tratate în mod corespunzător și cu delicatețe;
- se asigură că este cuprinsă și diversitatea experiențelor copiilor;
- se asigură că se tratează chestiuni care reflectă sau consolidează relația de putere copil-adult;
- analizează discriminarea și se asigură că se practică non-discriminarea;
- asigură comunicarea și coordonarea eficientă.

Analiza și planificarea continuă a acțiunii pentru a asigura o practică a participării de calitate, etică și incluzivă au reprezentat o caracteristică de bază pentru procesul de evaluare. Acestea au fost obținute prin comunicare regulată: între copii, tineri, adulți, care s-au implicat în inițiative de pace bazate pe comunitate; între copii și reprezentanții adulților care se implică periodic în grupurile consultative la nivel local și/sau național (pentru a ghida evaluarea tematică); și între echipele de cercetători internaționali și naționali prin actualizări lunare, grupuri de discuție de interes virtuale și ateliere naționale cheie.

Ce cuprinde „Ghidul instrumentelor”?

„În timpul facilitării, dacă se folosesc jocuri și un proces distractiv, putem observa că se analizează activ până și chestiuni majore. S-a pus un mare accent și s-a discutat despre abordarea participativă, ceea ce e impresionant.”

Feedback din partea membrilor Clubului Copiilor din Nepal în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților din mai 2007

Acesta este „ghidul instrumentelor”, folosit de copii, tineri și adulți în timpul evaluării și documentării tematice referitoare la participarea copiilor în conflictele armate, post conflict și construirea păcii.

Aceste instrumente au fost organizate conform ordinii cronologice a folosirii lor în cadrul fiecărei etape importante a evaluării tematice:

- Etapa I: Consultări cu privire la difuzare/diseminare (noiembrie 2006-ianuarie 2007);
- Etapa II: a) Analiza diverselor experiențe și idei ale copiilor (februarie – aprilie 2007);
- Etapa II: b) Consolidarea capacităților și planificarea acțiunilor către o viziune (aprilie – iulie 2007);
- Etapa III: Garantarea orientării spre calitate (august – decembrie 2007).

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

8

9

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Pentru a face trimiteri mult mai ușor, instrumentele sunt organizate și în ordine alfabetică – vezi ANEXA, PAGINA 112.

Pentru fiecare instrument, sunt explicate obiectivele, timpul și materialele necesare, măsurile cheie care trebuie luate și observațiile facilitatorilor. Există și o secțiune în care utilizatorii au lăsat comentarii pe baza utilității instrumentului sau pe baza altor aspecte privind instrumentul.

Această colecție de instrumente a fost începută de cercetătorii internaționali și de consultantul global al Salvați Copiii Norvegia în etapa pregătitoare a evaluării, înainte de atelierul internațional de lansare ținut în Uganda, în noiembrie 2006. „Ghidul instrumentelor” a continuat să se extindă, să se dezvolte și să se adapteze de-a lungul procesului de evaluare tematică. Această versiune finală a beneficiat mult de contribuțiile celor patru echipe naționale implicate în evaluarea tematică. Au fost adăugate noi instrumente și s-au adaptat instrumente „vechi”, pe baza experienței folosirii și dezvoltării lor în țările participante.

Copii și tineri cu vârste cuprinse între 10 și 18 ani, din medii diferite (inclusiv copii din mediul urban, rural, tabere de persoane strămutate intern; copii din grupuri etnice, religioase și caste diferite, copii care merg la școală și copii care muncesc; copii răpiți care fuseseră soldați, mame copii și un număr mai mic de copii cu dizabilități), au fost implicați activ ca și consultanți, colegi cercetători, documentariști și susținători în timpul evaluării tematice. Au fost implicați și copii sub 10 ani, ca și respondenți activi. Experiența a demonstrat că aceste instrumente funcționează bine în diferite cadre socio-culturale și politice pentru copii din medii diferite. Multe din aceste instrumente sunt potrivite și pentru copii mai mici (6-14 ani).

Atelierul național de dezvoltare a capacităților din mai 2007, din Nepal, a identificat următoarele instrumente care au fost folosite în munca cu copiii sub 10 ani: harta riscurilor, harta corpului, teatru, poezie, desen, pictură, joc, cântece, evaluare „H”.

În plus, următoarele instrumente s-au dovedit a fi folosite, prin activitățile desfășurate în fiecare dintre cele 4 țări, în următoarele scopuri:

- **analiza și documentarea experiențelor și părerilor:** analiza copac, harta corpului, povești despre cea mai importantă schimbare, albumele păcii, balonul construirii păcii, discuții de tip focus grup, linia de valori;
- **analiza participării copiilor la construirea păcii:** viziune/copacul, analiza cerc, balonul construirii păcii, povești despre cea mai importantă schimbare, poezie, teatru;
- **evaluarea proiectelor și a proceselor:** evaluarea H, axa timpului, instrumentul Păianjen, principalele elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia;
- **planificarea:** viziune/copacul, analiza cerc, instrumentul Păianjen, crearea agentului ideal al păcii.

Folosiți cu plăcere!

Etapa I: Consultări cu privire la difuzare/diseminare

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite

Scopul acestei etape a fost de a lucra cu grupurile și inițiativele de copii existente pentru a împărtăși informații despre evaluarea tematică și pentru a consulta un grup mare de fete și băieți din medii diferite despre metodele lor preferate de cercetare, sugestiile lor de a menține siguranța copiilor în timpul cercetării și de a asigura activități de calitate.

Instrumente folosite cu adulți și copii în comunitățile țintă:

- **Împărtășirea informațiilor ușor de înțeles de copii și adulți** despre procesul de evaluare și de documentare tematică (cu adulți și copii);
- **Împărtășirea orientărilor etice** cu adulții și copiii pentru o înțelegere comună, expansiune (conform oricărei sugestii a lor), acceptare și dreptul de proprietate;
- **Discuții inițiale/sensibilizare inițială a liderilor comunităților, liderilor religioși, părinților și altor persoane interesate importante** (de exemplu: profesori, diriginți, funcționari ai administrației locale) pentru a le câștiga sprijinul pentru procesul de cercetare/evaluare și pentru rolul activ al copiilor în acest proces. Aflarea părerilor despre: beneficiile participării copiilor; beneficiile procesului de cercetare/evaluare și sugestiile lor de menținere a siguranței fetelor și băieților (de vârste și capacități diferite) în timpul procesului.

Instrumente folosite cu copii și tineri:

- **Evaluarea „H” a grupurilor de copii/a inițiativelor copiilor:** puncte forte, puncte slabe, sugestii de a îmbunătăți grupurile de copii și inițiativele copiilor, inclusiv **folosirea Tableau vivant** (vezi pag. 14) pentru a evalua punctele forte individuale și colective ale organizațiilor și inițiativelor copiilor;
- **Discuții de tip focus grup cu copiii despre procesul evaluării tematicе și despre contribuțiile lor pline de semnificație și sigure**, pentru a analiza părerile și sugestiile copiilor și ale tinerilor despre cum le-ar plăcea cel mai mult să contribuie la evaluarea și documentarea tematică astfel încât să se garanteze pentru participarea lor oportunități incluzive, semnificative și sigure [legătură posibilă către alegerea unei fete și a unui băiat din zone geografice cheie în grupul local de referință/consultativ].

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

10

11

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

1-3

Instrumente folosite cu copiii și tinerii

Evaluarea „H” a grupurilor de copii și a inițiativelor copiilor

Evaluarea „H” este un instrument simplu de monitorizare și evaluare pentru a analiza punctele forte (sau succesele) și punctele slabe (sau provocările) ale oricărei inițiative/grup/proces și pentru a sugera idei de acțiuni pentru a le îmbunătăți.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza punctelor forte sau succesele grupurilor de copii sau ale inițiativelor copiilor;
- Analiza punctelor slabe sau provocărilor grupurilor de copii sau ale inițiativelor copiilor;
- Împărtășirea ideilor de acțiuni pentru îmbunătățirea grupurilor de copii sau inițiativelor copiilor.

TIMP NECESAR: Această activitate simplă poate fi desfășurată cu grupuri de copii, tineri și/sau adulți într-un timp relativ scurt, de aproximativ 40-45 minute. Dacă sunt mai multe grupuri care desfășoară activitatea, alocăți puțin mai mult timp pentru împărtășire și discuții despre rezultate (de exemplu, 60-75 minute).

PAȘII PRINCIPALI:

- Desenați un H pe o foaie mare de flipchart.

	!?! 	
--	---------	--

- În coloana din stânga desenați o față zâmbitoare 😊, în coloana din dreapta desenați o față tristă ☹️, iar în coloana din mijloc trageți o linie pentru a forma un H și desenați un bec (pentru a reprezenta „ideile geniale”);
- În grupuri (de copii, tineri, sau bărbați/femei de aceeași vârstă), permiteți participanților să completeze tabelul după cum urmează:
 - 😊 Care sunt punctele forte (sau de succes) ale grupului de copii sau ale inițiativei copiilor?
 - ☹️ Care sunt punctele slabe (sau provocările) ale grupului de copii sau ale inițiativei copiilor?
 - !?! Ce idei/sugestii aveți pentru a îmbunătăți/consolida grupul de copii sau inițiativa copiilor?
- Dacă activitatea s-a desfășurat cu grupuri diferite de participanți, permiteți fiecărui grup să își prezinte evaluarea „H” și facilitați discuții mai ample despre rezultate.
- Care sunt beneficiile și provocările cheie ale grupurilor de copii sau ale inițiativelor copiilor?
- Care sunt acțiunile cheie pentru a consolida grupurile de copii sau inițiativele lor?
- Cum pot fi puse în practică aceste idei?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

Acest instrument este foarte simplu și poate fi folosit periodic de grupurile sau inițiativele de copii pentru a monitoriza punctele forte și slabe ale inițiativelor și pentru a planifica acțiuni concrete pentru îmbunătățirea acestora.

COMENTARII DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Acest instrument de evaluare este simplu și foarte util și poate fi folosit ușor și repede de copii și tineri în diferite scopuri.

MATERIALE NECESARE:

Hârtie flipchart, marker pentru flipchart.

Din Bosnia-Herțegovina:

TABLEAU VIVANT este un instrument care permite ilustrarea unei situații schimbate într-o comunitate printr-o scenă de teatru reprezentând povestea de viață a unor copii/ tineri, în 3 cadre (tableau vivant). Primul cadru identifică punctele slabe ale inițiativei copilului/copiilor; al doilea cadru, acțiunile luate pentru a consolida capacitățile copilului sau inițiativele copiilor, iar al treilea cadru descrie situația modificată. Instrumentul „Tableau vivant” poate fi folosit în evaluarea punctelor forte individuale și colective ale organizațiilor și inițiativelor de copii. Acest instrument poate fi combinat cu evaluarea „H”.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

12

13

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Discuții de tip focus grup cu copiii despre procesul evaluării tematică și despre contribuțiile lor valoroase și certe

Folosirea discuțiilor de tip focus grup cu grupuri de fete și/sau băieți (de vârste similare) pentru a analiza ideile copiilor și ale tinerilor despre cum le-ar plăcea cel mai mult să contribuie la evaluarea și documentarea tematică și pentru a schimba păreri în legătură cu desfășurarea procesului de participare, astfel încât acesta să fie semnificativ și sigur.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- introducerea informațiilor generale principale grupurilor de copii și de tineri despre evaluarea tematică și documentare;
- analiza părerilor și sugestiilor copiilor și ale tinerilor despre evaluarea tematică și despre cum le-ar plăcea cel mai mult să contribuie la procesul de evaluare și documentare tematică (de exemplu: domenii principale de cercetare, metode preferate de cercetare, rolurile lor, cum să garantăm participarea incluzivă, orice idei inițiale pentru documentarea condusă de copii);
- analiza tuturor riscurilor, temerilor sau provocărilor cu care se confruntă copiii și tinerii ca rezultat al implicării lor în procesul de evaluare tematică și împărtășirea ideilor, sugestiilor pentru minimizarea acestor temeri și riscuri;
- analiza ideilor copiilor și ale tinerilor despre sprijinul necesar pentru a garanta că procesul de participare este semnificativ și sigur;
- compilarea, analiza și documentarea ideilor copiilor și ale tinerilor din discuțiile de tip focus grup;
- dezvoltarea planurilor de țară actualizate care încorporează ideile și sugestiile copiilor și tinerilor și desfășurarea vizitelor de monitorizare pe teren, pentru a informa în permanență copiii și tinerii și pentru a sprijini participarea lor activă continuă la proces.

TIMP NECESAR: Discuțiile de tip focus grup durează în jur de 30-45 de minute cu fiecare grup de participanți. Totuși, va fi nevoie de timp și pentru a compila, analiza și documenta ideile diferitelor grupuri din discuțiile de tip focus grup. Analiza poate fi folosită pentru a actualiza planurile de cercetare ale țării. În plus, vor fi necesare vizite de monitorizare pentru a informa în permanență copiii și tinerii despre proces și pentru a sprijini participarea lor activă.

PAȘII PRINCIPALI:

- Începeți discuția cu prezentările, astfel încât participanții să se cunoască unii pe ceilalți. Dacă credeți că este nevoie, stabiliți unele reguli de bază pentru discuție;
- Împărtășiți informații generale de bază despre procesul de evaluare tematică și documentare, despre participarea copiilor în conflict armat, post conflict și construirea păcii cu grupul (de exemplu, de unde a venit ideea, ce țări participă, faptul că cercetarea și evaluarea vor fi sprijinite pe o perioadă de un an cu accent pe contribuția activă a copiilor și tinerilor de vârste diferite, din diferite locații, pentru a contribui activ la procesul de cercetare și documentare);
- Prezentați principalele elemente de etică cu privire la participarea copiilor în cercetare și evaluare. De exemplu, abordarea etică, dreptul la informație, participarea voluntară și așa mai departe;
- Vedeți dacă copiii și tinerii au întrebări principale despre evaluarea tematică și încercați întotdeauna să le răspundeți! Dacă nu știți răspunsul exact la o anumită întrebare, atunci explicați că veți afla și veți da răspunsul într-o perioadă de timp determinată;
- Explicați natura acestui instrument – se vor organiza discuții de tip focus grup cu grupuri de fete și băieți (de vârste similare) pentru a permite copiilor și tinerilor să împărtășească idei despre procesul de evaluare tematică și documentare, despre cum le-ar plăcea să contribuie cel mai mult și despre ideile lor de a asigura un proces semnificativ și sigur;
- Explicați fiecărui grup ce se va face cu informațiile colectate și cu părerile copiilor și tinerilor și cum vor beneficia copiii de implicarea lor în proces. Analizați cum pot fi recunoscute contribuțiile copiilor, luând în considerare elementele de protecție, confidențialitate și așa mai departe;

- Explicați fiecărui grup că, deși căutați, ascultați și sunteți influențați de ideile și părerile copiilor și tinerilor despre cum vor să contribuie mai mult la procesul de evaluare tematică și documentare, se poate ca unele dintre ideile și sugestiile lor să nu fie fezabile, fie din cauza unor resurse limitate (disponibile pentru echipele de studiu naționale), fie din cauza factorilor de timp sau contextuali (de exemplu, risc ridicat). Totuși, se vor lua în considerare toate sugestiile și se vor da motive clare pentru incapacitatea de a înainta o anumită sugestie (fie în timpul discuțiilor și/sau mai târziu, când se vor strânge păreri de la mai multe discuții de tip focus grup cu diferite grupuri de copii și tineri).
- Permiteți discuția și explorarea părerilor fetelor și băieților despre:
 - *Beneficiile* desfășurării unei evaluări și documentări tematice despre participarea copiilor în conflicte armate, post conflict și construirea păcii (de exemplu, beneficiile pentru copii, comunitate, societate);
 - *Orice domeniu important de cercetare/întrebări* despre care ar vrea să afle mai multe;
 - Cum le-ar plăcea să fie implicați activ în procesul de cercetare, evaluare și documentare? *Ce roluri le-ar plăcea să joace?*
 - Cum să garantăm că fete și băieți de vârste diferite, cu capacități diferite și din medii diferite, inclusiv copii cu dizabilități (și copii din diferite grupuri etnice) se implică activ? (*participare incluzivă*)
 - *Ce fel de metode sau procese de cercetare* ar vrea să folosească în timpul studiului? *Ce fel de instrumente* sunt folositoare în activitățile cu fete și băieți de vârste și cu abilități diferite?
 - *De ce fel de sprijin* au nevoie pentru a se implica activ (de exemplu, colegi cercetători, documentariști)? În ce măsură vor ca adulții să îi sprijine și ce sprijin exact necesită din partea adulților?
 - *Cu ce fel de riscuri sau temeri* cred că s-ar putea confrunța dacă se implică activ în procesul de cercetare, evaluare sau documentare?
 - *Ce se poate face pentru a aborda aceste riscuri sau temeri* (de exemplu, ce fel de pregătire se poate desfășura sau ce fel de sprijin se poate oferi pentru a minimiza aceste riscuri)?
 - Cum pot contribui la *documentarea creativă* a părerilor copiilor în timpul evaluării tematice? De ce fel de sprijin ar avea nevoie?
 - *Cum se pot exploata la maxim rezultatele și părerile exprimate de copii, tineri și adulți* în cadrul evaluării tematice (la nivel local, regional, național și global)?
 - Au alte sugestii pentru a garanta participarea incluzivă, semnificativă și sigură a copiilor și tinerilor în procesul de evaluare tematică și documentare?
- Explicați din nou grupurilor că sugestiile din partea diferitelor grupuri (de exemplu, din partea unor grupuri de vârste diferite în fiecare locație geografică) vor fi adunate pentru a informa despre dezvoltarea planurilor și proceselor de cercetare. Se va asigura feedback-ul pentru copii și tineri, precum și sprijinul permanent pentru participarea activă a fetelor și băieților la procesul de cercetare, evaluare și documentare. În plus, se vor da motive clare pentru a explica de ce anumite sugestii ale copiilor și tinerilor nu pot fi înaintate;
- Compilați, analizați și documentați părerile și sugestiile copiilor și tinerilor din diferite discuții de tip focus grup. Dezvoltați și actualizați planul de cercetare al țării, incluzând părerile și sugestiile copiilor și tinerilor și organizați vizitele de monitorizare pe teren, pentru a informa în permanență copiii și tinerii și pentru a sprijini participarea lor activă continuă la proces.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Cercetătorii trebuie să se familiarizeze cu contextul socio-politic, economic și cultural din trecut și din prezent al zonei în care se desfășoară evaluarea și documentarea. Este important să înțelegem contextul conflictului și impactul său asupra diferitelor aspecte ale vieții copiilor, familiilor și comunităților lor, precum și mediul politic și structurile de luare a deciziilor de la nivel local/al comunităților, regional și național.
- După ce a dobândit aceste cunoștințe și informații, cercetătorul poate înțelege mai bine părerile copiilor cu privire la diferite aspecte discutate. De exemplu, despre beneficii, domeniile principale de cercetare, întrebări; despre rolurile pe care copiii ar vrea să le joace, despre garantarea participării incluzive; despre ce fel de metode sau procese de cercetare să folosească; despre ce fel de sprijin este necesar și ce fel de sprijin este posibil; despre ce fel de riscuri sau temeri pot apărea etc;
- Aceste discuții de tip focus grup pot fi facilitate cel mai bine cu grupuri de copii și tineri în propriile lor locații. Trebuie să se hotărască cel mai bun moment și loc de întâlnire împreună cu toate persoanele interesate care participă la discuții;
- Discuțiile de tip focus grup dau cele mai bune rezultate atunci când numărul participanților este limitat la 6-10 fete sau băieți dintr-un grup de vârstă similară sau medii asemănătoare. Astfel, se pot organiza diferite discuții de tip focus grup cu fete și băieți din grupuri de vârste diferite (de exemplu, de 6-10 ani, de 11-14 ani, de 15-18 ani);
- Este important să defalcăm părerile grupurilor de vârste diferite sau pe cele ale fetelor de cele ale băieților. De asemenea, este important să se înregistreze și să se răspundă la preocupările fetelor și/sau băieților de vârste diferite;
- **Alegerea propusă a unui copil sau tânăr ca reprezentant** (o fată și un băiat din zone geografice cheie), pentru a face parte din grupul consultativ, ar putea fi legată de procesul desfășurării acestor discuții de tip focus grup.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Consultațiile inițiale cu copii, tineri și adulți pot fi cruciale pentru obținerea unor cunoștințe și percepții mai aprofundate despre situația politico-socio-culturală în fiecare context - pentru a adapta și dezvolta oportunități semnificative și sigure pentru participarea fetelor și băieților (cercetător internațional).

MATERIALE NECESARE:

- Informații generale ușor de înțeles de copii despre evaluarea tematică și documentație.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

16

17

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

1-3

Etapa IIa:

Analiza diferitelor experiențe și idei ale copiilor

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite

Instrumente folosite cu copii și tineri:

- **Harta corpului cu diferitele experiențe ale copiilor** care trăiesc în contexte de conflict/post-conflict/construirea păcii;
- **Analiza copac a conflictului:** Analiza rădăcinilor conflictului și impactul asupra copiilor, familiilor, comunităților și națiunii;
- **Trasarea riscurilor:** analiza riscurilor cu care se confruntă fetele și băieții (de vârste diferite) în comunitățile lor locale. *Aceasta include și un exemplu despre cum pot fi combinate harta corpului și harta riscurilor pentru a analiza emoțiile copiilor cu privire la experiențele lor din conflict, post conflict și pace;*
- **Axa timpului pentru inițiativele de pace și participare ale copiilor:** sublinierea succeselor și provocărilor principale înregistrate;
- **Peretele minunilor** este o versiune adaptată a axei timpului dezvoltată în Nepal pentru a analiza impactul evenimentelor secvențiale în timp;
- **Albumul păcii:** instrument pentru a sprijini cercetarea și documentarea condusă de copii a poeziilor, desenelor, poveștilor, articolelor decupate din ziare etc;
- **Harta floare a celor care sprijină copiii:** îi identifică pe cei care au sprijinit fetele și băieții (de vârste diferite) în momentele dificile, și cum?
- **Teatru** – pentru a analiza și sublinia experiențele fetelor și băieților (de exemplu, cum ajută copiii la protecția lor, a colegilor lor și a familiilor lor) și/sau să arate semnificația păcii;
- **Exerciții de viziune: rolul copiilor ca agenți ai păcii** – Către ce viziune se îndreaptă? Ce viziune a familiilor/comunităților/națiunii lor? Care este viziunea lor despre rolul lor ca agenți ai schimbării/ai păcii?
- **Analiza cerc a rolurilor copiilor în construirea păcii;**
- **Exerciții balon:** analiza conceptului și a experienței practicii participării copiilor la construirea păcii;
- **Clasificarea în funcție de preferințe a activităților sau inițiativelor de pace** desfășurate de grupurile/inițiativele/organizațiile de copii (desfășurate separat cu grupuri de fete și băieți de vârste diferite);
- **Povești despre cea mai importantă schimbare:** dialog și desene individuale pentru a ilustra poveștile „celor mai importante schimbări” care au reușit din inițiativele copiilor (de exemplu, o schimbare asupra copilului a familiei/comunității/națiunii – alegerea copilului). Dezvoltarea și împărtășirea poveștilor individuale și dialogul colectiv pentru identificarea poveștilor despre cea mai importantă schimbare pe care vor să le folosească pentru a ilustra valoarea și impactul inițiativelor lor la diferite niveluri.

Srijin permanent pentru inițiativele copiilor de documentare/media pentru documentarea/prezentarea experiențelor și părerilor copiilor, pentru o consolidare a rețelilor de copii, pentru împărtășirea experiențelor, părerilor și sporirea analizei, acțiunii și planificării activităților colective de *advocacy*.

Trecerea de la evaluare la planificarea acțiunii: un exemplu din Bosnia – Herțegovina despre cum poate fi combinată evaluarea „H” cu alte instrumente pentru a trece de la evaluare la planificarea acțiunii, pornind de la punctele forte identificate în evaluarea „H”.

Instrumente folosite cu adulții

(*părinți/părinți vitregi/tutori, lideri comunitari și religioși și/sau alte persoane interesate importante, de exemplu: profesori, funcționari ai administrației locale, reprezentanți ONG și Salvați Copiii*)

Instrumentele menționate mai sus pot fi adaptate, pe lângă folosirea unuia/tuturor instrumentelor de mai jos:

- **Discuții de tip focus grup și/sau interviuri** despre cum au fost afectați copiii (de vârste diferite) și alți membri ai familiei de conflict și/sau post conflict/contextul construirii păcii. Discuții despre rolul copiilor în promovarea păcii și a drepturilor copiilor;
- **Evaluarea „H” a participării și inițiativelor copiilor și tinerilor:** puncte forte/beneficii, puncte slabe/dezavantaje și sugestii de îmbunătățire (inclusiv analizarea situațiilor în care copiii au fost incluși/excluși din asemenea inițiative);
- **Povești despre cea mai importantă schimbare ca parte a monitorizării și evaluării continue, runda 1b):** după descrierea de mai sus, dar folosit cu adulți. Dialog și povești care descriu „cele mai importante schimbări” care au reieșit din inițiativele copiilor (de exemplu: pentru copil familie/comunitate/națiune). Dezvoltarea și împărtășirea poveștilor individuale și dialogul colectiv pentru identificarea poveștilor despre cea mai importantă schimbare, pe care vor să le folosească pentru a ilustra valoarea și impactul inițiativelor lor la diferite niveluri.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

18

19

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Instrumente folosite cu copii și tineri:

Harta corpului cu diferitele experiențe ale copiilor

Harta corpului este un instrument participativ care poate fi folosit pentru a analiza viziunile copiilor și ale tinerilor despre diferite feluri în care contextele de conflict, post conflict sau construirea păcii le-au schimbat viețile.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza părerilor și experiențelor fetelor și băieților despre diferitele feluri în care contextele de conflict, post conflict sau construirea păcii le-au afectat viețile.
- Analiza și înregistrarea informațiilor defalcate privind experiențele fetelor și ale băieților de vârste și din medii diferite, în anumite contexte.

TIMP NECESAR:

Acest instrument necesită 40-60 minute pentru grupuri de copii și tineri.

PAȘI PRINCIPALI:

- Se lipesc foi mari de flipchart între ele. Un copil sau un tânăr se va oferi să se întindă pe foi pentru a se desena forma corpului său, reieșind o hartă care să reprezinte copiii și tinerii.
- Imaginea corpului (și părțile corpului) este folosită ca punct de plecare pentru a analiza și înregistra părerile participanților despre felul în care contextele de conflict, post conflict sau construirea păcii le-au afectat viețile. De exemplu, întrebările esențiale referitoare la harta corpului includ:
 - (Capul) Cum le-au afectat conflictul, post conflictul sau construirea păcii mintea, felul în care gândesc și/sau învață? (descoperiți atât exemple pozitive, cât și negative)?
 - (Ochii) Ce au văzut cu propriii ochi, ca rezultat al trăirii în contexte de conflict, post conflict sau construirea păcii? Cum a afectat acest context felul în care oamenii percep copiii și tinerii? Cum a afectat acest context propria lor percepție despre lume?
 - (Urechile) Ce au auzit, ca rezultat al trăirii în contexte de conflict, post conflict sau construirea păcii? Cum a afectat acest context felul în care oamenii îi ascultă pe copii și pe tineri sau felul în care copiii și tinerii îi ascultă pe adulți?
 - (Gura) Cum a afectat acest context felul în care comunică oamenii între ei și felul în care comunică adulții cu copiii și tinerii și/sau felul în care copiii și tinerii comunică între ei?
 - (Trunchiul) Cum le-a afectat sănătatea contextul de conflict, post conflict sau construirea păcii? La ce forme de abuz au fost supuși fetele și băieții?
 - (Inima) Cum a afectat contextul de conflict, post conflict sau construirea păcii sentimentele pe care oamenii le nutresc pentru alți oameni din comunitatea/țara lor? Cum au fost afectate propriile lor sentimente și sentimentele oamenilor față de ei? De la cine au obținut sprijin atunci când au avut nevoie?
 - (Brațe/mâini) În ce activități se implică mai mult sau mai puțin, ca rezultat al contextului de conflict, post conflict sau construirea păcii (de exemplu: muncă forțată/muncă la alegere, obligația de a purta/folosi arme/studiul/joaca)? Și-a folosit cineva mâinile într-un fel negativ (de exemplu, ca să îi bată sau să îi rănească)?
 - (Picioare/tălpi) Ca rezultat al contextului de conflict, post conflict sau construirea păcii, s-a schimbat ceva în ceea ce privește locurile unde copiii și tinerii se duc/nu se duc sau se pot/nu se pot duce (de exemplu, pentru serviciu, studiu, obținere de venit sau prin strămutare internă – de exemplu, să părăsească sau să se întoarcă în satele lor, să trăiască sau să părăsească o tabără de persoane strămutate intern etc)?

- Permiteți discuții generale pornind de la părțile corpului:
 - *Care sunt părerile voastre despre aceste impacturi cauzate de conflict, post conflict sau construirea păcii? Care sunt cele mai negative impacturi? Care sunt cele mai pozitive impacturi?*
 - *Credeți că impacturile descrise aici sunt asemănătoare pentru alte grupuri de fete și băieți din comunitate? Și/sau sunt alți copii (fete sau băieți de vârste diferite) mai puțin afectați de acest context?*
- Asigurați documentarea atentă a părerilor copiilor.
- Când analizați rezultatele diferitelor hărți ale corpului produse din discuțiile cu diferite grupuri de fete și băieți (de vârste diferite sau din zone geografice diferite), ar fi folositor să analizați diferențele de păreri și experiențe în funcție de sex, vârstă, diz/abilități, etnie, zonă geografică, context socio-economic, context socio-politic, contextul în care locuiesc (de exemplu, refugiere din case și sate) etc.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pentru a permite ascultarea părerilor și experiențelor fetelor și băieților de vârste diferite și din medii diferite, ar fi mai bine să facilitați exercițiul harta corpului separat cu grupuri de fete și băieți din grupuri de vârste diferite (de exemplu, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani);
- Pentru a garanta documentația eficientă și defalcarea informațiilor despre viziunile copiilor, ar fi folositor să existe două persoane care înregistrează părerile copiilor și tinerilor în timpul acestei activități. Una dintre persoane ar putea capta părerile copiilor și tinerilor din părțile corpului de pe harta corpului. Cealaltă persoană ar putea înregistra mai detaliat, într-un carnețel, părerile copiilor (notând sexul, vârsta, informații esențiale privind mediul din care provine participantul);
- În timp ce căutați părerile și experiențele copiilor și tinerilor, încurajați-i să împărtășească exemple pozitive și negative despre cum i-a afectat conflictul, post conflictul sau construirea păcii. De pildă, exemplele ar putea scoate în evidență rezistența copiilor și felurile în care copiii și tinerii fac față situațiilor dificile cu care se confruntă;
- În contextele naționale în care este relevant, încurajați reflecția și împărtășirea diferitelor experiențe ale persoanelor strămutate intern – de exemplu, faptul că sunt nevoite să își părăsească locuințele și comunitățile, problemele legate de sărăcie, de traiul în taberele de persoane strămutate intern și/sau de întoarcerea acasă. Care au fost beneficiile și dezavantajele în fiecare situație în parte? Care au fost dificultățile cu care s-au confruntat trăind ca persoane strămutate intern și/sau când se întorceau acasă?
- *De asemenea, atunci când este posibil, încurajați reflecția și împărtășirea experiențelor copiilor despre participarea lor în grupurile armate (miliția) și/sau experiențele lor de întoarcere în familie și/sau comunități.*

Luați în considerare folosirea hărții corpului, în combinație cu harta riscurilor, de la pagina 23 din „Ghidul instrumentelor” pentru a analiza emoțiile copiilor și mai mult. Vezi harta riscurilor pentru o explicație mai detaliată a felului în care au fost combinate aceste două instrumente în Bosnia-Herțegovina.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Harta corpului este un instrument simplu, interesant și eficient, care poate fi folosit cu fete și băieți în diferite situații (cercetător internațional).

MATERIALE NECESARE: ASDASDA

- Foi flipchart, bandă adezivă, markere.

Analiza copac a conflictului

Un instrument participativ simplu pentru a permite găsirea rădăcinilor conflictului și impactul acestuia asupra copiilor, familiilor, comunităților și asupra țării.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza părerilor oamenilor despre rădăcinile conflictului în comunitățile lor și/sau societatea lor;
- Analiza părerilor oamenilor despre impactul conflictului asupra copiilor, familiilor, comunităților și națiunii.

TIMP NECESAR:

Acest instrument simplu poate fi folosit cu grupuri de participanți în 30-45 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Desenați trunchiul unui copac cu rădăcini care intră în pământ și cu ramuri care se îndreaptă către cer. Explicați grupurilor de copii, tineri și/sau adulți că imaginea copacului va fi folosită pentru a analiza cauzele conflictului din comunitățile și/sau societatea lor (*rădăcinile*), precum și impactul conflictului asupra copiilor, familiilor, comunităților și țării (*ramurile*);
- Pentru rădăcini, permiteți participanților să analizeze și să înregistreze ce consideră ei că a stat la baza conflictului. Pentru fiecare cauză dată, încurajați participanții să analizeze rădăcinile acelei cauze;
- Pentru ramuri, permiteți participanților să analizeze și să înregistreze impactul pe care l-a avut conflictul asupra vieților copiilor, familiilor, comunităților și al țării. Încurajați participanții să se gândească și să înregistreze orice impact pozitiv (dacă este cazul), pe lângă impacturile negative;
- Permiteți o discuție generală, pornind de la analiza copac și adăugați orice alte puncte suplimentare pe care vor să le susțină participanții.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Când se discută despre impactul conflictului, unde este posibil, permiteți analiza experiențelor despre părăsirea caselor/satelor, despre locuirea în tabere de persoane strămutate intern sau de refugiați și/sau în alte locuri. Permiteți împărtășirea impactului negativ și pozitiv al unor astfel de experiențe asupra fetelor și băieților (de vârste diferite), precum și asupra membrilor familiei lor;
- Când se discută despre impactul conflictului, puteți încerca, cu delicatețe, să aflați dacă fetele și băieții (de vârste diferite) se confruntă cu mai multe/mai puține sau diferite forme de abuz din cauza conflictului.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Grupul din Konjic, Bosnia-Herțegovina, a făcut următoarele comentarii atunci când au folosit acest instrument: Este folositor pentru activitățile cu copiii mai mici, deoarece nu trebuie să scrie, ci pot să deseneze viziunea lor; copiii pot să decidă unde vor să își plaseze viziunile – faptul că le plasează în partea de sus sau de jos a copacului poate să indice sistemul de valori al copiilor și al tinerilor. S-au identificat următoarele puncte slabe ale instrumentului: durează mult timp, aplicarea sa este limitată și necesită analiză suplimentară atunci când copiii folosesc desene.

Se recomandă aplicarea acestui instrument cu alte instrumente, de exemplu, harta corpului, pentru a permite copiilor să își exprime sentimentele.

(Extras din Rezumatul raportului atelierului de dezvoltare a capacităților, Salvați Copiii Norvegia, iunie 2007)

Feedback din partea participanților din Uganda (de la Atelierul național de reflecție): „Analiza copacului m-a impresionat foarte mult – este un instrument simplu care adună foarte multă informație.”

MATERIALE NECESARE:

- Foi flipchart, markere.

Trasarea riscurilor

Acest instrument participativ permite copiilor și tinerilor să analizeze riscurile cu care se confruntă în comunitățile locale. Poate fi folosit și pentru a identifica factorii de protecție în comunitățile lor locale, identificând, în același timp, și riscurile pe care vor cel mai mult să le schimbe.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Permite fetelor și băieților să identifice aspecte pozitive și negative ale comunităților locale;
- Permite fetelor și băieților să identifice principalele riscuri pe care ar vrea să le schimbe;
- Susține planificarea acțiunilor conduse de copii.

TIMP NECESAR:

Acest instrument poate fi folosit cu grupuri mici de copii, în aproximativ 45 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Dați unui grup de copii sau tineri o foaie mare de hârtie și pixuri sau creioane. Cereți-le să deseneze împreună o hartă a comunității/taberei lor, subliniind toate locurile importante din comunitate;
- Cereți-le copiilor și/sau tinerilor să scoată în evidență/deseneze locurile care le plac și/sau în care se simt în siguranță în comunitatea/tabăra lor (de exemplu, fiecare copil ar putea pune o față zâmbitoare sau să bifeze locurile care îi plac). Permiteți discuții în cadrul grupului despre aspectele care apar;
- Cereți copiilor să deseneze/scoată în evidență locurile periculoase din comunitatea/tabăra lor, locuri în care nu se simt în siguranță/unde le este frică/unde sunt expuși la riscuri sau locuri unde se întâmplă accidente (de exemplu fiecare copil ar putea desena o față tristă sau un X în aceste locuri). Permiteți discuții în cadrul grupului despre aspectele care apar;
- Cereți copiilor și/sau tinerilor să indice 3 zone de risc din comunitatea/tabăra lor pe care ar vrea cel mai mult să le schimbe (de exemplu, fiecare copil ar putea pune o stea lângă trei lucruri pe care ar vrea să le schimbe). Permiteți discuții în cadrul grupului despre chestiunile care se ridică, de exemplu: a încercat grupul de copii să abordeze aceste riscuri? Cred ei că se poate face ceva practic pentru a aborda aceste riscuri?
- Permiteți o discuție mai amplă referitoare la acțiunile care trebuie să fie luate pentru a aborda și a proteja fetele și băieții de diferite forme de risc și abuz.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pentru a permite ascultarea părerilor și experiențelor fetelor și băieților de vârste diferite și din medii diferite, ar fi mai bine ca exercițiul harta corpului să se desfășoare separat cu grupuri de fete și băieți din grupuri de vârste diferite (de exemplu, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani);
- În cazul în care copiii sunt sau au fost strămutați intern – de exemplu, și-au părăsit casele sau comunitățile sau au locuit în tabere de persoane strămutate intern sau de refugiați - puteți permite identificarea riscurilor (inclusiv a abuzului) și problemelor cu care se confruntă, trăind în aceste condiții deosebite, precum și sugestiile copiilor despre cum ar trebui să fie abordate aceste riscuri/abuzuri.

Întâi cum au combinat copiii din cadrul unui proiect din Srebrenica, din Bosnia-Herțegovina, folosirea hărții corpului și a hărții riscurilor. Mai întâi, au identificat zonele din orașul lor care nu sunt sigure pentru copii, și apoi au folosit harta corpului pentru a identifica sentimentele legate de nesiguranța din aceste locuri, din comunitatea lor locală. Combinația acestor două instrumente le-a permis să își exprime sentimentele despre cum s-au simțit când au fost în acele zone nesigure. Copiii au făcut apoi planuri despre cum să folosească aceste două instrumente pentru activitățile publice de advocacy. Ei au folosit harta riscurilor când au prezentat planurile de acțiune primăriei locale și reprezentanților ministerului de interne. Pentru o prezentare vizuală a acestei activități de advocacy, consultați site-ul Redd Barna despre participarea copiilor: www.reddbarna.no/chp.

COMENTARII DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Ce spun copiii: Aceste instrumente sunt excelente și ne ajută să evaluăm siguranța și securitatea copiilor în comunitățile locale (*copiii din cadrul proiectului din Srebrenica, Rezumatul raportului atelierului de dezvoltare a abilităților, Salvați Copiii Norvegia, iunie 2007*).

MATERIALE NECESARE:

- Foi flipchart și markere și/sau cretă.

Axa timpului pentru inițiativele de pace și participare ale copiilor

Folosiți acest instrument de participare pentru a analiza și împărtăși procese semnificative, succesele și provocările obținute de-a lungul timpului prin inițiativele de pace sau participare ale copiilor și tinerilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analizarea proceselor importante, succesorilor obținute și provocărilor întâlnite de-a lungul timpului prin inițiativele de pace sau participare ale copiilor și tinerilor;
- Scoaterea în evidență a rezultatelor concrete ce rezultă din inițiativele lor de pace și participare;
- Oferirea unei ilustrații simple a istoriei inițiativelor de pace sau participare ale copiilor printr-o axă a timpului vizuală.

TIMP NECESAR: aproximativ 45 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Atunci când lucrați cu grupuri de copii și tineri care au propriul lor grup de copii sau inițiativă de pace sau participare – introduceți activitatea axa timpului care oferă posibilitatea de a evoca și discuta evenimente și procese importante de-a lungul timpului.
- Desenați o linie verticală (sau orizontală) de-a lungul foilor flipchart (2-3 foi lipite).
- Folosind timpul ca un punct de referință, permiteți copiilor și tinerilor să se gândească și să documenteze procese/evenimente/inițiative cheie în legătură cu inițiativa lor de pace sau participare. De exemplu: *ar trebui să se gândească când și de ce au început inițiativa lor de pace sau participare – data (luna/anul) poate reprezenta începutul axei timpului (pe partea stângă sus a liniei verticale). Se pot folosi cuvinte cheie (de partea dreaptă a liniei) pentru a indica evenimente sau factori importanți care le-au permis să demareze inițiativa.*
- *De-a lungul axei timpului, pot scoate în evidență puncte de reper ☺/ inițiative de succes/ evenimente /processe care au avut loc de-a lungul timpului. La fiecare punct, scoateți în evidență data (luna/anul), precum și cuvintele cheie pentru a indica punctele de reper/de succes.*
- Pot scoate în evidență și provocările majore ☹ cu care s-au confruntat în diferite momente sau perioade de timp.
- Se pot facilita dialogul și discuțiile aprofundate în timpul și după desenarea axei timpului, cu privire la:
 - rezultate concrete obținute prin participarea lor și/sau inițiativele lor de pace (așteptate sau neașteptate, pozitive sau negative);
 - punctele forte și beneficiile inițiativelor de pace sau de participare ale copiilor și ale tinerilor;
 - punctele slabe și provocările inițiativelor de pace sau de participare ale copiilor și ale tinerilor;
 - ideile lor de viitor – ce idei au pentru a-și îmbunătăți activitățile; ce perspective pe termen lung văd ei pentru implicarea în construirea păcii. (Observație: unde este cazul, dacă procesele de pace formale dau greș, pot ei, fiind copii, să contribuie totuși la construirea păcii în comunitățile lor?)

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Axa timpului poate oferi o înregistrare folositoare și documentare vizuală a istoriei principale referitoare la procese, succese și provocări ale grupurilor și inițiativelor copiilor. Copiii și tinerii pot fi încurajați să dezvolte și să mențină versiuni actualizate ale axelor timpului. În unele situații, copiii și tinerii își pot dori să dezvolte mai multe versiuni artistice vizuale ale axei timpului și/sau să reproducă axa timpului pe material mai durabil, de exemplu pânză.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (de la Atelierul național de reflecție): Am aflat despre provocările și realizările cluburilor și asociațiilor prin axa timpului.

MATERIALE NECESARE:

- Foi flipchart, bandă adezivă, markere.
(pentru a produce o versiune creativă mai durabilă: fâșii lungi de pânză albă, vopsea colorată pentru pânză)

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

24

25

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Peretele minunilor

În Nepal, echipa de cercetare a adaptat folosirea axei timpului și analiza evenimentelor pentru a crea „Peretele minunilor” ca instrument participativ pentru a studia și analiza impactul evenimentelor și proceselor importante asupra istoriei organizațiilor de copii sau ale inițiativelor de participare ale copiilor. Copiii analizează evenimente și procese, identificând cele mai importante realizări și momente de răscruce. Ei au realizat vizual un „perete al minunilor” din istoria organizației lor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza evenimentelor secvențiale și a istoriei organizațiilor de copii sau inițiativelor de participare.
- Analiza impactului/consecințelor pozitive sau negative ale diferitelor evenimente (inclusiv impactul conflictului) asupra organizației, marcând o realizare sau un punct de răscruce pentru organizația copiilor sau inițiativa de participare.
- Pregătirea istoriei generale a organizației.

TIMP NECESAR:

Peretele minunilor se construiește cel mai bine în timp și poate fi actualizat periodic. Totuși, este nevoie de cel puțin 2-3 ore, mai ales dacă se folosesc forme mai creative de exprimare (de exemplu pictura).

PAȘII PRINCIPALI:

- Încurajați membrii clubului copiilor/grupului de copii să enumere evenimentele care au avut un impact important (pozitiv sau negativ) asupra inițiativei organizației lor/de participare. Evenimente sau procese care au dus la realizări în cadrul organizației lor;
- Sprijiniți copiii în colectarea revistelor, ziarelor, fotografiilor relevante, care să conțină informații despre evenimente, care au avut un impact semnificativ asupra organizației lor sau asupra inițiativei de participare;
- Întindeți o fâșie lungă de pânză (sau foi de flipchart lipite între ele) pe jos sau pe perete;
- Copiii trebuie să împartă fâșia/hârtia în mai multe părți, perioade de timp pe care vreți să le documentați (de exemplu: lună/an);
- Înregistrați pe pânză evenimentele importante și analiza impactului pe care acestea l-au avut asupra organizației/inițiativei copiilor;
- Lipiți fotografii și articole de ziar unde este posibil. (*Observație: Se pot adăuga materiale sau informații găsite ulterior*);
- Dacă nu există fotografii sau articole de ziar relevante, încurajați copiii și tinerii să deseneze sau să picteze despre evenimente și impactul acestora. Picturile pot reprezenta o metodă foarte eficientă de a ilustra istoria organizației;
- Încurajați discuțiile colective, analiza și documentarea părerilor copiilor (și orice diferențe de viziune) cu privire la evenimentele care au avut un impact semnificativ asupra organizației/inițiativei copiilor. De ce? Și cum?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- La fel ca și axa timpului, peretele minunilor poate oferi o înregistrare folositoare și documentare vizuală a istoriei, referitoare la evenimente importante și impactul lor asupra organizațiilor și inițiativelor copiilor. Copiii și tinerii pot fi încurajați să dezvolte și să mențină versiuni actualizate ale pereților minunilor;
- Păstrați materialul în mod adecvat, pentru a împiedica umezeala și ștergerea.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

După cum a spus echipa din Nepal, punctele forte ale acestui instrument sunt că ajută copiii, tinerii și adulții în rememorarea istoriei organizației lor și a impactului diferitelor evenimente (inclusiv impactul conflictului asupra organizației). Instrumentul poate fi folosit în mod flexibil, astfel încât dacă se găsesc evenimente sau materiale noi după realizarea peretelui minunilor, acestea pot fi adăugate ulterior. Peretele minunilor poate oferi, de asemenea, o imagine vizuală folositoare, pentru a fi împărtășită cu alte persoane interesate. Limitările instrumentului sunt că desenatul poate lua mult timp, mai ales dacă se folosesc picturi. Poate fi greu pentru copii și tineri să aleagă și să se decidă între ei ce evenimente au creat un punct de răscruce/impact semnificativ asupra istoriei organizației lor și de ce. Dacă copiii înregistrează impactul negativ pe care l-a avut conflictul asupra organizației lor, pot fi amenințați de grupurile de rebeli, dacă aceștia văd peretele minunilor.

MATERIALE NECESARE:

- Fâșii lungi de pânză sau hârtie;
- Creioane colorate sau culori de pictat, pensulă;
- Adezivi, bandă, ace de gămălie etc.;
- Articole din ziare decupate, fotografii în legătură cu organizația lor etc.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

II
a

26

27

Etapa

II
b

Etapa

III

Anexe

I-3

Albumul păcii

Realizarea albumului păcii de către cluburile/asociațiile/grupurile de copii ca instrument de sprijin pentru experiențele de cercetare și documentare ale copiilor, prin poezie, desene, povești și colectarea articolelor decupate din ziare. Acesta este un exemplu de instrument dezvoltat în Uganda, în timpul evaluării tematice.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Încurajarea documentării realizate de copii și a colectării de poezie, cântece, povești, desene, articole de ziar despre experiențele și viziunile lor în ceea ce privește conflictul și pacea;
- Folosirea „Albumului păcii” ca sursă de materiale pentru încurajarea discuțiilor și analizei copiilor pentru a informa activitățile de cercetare, analiză și *advocacy* ale copiilor;
- Oferirea unei surse bogate de informații creative, documentate de copii și tineri – *care ar putea avea o contribuție importantă pentru realizarea unei publicații create de copii.*

TIMP NECESAR:

Albumele păcii se realizează cel mai ușor prin contribuțiile mai multor copii în cadrul unui club al copiilor sau o asociație de copii.

PAȘII PRINCIPALI:

- Oferiți cluburilor/asociațiilor de copii materialele necesare pentru producerea propriului album al păcii (dosar din carton manila, hârtie tare, legători de cărți, lipici);
- Ca parte a activității desfășurate în cadrul cluburilor/asociațiilor, încurajați copiii să scrie poezii, cântece, povești, să deseneze despre propriile experiențe sau despre viziunile lor referitoare la conflict sau pace și să le lipească în albumul păcii;
- Pentru a asigura siguranța și confidențialitatea informațiilor colectate – mai ales în cazul contribuțiilor despre conflict și/sau alte experiențe negative, încurajați copiii să nu își scrie numele, ci să scrie doar *fată/băiat, vârsta (și alte detalii importante, de exemplu: locuiesc într-o tabără de persoane strămutate intern)*;
- Contribuțiile lor pot fi împărtășite și discutate cu membrii clubului/asociațiilor pentru a încuraja reflecția și analiza mesajelor cheie;
- Copiii pot să adune, să păstreze și să discute despre articole din presă, relevante în albumele păcii;
- Încurajați copiii și tinerii să folosească albumul păcii ca o sursă de materiale bogată și creativă, pentru a discuta și analiza, pentru a oferi informații despre activitățile de cercetare și *advocacy* ale copiilor. De exemplu, copiii vor dori probabil să își prezinte unele poezii la ședințele școlare sau la ședințe la nivel regional;
- Încurajați copiii să analizeze și să prezinte contribuțiile din albumele păcii în cadrul atelierelor copiilor și ale tinerilor și/sau să le prezinte pe site-ul Salvați Copiii Norvegia, www.reddbarna.no/chp;
- Albumele păcii oferă o sursă bogată de informații creative, documentate de copii și tineri – *care ar putea avea o contribuție importantă pentru apariția unei publicații create de copii (vezi comentariile de mai jos despre experiența din Uganda).*

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Asigurați-vă că albumele păcii sunt păstrate într-un loc sigur și că copiii și tinerii (sprijiniți de adulți) pot monitoriza accesul la ele;
- Continuați să supravegheați protejarea identității copiilor atunci când împărtășiți contribuțiile din albumele păcii.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

- Albumele păcii au fost un instrument foarte eficient realizat și folosit de cluburile pentru pace (grupuri școlare) și de asociațiile de copii (tineri care nu frecventează școala) din **Uganda de Nord**. Fiecare din cele 12 cluburi/asociații care au fost implicate activ în evaluarea tematică a realizat propriul album al păcii, adunând contribuții bogate și pline de creație (poezii, cântece, desene, articole din presă, studii de caz) scrise (și/sau adunate) atât de copiii care sunt membrii cluburilor/asociațiilor, cât și de alți copii. Albumele păcii au folosit materiale ieftine, disponibile pe piața locală și au contribuit în mod semnificativ la documentarea, cercetarea și activitățile de *advocacy* ale copiilor.
- Copiii și adulții implicați în cluburile/asociațiile din Uganda de Nord recunosc că albumele păcii au o valoare foarte mare – sunt considerate „bănci cu povești/poezii” pe care se pot baza pentru a sprijini contribuțiile active ale copiilor pentru adunările școlare, pentru evenimente deosebite (de exemplu, Ziua copilului african) și pentru reviste sau programe radio.
- Copiii și tinerii au fost încurajați să discute și să analizeze mesajele cheie din albumele păcii în cadrul cluburilor/asociațiilor lor, la școală și în cadre mai largi – inclusiv ateliere naționale.
- În cadrul Atelierului Național de dezvoltare a capacităților și al atelierului național de reflecție, copiii și tinerii au fost încurajați să împărtășească unele contribuții din albumele păcii ca parte a „Wang Oo” (*tradiție culturală de spus povești, în care bătrânii și copiii se adună în cerc și stau în jurul focului și împărtășesc proverbe și povești*).
- În Uganda de Nord, copiii și tinerii au fost sprijiniți să publice o versiune colectivă a albumului păcii, ca un exemplu creativ de documentare desfășurată de copii și pentru a sprijini participarea copiilor la activitatea de *advocacy* și pace.

MATERIALE NECESARE:

- Dosare din carton manila, hârtie tare, legători pentru a strânge albumul păcii, lipici.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

28

29

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Harta floare a celor care sprijină copiii

Un instrument vizual simplu pentru a observa cine sprijină copiii și tinerii.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Pentru a analiza părerile copiilor și ale tinerilor despre persoanele pe care le caută și de la care obțin sprijin în vreme de conflict, greutăți sau durere și felul de sprijin pe care îl primesc și/sau nu îl primesc.

TIMP NECESAR: ACEST INSTRUMENT POATE FI FOLOSIT CU PERSOANE INDIVIDUALE SAU GRUPURI MICI DE COPII ȘI TINERI ÎN 30-45 MINUTE.

PAȘII PRINCIPALI:

- Permiteți grupurilor mici de fete și/sau băieți (de vârstă apropiată) să deseneze mijlocul unei flori care îi reprezintă;
- Cereți copiilor/tinerilor să deseneze petale care pornesc din centrul florii pentru a reprezenta persoanele pe care le caută pentru a obține sprijin în vremuri de conflict, greutăți sau durere. Ar trebui să deseneze petale mai mari pentru persoanele de la care cer deseori sprijin și/sau persoanele care îi sprijină cel mai mult. Trebuie să scrie înăuntru numele/caracteristicile persoanei (de exemplu, părinți, prieteni, profesori etc). Ar trebui să deseneze petale mai mici pentru persoanele de la care cer sprijin ocazional și/sau persoanele care oferă mai puțin sprijin – verificați ca numele/caracteristicile persoanelor să fie scrise în interiorul petalei;
- Permiteți copilului să povestească despre floarea lui, explicând ce persoane i-au oferit cel mai mult sprijin în vremuri grele și ce fel de sprijin au primit;
- Permiteți discuții de grup despre:
 - caracteristicile persoanelor care le permit să fie de ajutor și suportive (precum și caracteristicile negative care îngreunează activitatea celor care oferă sprijin copiilor și tinerilor);
 - felul de sprijin pe care îl caută cel mai mult copiii și tinerii în vremuri de conflict, greutăți sau durere;
 - orice fel de sprijin de care duc lipsă;
 - rolul pe care îl joacă copiii și tinerii în oferirea sprijinului colegilor lor, apropiaților lor, fraților lor etc.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pentru facilitarea acestui instrument, trebuie să desfășurați activitatea în mod delicat, cu grupuri mici de fete și băieți (de vârstă apropiată) – deoarece fetele și/sau băieții pot aborda chestiuni delicate;
- Această activitate poate fi urmată cu succes de următorul instrument – teatru, pentru a arăta ce rol joacă copiii și tinerii pentru propria protecție, dar și a colegilor lor.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Copiii pot folosi foi flipchart, markere sau cartoane colorate, foarfece și lipici pentru a decupa forma și dimensiunea petalelor și pentru a le lipi.

Teatrul

Folosiți teatrul pentru copii și tineri, pentru a arăta felul în care se protejează pe ei înșiși și/sau pe colegii lor în vremuri de conflict, durere sau greutate. Teatrul poate fi folosit și pentru a analiza semnificația păcii.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Permite copiilor și tinerilor să arate felul în care se protejează pe ei înșiși și/sau pe colegii lor în vremuri de conflict, durere sau greutate;
- *Sau se poate folosi teatrul pentru a analiza semnificația păcii.*

TIMP NECESAR: APROXIMATIV 45 DE MINUTE PENTRU GRUPURI DE COPII ȘI TINERI, PENTRU A PREGĂTI ȘI JUCA MICI PIESE DE TEATRU.

PAȘII PRINCIPALI:

- Permiteți grupurilor mici de copii și tineri să se gândească și să discute despre felurile în care se protejează pe ei înșiși și/sau despre felurile în care își protejează colegii, prietenii sau frații în vremuri de conflict, durere sau greutate;
- Încurajați copiii și tinerii să pregătească și să prezinte scurte piese de teatru pentru a ilustra felul în care se protejează pe ei sau pe cei ca ei;
- După piesa de teatru, facilitați discuții de grup despre:
 - rolurile jucate de copii și tineri;
 - punctele forte și abilitățile arătate de copii și tineri;
 - dacă adulții din comunitate și din societate, în sensul mai larg al cuvântului, recunosc rolurile active pe care le joacă copiii și tinerii și felul în care aceștia consolidează propria protecție și a colegilor lor;
 - Cum să obțină o mai mare recunoaștere și mai mult sprijin pentru rolul activ al copiilor și tinerilor.

*În mod alternativ, folosiți teatrul pentru a introduce noțiunea simplă despre cum comportamentul nostru poate promova fie conflictul, fie pacea. Acesta este **un exemplu de instrument folosit în Nepal**, în timpul evaluării tematicе.*

- O scenă de teatru simplă poate fi prezentată pentru a arăta felul în care schimbările comportamentului individual pot promova pacea, respectul și ne-discriminarea, mai degrabă decât conflictul, abuzul sau discriminarea;
- Cereți unui grup mic de participanți să lucreze cu facilitatorul din timp pentru a pregăti piesa de teatru. În prima parte a piesei de teatru, doi bărbați – un șofer și asistentul lui – sunt în drum spre serviciu. Se opresc la o ceainărie și vorbesc despre cât de frumoasă e vânzătoarea. Totuși, vorbesc urât despre ceai și sunt nepoliticoși cu ea. Apoi, conduc autobuzul să îi ia pe cei care așteaptă. Un bărbat urcă în autobuz. Apoi, urcă și o doamnă. Totuși, în autobuz, bărbatul hărțuiește doamna. Un bătrân cu dizabilități face semn autobuzului să oprească. Totuși, șoferul autobuzului îl ignoră și trece pe lângă el. În partea a doua a piesei de teatru, aceiași doi bărbați intră în ceainărie. Ei sunt drăguți și respectuoși cu vânzătoarea. Apoi, conduc autobuzul să îi ia pe cei care așteaptă. Un bărbat urcă în autobuz. Apoi, urcă și o doamnă. Asistentul șoferului de autobuz se asigură că doamna are suficient loc în autobuz și că este tratată cum se cuvine. Ei văd un bătrân care face semn autobuzului. Asistentul coboară din autobuz și îl ajută pe bătrân să se urce în autobuz;
- Copiii/adulții prezintă piesa de teatru;
- Participanții sunt încurajați să se gândească la ce au văzut în piesa de teatru și la ce lecții au învățat.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

30

31

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Un exemplu de utilizare a teatrului în GUATEMALA:

Un grup de tineri a pus în scenă o piesă al cărui loc de desfășurare era reprezentat de o clasă de cursuri. Elevii îi adresează profesorului întrebări despre conflictul armat din interiorul Guatemalei. Profesorul nu știe să răspundă. *Prin utilizarea teatrului, copiii și tinerii au evidențiat una dintre cele mai semnificative constatări, anume faptul că subiectul conflictului armat din interiorul țării nu este inclus în programa școlară.* (Extras din Rezumatul Raportului atelierului de dezvoltare a abilităților, Salvați Copiii Norvegia, 2007).

Un alt exemplu de utilizare a teatrului în vederea sprijinirii rolului copiilor în procesul de construire a păcii poate fi găsit la pagina 91, din Ghidul instrumentelor.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Teatrul poate fi folosit în diferite feluri de către copii, tineri și/sau adulți pentru a-și exprima diferite experiențe, provocări, idei. Încurajați copiii să folosească teatrul cum vor ei.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Niciunul!

Analiza participării copiilor în procesul de construire a păcii

Pentru a analiza participarea copiilor la procesul de construire a păcii, se recomandă următoarele 3 instrumente: exercițiul de viziune, analiza cerc și balonul construirii păcii. Experiențele atelierelor de dezvoltare a abilităților din cele 4 țări care au participat la evaluarea tematică din mai și iunie 2007 au arătat că balonul construirii păcii este cel mai folosit instrument pentru a analiza și extrage informații referitoare la implicarea copiilor în procesul de construire a păcii.

Balonul construirii păcii este, totuși, un exercițiu conceptual, deoarece oferă un rezumat general al mai multor factori care ajută și împiedică construirea păcii. Prin urmare, copiii, tinerii și adulții pot întâmpina greutăți în desfășurarea acestei activități, dacă aceasta nu este precedată de o analiză și discuție despre rolul lor în construirea păcii.

Se sugerează următoarea ordine pentru desfășurarea acestor trei activități cheie care analizează rolul copiilor în construirea păcii:

- Exerciții de viziune: meditații și desene despre viziunea voastră asupra păcii (ce reprezintă fructul din copac - exercițiul copac, partea I);
- Analiza cerc a ceea ce fac/pot face copiii pentru a promova construirea păcii;
- Exercițiul copac, partea II – realizarea rădăcinilor copacului - note adezive care reprezintă punctele forte ale persoanelor individuale, ale asociațiilor copiilor, ale ONG-urilor și ale Salvați Copiii, puncte forte pe baza cărora se poate promova construirea păcii;
- Balonul construirii păcii – analiza conceptului de construire a păcii, ce persoane sunt implicate, pe lângă factorii care împiedică sau consolidează construirea păcii, și mai ales participarea copiilor în procesul de construire a păcii; rezumatul exercițiului de vizionare poate fi plasat în soare, iar riscurile pot fi subliniate în nori;
- Exercițiul copac, partea a III-a – dezvoltarea trunchiului – strategia pentru construirea păcii.

Se pot folosi și alte instrumente prezentate deja în paginile de mai sus, cum ar fi povești despre cea mai importantă schimbare, poezia, teatrul etc., pentru a analiza și accentua rolul copiilor în construirea păcii.

Ordinea sugerată mai sus va ajuta participanții să se poată inspira din viziunea lor și experiențele lor practice, să reflecteze și să analizeze conceptul și practica construirii păcii prin exercițiul balon.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

32

33

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Exerciții de viziune: rolurile copiilor ca agenți ai păcii

Exercițiul de meditație – vizualizare poate fi folosit pentru a ajuta copiii, tinerii (și adulții) să vizeze la grupurile de copii, la comunitățile lor și la rolurile lor ca agenți ai păcii în viitor. Participanții își desenează visele/viziunile pe hârtie sub formă de fructe. Imaginile viselor lor sunt împărtășite și imaginea copacului este folosită ca să analizeze ce puncte forte individuale și colective trebuie să consolideze (rădăcinile) și ce strategie/plan de acțiune este necesar pentru a se îndeplini aceste vise.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Ajutarea copiilor, a tinerilor (și/sau a adulților) să vizualizeze și să își exprime în mod creativ rolul ca agent al păcii;
- Sprijinirea copiilor, a tinerilor (și adulților) în identificarea punctelor forte individuale și colective pe care se poate construi, pentru a se sprijini rolul lor ca agenți ai păcii;
- Sprijinirea copiilor, a tinerilor (și adulților) în identificarea sprijinului, planurilor de acțiune și strategiilor de a ajuta la consolidarea rolului lor ca agenți ai păcii și a inițiativelor de pace ale copiilor, astfel încât să urmeze mai eficient drumul către viziunea lor.

TIMP NECESAR: aproximativ 75-90 minute (40 minute pentru vizualizare și 40 minute pentru crearea copacului și planificarea acțiunilor).

PAȘI PRINCIPALI:

- Copiii/tinerii (și/sau adulții) sunt încurajați să găsească un loc liniștit, să se întindă sau să se așeze confortabil, să închidă ochii și să respire profund. Li se cere să își imagineze cum se vor dezvolta în viitor inițiativele de pace ale copiilor și grupurile de copii. Ar trebui să vizeze la rolul lor ca agenți ai păcii în comunitățile lor locale și, chiar mai mult, în comunitățile naționale;
- Încurajați-i să vizeze la rolul lor, inițiativele lor, grupurile lor, felurile de interacțiuni pe care le au în familiile, școlile, comunitățile lor, precum și cu reprezentanții guvernului și alți actori cheie. Să vizeze la rolul lor și la tipurile de schimbări pe care le pot face în familiile, școlile, comunitățile, țara lor, ca rezultat al unor eforturi pozitive. Cum interacționează copiii și adulții? Cum interacționează adulții din diferite contexte? visați, visați ... acordați câteva minute de tăcere pentru vis și vizualizare ...
- După 5-8 minute de meditație, cereți copiilor/tinerilor să își deseneze fiecare visul pe o foaie de hârtie sub formă de fructe. Pentru îndeplinirea sarcinii, se dau foi de hârtie sub formă de fructe, creioane și creioane colorate;
- După ce sunt gata desenele (alocați 10-15 minute pentru acestea), se plasează în fața participanților forma unui copac mare (pe foi mari de flipchart lipite între ele). Participanții construiesc copacul împreună, astfel:
- Fructele reprezintă viziunea/visul lor (individual și colectiv);
- Rădăcinile vor reprezenta punctele lor forte individuale și colective;
- Trunchiul va reprezenta strategia și planificarea acțiunii pentru a consolida ce fac și pentru a câștiga mai mult sprijin pentru viziunea lor din partea adulților;
- Fiecare copil/tânăr este încurajat să își prezinte visul – fructul lui – și să îl lipească în copac;
- Participanții sunt îndemnați în mod colectiv să analizeze și să înregistreze sugestiile lor pentru rădăcinile copacului – folosiți notițe adezive de culori diferite pentru a reprezenta și înregistra la niveluri diferite: punctele forte individuale, punctele forte ale cluburilor/asociațiilor de copii; punctele forte ale ONG-urilor partenere și punctele forte ale Salvați Copiii Norvegia;
- La sfârșit, participanții își împărtășesc ideile pentru trunchi - ideile de strategie și planificarea acțiunii, inclusiv sprijin suplimentar necesar din partea adulților (inclusiv Salvați Copiii Norvegia), care îi vor ajuta să consolideze inițiativele/grupurile lor de pace și să se îndrepte către viziunea lor.

O cale de dezvoltare a strategiei este realizarea unui exercițiu de tipul „cum? cum? cum?”. Sugestii strategice și practice de acțiune pot fi prezentate și apoi analizate mai mult, prin repetarea întrebării CUM, și iarăși CUM, despre cum anume poate fi promovată participarea copiilor în construirea păcii.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- După atelier, se pot continua eforturile de a dezvolta și mai mult „vizualizarea viziunii”. De exemplu, copiii și tinerii ar putea fi sprijiniți să lucreze cu artiști murali pentru a crea imagini/picturi murale la scară mare în comunitățile/orașul lor.
- Instrumentul de viziune poate fi folosit pentru a completa alte activități și instrumente – de exemplu, activitatea balon în Etapa IIa și/sau alte activități sau instrumente care necesită un element de viziune pentru a consolida inițiative existente sau a sprijini planificarea acțiunilor.
- *Nu uitați că ar putea fi o idee bună să împărțiți exercițiul în 3 pași: - viziunea, rădăcinile și trunchiul - și să îl combinați cu folosirea analizei cerc sau a balonului construirii păcii, după cum s-a subliniat mai sus.*
- **După cum arată feedback-ul din Uganda de mai jos, din cauza experiențelor neplăcute pe care le-au trăit în timpul perioadei de conflict, se poate ca unii participanți să mai vadă încă lucruri negative atunci când fac exercițiul de viziune. Ar trebui ca sprijinul psihosocial să fie disponibil pentru oricine are nevoie.**

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (de la atelierul național de dezvoltare a abilităților): „Exercițiul de viziune a fost foarte impresionant. Am învățat cum să ne analizăm viziunea și ce s-ar întâmpla dacă ar fi pace. Mi-a plăcut această sesiune foarte mult și am aflat ce se ascunde în mintea oamenilor... Exercițiul a fost facilitat bine și am avut ocazia să îmi îmbunătățesc arta și cu toții am avut șansa să ne împărtășim desenele despre pace... M-a amuzat sesiunea de viziune în care am putut dormi și visa. Am visat că era pace și că ne-am întors în casa noastră din sat.”

Totuși, în timpul exercițiului de vizionare din Uganda de Nord, unora le-a fost frică, ceea ce este de înțeles având în vedere experiențele dificile cu care s-au confruntat și prin care au trecut. Ei au văzut pace în viziunea lor, dar au văzut și unele temeri (cum ar fi rebelii care se apropiau și le ardeau casele), deoarece au văzut ce li s-a întâmplat în trecut. Putem să îi încurajăm pe prietenii noștri și să îi sprijinim, pentru a depăși experiențele dificile prin care au trecut și să aibă speranță pentru viitor. Sperăm că oamenii vor putea dezvolta o viziune de pace, dar e de înțeles și că vor să își exprime temerile.

MATERIALE NECESARE:

- Forme de fructe decupate din hârtie A4;
- Seturi de creioane colorate;
- Creioane și gume de șters;
- O formă mare de copac, desenată pe foi de flipchart lipite între ele (hârtie de flipchart, pixuri și bandă adezivă).

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

34

35

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Analiza cerc a rolurilor copiilor în construirea păcii

Acest instrument folosește o imagine vizuală a fiecărui copil în mijlocul a 8 cercuri concentrice care reprezintă: copilul, familia, clubul/asociația copiilor, școala/locul de muncă, comunitatea, regiunea, planul național și planul internațional (dinspre cercul interior către cercul exterior), pentru a observa: a) ce roluri JOACĂ copiii în promovarea/construirea păcii (la diferite niveluri), și b) ce roluri POT juca copiii în promovarea/construirea păcii (la diferite niveluri).

Acest instrument este foarte util pentru analizarea viziunilor copiilor și concepției lor despre pace și construirea păcii și despre rolurile lor în construirea păcii.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza a ceea ce fac copiii pentru a promova pacea/construirea păcii la diferite niveluri (nivel individual, al familiei, al clubului/asociației copiilor, al școlii/locului de muncă, al comunității, al regiunii, la nivel național și internațional);
- Analiza a ceea ce copiii POT face pentru a promova pacea/construirea păcii (la diferite niveluri);
- Analiza a ceea ce sprijină nevoile copiilor în desfășurarea activităților suplimentare de construire a păcii, activități despre care ei cred că vor fi eficiente.

TIMP NECESAR: 40—60 minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Pregătiți pe flipchart două seturi de instrumente vizuale: un copil este în mijlocul celor 8 cercuri concentrice, reprezentând: copilul, familia, clubul/asociația copiilor, școala/locul de muncă, comunitatea, regiunea, nivelul național și internațional (dinspre cercul interior către cercul exterior);
- Li se dau grupurilor de copii două din aceste imagini cu cercuri concentrice. Pe prima imagine, vor discuta și enumera ceea ce *fac acum* pentru a promova pacea la fiecare nivel;
- Pe a doua imagine, vor discuta și enumera ce *ar putea face* copiii pentru a promova pacea la fiecare nivel;
- Prezentați rezultatele și discutați despre ceea ce sprijină nevoile copiilor în desfășurarea activităților suplimentare de construire a păcii, activități despre care ei cred că vor fi eficiente.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Acest instrument poate fi folosit și cu adulți. Poate fi folosit pentru a analiza nivelul de conștientizare a adulților despre ceea ce fac copiii pentru a promova pacea (la diferite niveluri); precum și analiza a ceea ce adulții cred că pot face copiii pentru promovarea păcii (la diferite niveluri) și cum îi pot sprijini în modul cel mai eficient.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

- **Feedback din partea membrilor Clubului Copiilor din Nepal** (în timpul atelierului național de dezvoltarea capacităților): Analiza cerc a rolului copiilor în promovarea păcii a fost un instrument foarte util pentru a ne gândi atât la ceea ce fac, cât și la potențialul pe care l-ar putea face. Se pot face, de asemenea, legături între această analiză și exercițiul de viziune, precum și cu balonul construirii păcii. Atunci când folosim analiza cerc, ar trebui să îi încurajăm și să se gândească la ce ar mai putea face la nivel individual, pentru ei, cât și în ceea ce privește comportamentul lor față de ceilalți, pentru a promova pacea. Copiii și tinerii par să aibă o idee mai clară despre construirea păcii și rolul lor.
- **Feedback din partea participanților din Uganda:** de la atelierul național de dezvoltare a capacităților am învățat multe prin analiza cerc, am învățat despre ceea ce pot și ar putea face copiii pentru a promova pacea; și de la atelierul național de reflecție am învățat cum pot promova copiii pacea în Uganda de Nord și cum pot îmbunătăți participarea lor în construirea păcii prin analiza cerc.

MATERIALE NECESARE:

- Foi flipchart, pixuri, bandă adezivă.

Exercițiul balon: analiza conceptului și practicii participării copiilor la construirea păcii

Folosirea imaginii vizuale a unui balon cu aer cald pentru a analiza concepția copiilor (și/sau a adulților) despre construirea păcii și experiențele lor despre participarea copiilor în construirea păcii.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza sensului (și a componentelor) construirii păcii;
- Găsirea rapidă a adulților și copiilor implicați în construirea păcii;
- Observarea pe scurt a viziunii participării copiilor în construirea păcii;
- Observarea factorilor care permit construirea păcii, în special participarea copiilor în acest proces;
- Observarea pe scurt a riscurilor întâlnite în participarea la construirea păcii și strategii de minimizare sau depășire a acestora.

TIMP NECESAR: 40-60 minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Desenați pe o foaie mare de flipchart imaginea unui balon cu aer cald (un cerc mare împărțit în segmente), cu un coș care este ancorat la sol cu țăruiși. Deasupra balonului cu aer cald, sunt o serie de săgeți care ar putea ajuta la ridicarea balonului către cer. În partea dreaptă sus, desenați soarele. În partea stânga sus, desenați norii;
- Prezentați imaginea participanților. Explicați-le că acest balon cu aer cald reprezintă construirea păcii și participarea copiilor în construirea păcii. Atunci când sunt înlăturați țăruișii (barierele), va fi posibilă construirea păcii, iar copiii și adulții se vor putea mișca în voie cu balonul lor, către viziunea lor de pace;
- Împărțiți participanții în grupuri (5-8). Grupurile pot fi formate în funcție de vârstă și gen. De exemplu: un grup de tinere, un grup de tineri, grupul femeilor și grupul bărbaților. În fiecare grup, participanții sunt rugați să analizeze și să înregistreze diferite părți ale imaginii vizuale:
 - *segmentele balonului cu aer cald*: componente ale construirii păcii (ce înseamnă pentru ei conceptul de construire a păcii); de ce este nevoie pentru a duce la încetarea conflictului, pentru a restaura și menține pacea?
 - *coșul*: ce persoane sunt implicate în construirea păcii?
 - *semnul de lângă coș*: căror copii ar trebui să li se dea ocazia să participe în procesul de construire a păcii (vârstă, sex, etnie, mediu etc.)?
 - *țăruiși (albaștri)*: factorii care împiedică sau opresc construirea păcii;
 - *țăruiși (roșii)*: factorii care împiedică sau opresc participarea copiilor la construirea păcii;
 - *săgețile (albastre)*: factorii care înlesnesc construirea păcii;
 - *săgețile (roșii)*: factorii care înlesnesc participarea copiilor la procesul de construire a păcii;
 - *soarele*: viziunea/scopul participării copiilor la construirea păcii;
 - *norii*: riscurile pe care le întâmpină copiii atunci când participă la construirea păcii.
- Permiteți fiecărui grup să vă împărtășească despre balonul lor. Încurajați discuții colective despre:
 - înțelesul conceptului de construire a păcii;
 - împărtășirea experiențelor privind factorii care ajută sau împiedică participarea lor;
 - identificarea sprijinului care le-ar consolida participarea la construirea păcii;
 - identificarea strategiilor care ajută la minimizarea sau depășirea riscurilor întâmpinate în participarea la construirea păcii.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

36

37

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

- Înlesniți discuții mai aprofundate despre:
 - viziunea lor – cum pot contribui copiii la pace? cum le-ar plăcea să se dezvolte în timp munca/ implicarea lor în construirea păcii? Ce idei au pentru amplificarea (creșterea calității cât și a ariei de acțiune/cantității) activităților de construire a păcii? *Luăți în considerare și exercițiul de viziune prezentat la Etapa IIb, consolidarea capacităților și planificarea acțiunilor, ca o posibilă activitate complementară pentru a sprijini viziunile între copii și tineri despre cum văd ei rolul lor și contribuția lor la construirea păcii.*
 - după ce s-a obținut pacea, de ce fel de sprijin este nevoie pentru a facilita reconstrucția și buna funcționare a comunităților?
 - unde este relevant, ce fel de sprijin este necesar pentru copiii/famiile strămutate sau pentru copiii (fete și băieți) care au fost răpiți, pentru a permite reușita reintegrării lor în familiile și comunitățile lor?
 - care este rolul copiilor și comunităților în promovarea păcii, chiar dacă negocierile formale pentru pace sau tratatele de pace dau greș.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- S-ar putea ca, în unele contexte culturale, copiii și tinerii să nu fi văzut sau să nu fi auzit de balon cu aer cald. Gândiți-vă, prin urmare, la adaptarea acestei imagini vizuale și creați o altă imagine vizuală pe care oamenii să o înțeleagă mai bine. Dacă nu, spuneți o poveste prin care să le explicați participanților ce este un balon cu aer cald!
- În timp ce discutați despre coș, despre ce copii pot fi implicați în construirea păcii, puteți facilita o discuție mai amplă despre diferenții actori care se implică în procesele de construire a păcii.
- La cererea copiilor, deschideți o discuție asemănătoare ultimei întrebări din discuția de mai sus, pentru a vedea „ce pot face copiii și comunitățile pentru a readuce pacea în comunitățile lor, chiar dacă negocierile formale de pace dau greș?”

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea membrilor Clubului Copiilor din Nepal (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților): Exercițiul balon este eficient și folositor pentru a vedea ce este construirea păcii și pentru a analiza rolul copiilor în construirea păcii. Am învățat multe din exercițiul balon – a fost folositor pentru a vedea ce împiedică construirea păcii. Totuși, activitatea aceasta necesită mult timp.

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie flipchart și markere de diferite culori.

Clasificarea în funcție de preferințe a activităților sau inițiativelor de pace

Folosirea clasificării în funcție de preferințe pentru fete și băieți de diferite vârste, pentru a vedea ce activități sau inițiative de pace preferă și din ce motive.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Permiterea fetelor și băieților (de vârste diferite) să observe ce activități desfășurate prin grupul de copii/inițiative de participare sau de pace preferă și din ce motive.

TIMP NECESAR: Aproximativ 45 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Prezentați clasificarea activităților, în funcție de preferințe, grupurilor de băieți și/sau fete (de vârste cheie) ca un instrument care le permite să observe ce activități desfășurate prin grupul de copii/inițiativa de participare a copiilor sau inițiativa de pace preferă și din ce motive;
- Cereți-le copiilor și tinerilor să enumere activitățile desfășurate prin grupul de copii/inițiativa de participare a copiilor sau inițiativa de pace;
- Enumerați diferitele activități (fie printr-un nume sau un simbol, dacă nu toți participanții știu să citească);
- Desenați o matrice (a se vedea mai jos). Desenați (un simbol) sau scrieți fiecare activitate în partea de sus a matricii și pe coloană în jos (în ordine inversă).

Matrice

ACTIVITĂȚI	Activitatea 1	Activitatea 2	Activitatea 3	Activitatea 4
Activitatea 4				X
Activitatea 3			X	
Activitatea 2		X		
Activitatea 1	X			

- Cereți-le participanților să compare câte două activități de fiecare dată, indicând ce activitate (dintre cele două) preferă (indiferent de motive). Asigurați-vă că toți participanții se implică în discuții și că există un consens în ceea ce privește decizia. *Exemplu:*

ACTIVITĂȚI	Activitatea 1	Activitatea 2	Activitatea 3	Activitatea 4
Activitatea 4	1	4	3	X
Activitatea 3	3	3	X	
Activitatea 2	1	X		
Activitatea 1	X			

- Observație:** s-ar putea folosi culori diferite pentru a înregistra preferințele băieților și fetelor, pentru a se observa eventualele diferențe de preferințe dintre băieți și fete.
- Calculați scorul (de exemplu: Pe primul loc în topul preferatelor: Activitatea 3 (3 puncte), a 2-a = Activitatea 1 (2 puncte); a 3-a = Activitatea 4 (1 punct); Cea mai puțin eficientă = Activitatea 2 (0 puncte);
- Facilitați discuții semnificative despre motivele pentru preferințele lor. Ce activități au fost pe primele și pe ultimele locuri în topul preferințelor fetelor sau băieților? De ce? Care au fost motivele? Înregistrați diferite păreri discutate;
- Facilitați discuții despre cum să asigurați sprijinul pentru activitățile cheie care se află pe primele locuri în topul preferințelor diferitelor grupuri de vârstă de fete și băieți.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pentru a permite ascultarea părerilor și experiențelor fetelor și băieților de vârste diferite și din medii diferite, e mai bine ca exercițiul clasificării, în funcție de preferințe, să se desfășoare separat cu grupuri de fete și băieți, din grupuri de vârste diferite (de exemplu, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani);
- Asigurați-vă că cineva documentează părerile copiilor și tinerilor în timpul discuțiilor și al dezbaterilor privind preferințele lor.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Foi flipchart, pixuri (de diferite culori).

Povești despre cea mai importantă schimbare

Metoda „Celei mai importante schimbări” înseamnă colectarea de „povești” despre schimbări la intervale regulate și interpretarea/discutarea lor în manieră participativă (prin discuții de grup etc).

Folosirea Poveștilor despre cea mai importantă schimbare ca un instrument în timpul procesului de evaluare va ajuta la implicarea directă a copiilor și tinerilor (și adulților). Acest instrument poate fi folosit la intervale regulate - de exemplu din 3 în 3 luni, sau perioade similare - pentru a-i ajuta pe cei implicați în proces să caute rezultate semnificative ale programului. Această metodă va ajuta și la reflecția despre valoarea acestor rezultate – sunt bune, rele, ce se poate face cu ele etc? Astfel, copiii și tinerii vor putea să se exprime, să documenteze și să își folosească părerea despre beneficiile și/sau dezavantajele programelor pentru a le „schimba” sau îmbunătăți. Aceasta va contribui la procesul de cercetare prin discuții informate sau prin cercetarea prin dialog formativ.

Poveștile sunt o parte valoroasă a „Celor mai importante schimbări” din mai multe motive: îi încurajează pe toți să participe, indiferent de experiența lor. Este probabil ca poveștile să fie amintite ca întreg și pot ajuta ca discuțiile să se bazeze pe ce este concret, mai degrabă decât pe ce este abstract. Povestirea este un proces antic și intercultural prin care definim sensul lumii în care trăim și este un proces cunoscut de către toți. În cadrul evaluării, poveștile sunt o cale ideală pentru ca oamenii să înțeleagă toate rezultatele diferite ale unui program. Poveștile ajută și la înțelegerea valorilor celor care participă la programe sau beneficiază de programe – persoanele interesate cheie (vezi Dart și Davies, 2003)².

Trebuie promovate și sprijinite felurile în care copiii și tinerii își exprimă „poveștile” creativ – de exemplu prin artă, scrisori, poezii, fotografii, teatru. Colecția de povești ale copiilor poate contribui la documentarea desfășurată de copii și la prezentarea prin mass media a istoriei și impactului propriilor inițiative de construire a păcii și apărarea drepturilor copiilor. De exemplu, copiii și tinerii pot hotărî să realizeze și să disemineze poveștile lor pentru o conștientizare mai largă și pentru *advocacy*. Aceasta s-ar putea face printr-o expoziție cu desenele lor, cărți de copii ilustrate/reviste cu poveștile copiilor despre cea mai importantă schimbare și/sau difuzarea la radio a poveștilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Ajutarea fiecărei fete și a fiecărui băiat (bărbat și femeie), din contexte diferite, să mediteze și să ne împărtășească propriile povești despre cea mai importantă schimbare care a reieșit din implicarea lor în participarea copiilor sau inițiativele de construire a păcii ale copiilor;
- Ajutarea discuțiilor (dialogului) și analizei valorilor exprimate de copii și tineri (și/sau adulți) cu privire la principalele avantaje ale inițiativei lor de participare sau construire a păcii, precum și la rezultatele neașteptate (negative sau pozitive);
- Documentarea și diseminarea creativă a poveștilor copiilor despre cea mai importantă schimbare, pentru a contribui la documentarea și activitățile de *advocacy* conduse de copii;
- Ajutarea copiilor și tinerilor în realizarea analizei pe care au împărtășit-o între ei, pentru a îmbunătăți inițiativele lor de participare și construire a păcii. Aceasta va contribui la procesul de realizare a cercetării prin dialog formativ.

TIMP NECESAR: Acest instrument poate fi folosit din 3 în 3 luni sau din 6 în 6 luni, cu copii și cu tineri - atât individual, cât și colectiv prin grupurile de copii (din locații diferite) în timpul procesului de evaluare tematică. Acest instrument poate fi folosit și cu adulți (de exemplu, cu părinții copiilor, cu membrii comunității, facilitatori ONG, lideri locali sau naționali etc). Procesul în sine de ajutorare a fetelor și băieților să mediteze și să creeze propriile lor povești despre cea mai importantă schimbare poate dura o oră, două. La început, trebuie dezvoltate poveștile. Această etapă poate fi urmată de împărtășirea poveștilor și analiza colectivă. Se cere timp și sprijin în timpul procesului pentru a permite documentarea copiilor și diseminarea creativă a poveștilor despre cea mai importantă schimbare.

2 Dart, J. and Davies, R. (2003) Un instrument de evaluare bazat pe povestire și dialog: Metoda Celei mai importante schimbări. Jurnal American al Evaluării, 24(2), 137-155.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

II a

40

41

Etapa

II b

Etapa

III

Anexe

I-3

PAȘII PRINCIPALI:

- I se dă fiecărui copil/tânăr foi de hârtie, creioane și creioane colorate sau vopsele și pensulă. Li se cere să se gândească la povești/exemple care ilustrează cele mai importante schimbări (fie pozitive/succese sau negative/provocări), care s-au întâmplat, ca rezultat al participării copiilor sau al inițiativelor de construire a păcii;
- Fiecare copil ar trebui să se gândească și să se hotărască asupra celei mai importante povești despre schimbare pe care ar vrea să o împărtășească. Ar putea desena o imagine care să ilustreze schimbarea care a avut loc (și ar putea înregistra detaliile importante despre ce, unde, cine, cum, pe o altă foaie de hârtie). Sau, ar putea scrie o poezie, o poveste sau o scrisoare;
- În grupuri mici, fiecare persoană prezintă și explică imaginea/povestea celei mai importante schimbări. Sunt încurajați să împărtășească o scurtă descriere a ceea ce s-a întâmplat, unde, când, cine a fost implicat (suficiente detalii pentru a putea confirma povestea), precum și o scurtă explicație de ce au ales această poveste și de ce este cea mai importantă pentru ei;
- Observațiile din timpul etapei în care se împărtășesc poveștile ar trebui să fie înregistrate (de facilitatori și/sau chiar de tineri) pe o altă foaie de hârtie/flipchart. Ar trebui să se înregistreze vârsta, genul și mediul persoanei, *dar trebuie să se schimbe toate numele, pentru păstrarea confidențialității*;
- După povestirea individuală, trebuie încurajate discuțiile în cadrul grupurilor de copii, pentru a analiza experiențe similare și/sau diferite, precum și analiza valorilor și rezultatelor exprimate de copii și tineri cu privire la participarea lor și la inițiativele de pace. O astfel de analiză poate fi folosită de copii și tineri pentru a identifica și informa planificarea acțiunii, pentru a îmbunătăți propria lor participare și/sau inițiativele de pace;
- Dacă poveștile sunt împărtășite mai apoi cu un grup mai larg – de exemplu, la întâlniri ale rețelei la nivel regional sau local, copiii și tinerii din fiecare grup pot fi ajutați să discute și să aleagă 1-3 povești din grupul lor, care ilustrează cel mai bine cele mai importante schimbări pe care ei cred că le-au trăit prin inițiativele lor de participare și pe care vor să le împărtășească;
- Pe tot parcursul procesului de evaluare tematică, se poate încuraja documentarea creativă și diseminarea poveștilor copiilor despre cea mai importantă schimbare. După cum s-a menționat mai înainte – de exemplu, realizarea unei cărți/reviste ilustrate pentru copii, o expoziție și/sau emisiuni radio anonime despre exemple ale celor mai importante schimbări obținute prin inițiativele de participare.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- **Acest instrument poate fi folosit cu adulții** (de exemplu: părinți, membri ai comunității, facilitatori ONG etc), pentru a vedea care sunt părerile lor despre cele mai importante schimbări legate de inițiativele de participare ale copiilor;
- **Folosirea fotografiilor:** Dacă vă permite timpul și resursele (acces la aparate de fotografiat de unică folosință sau altele), ar trebui să le facilitați copiilor/tinerilor accesul la aparate de fotografiat și să le cereți să facă poze care să ilustreze schimbările pe care le consideră ei a fi cele mai importante (pe lângă sau în locul artei sau poveștilor scrise). *Totuși, trebuie acordată multă atenție pentru a ne asigura că sunt protejate identitățile copiilor*;
- Acolo unde există grupuri de copii în **locații izolate, se poate crea și adapta o „versiune carte poștală” a acestui instrument**. De exemplu: fiecare grup de copii poate primi un set de trei cărți poștale timbrate, pe care să le completeze și să le trimită prin poștă biroului Salvați Copiii din 3 în 3 luni sau din 6 în 6 luni. Fiecare carte poate conține un simbol, un desen sau un text care să ilustreze acest scop: pentru cartea poștală 1 ☺, grupul ar trebui să descrie *cel mai important succes* în legătură cu inițiativa de participare a copiilor; pentru cartea poștală 2 ☹, grupul ar trebui să descrie *cea mai importantă provocare* pe care au înfruntat-o și încercările pe care le-au făcut pentru a o depăși; și pe cartea poștală 3*, grupul ar trebui să scrie despre *ideile lor de planificare a acțiunii* pentru următoarele 3-6 luni, pentru a-și obține scopurile și a depăși provocările. Aceste trei cărți poștale pot fi trimise în mod regulat către biroul Salvați Copiii care sprijină inițiativele copiilor. Cercetătorii Salvați Copiii ar putea analiza cărțile poștale din partea diferitelor grupuri de copii și documenta cele mai importante rezultate și lecții învățate. Acest mecanism i-ar încuraja pe copii să își asume responsabilitatea pentru monitorizarea și evaluarea propriului grup, permițând, în același timp, activități și procese de

documentare atât la nivel local, cât și la scală mai mare. Vor fi necesare vizite constante din partea facilitatorilor/cercetătorului local, dar cărțile poștale ar putea completa orice abordare de monitorizare și evaluare existentă;

- Poveștile despre cea mai importantă schimbare pot fi folosite și pentru a capta impactul pozitiv al copiilor și familiilor, când s-au întors la casele și comunitățile lor, după restaurarea păcii și a securității.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback-ul din Guatemala a inclus: Acest instrument se poate aplica la orice grup de vârstă și îmbunătățește participarea copiilor și a adolescenților; ajută la o analiză extinsă și profundă a subiectelor legate de informația oferită în povești și contextualizează rezultatele; dezvoltă sentimente precum: interesul, solidaritatea, a fi ascultat de ceilalți, împărtășirea și înțelegerea unor experiențe similare – de exemplu: războiul lasă în urmă sentimente de durere, tristețe și ranchiună; acest instrument promovează și discuțiile. Acest instrument poate contribui la procesul de vindecare; promovează creativitatea, oferă mai multe informații pentru că este anonim; se poate aplica în contextul post conflict; oferă oportunități de analiză a situațiilor specifice care s-au întâmplat în timpul unei perioade de conflict armat. Rezultatele sale sunt autentice, deoarece reprezintă informații de primă mână; ajută la articularea experiențelor unui trecut dificil, în timp ce încurajează participanții să privească spre un viitor diferit – asta poate ajuta la consolidarea rolului copiilor de promotori ai păcii, prin vizualizarea scenariilor diferite de cele de conflict. Este o modalitate de a păstra memoria istorică a conflictului armat din perspectivele familiilor și comunităților și oferă ideea de responsabilitate în context individual, familial, al comunității. Prin povești, copiii îi pot încuraja pe adulți să înțeleagă cauzele și efectele conflictului; Totuși, pot exista temeri cu privire la împărtășirea poveștilor. Asta poate fi din cauză că, uneori, adulții le spun copiilor ce risc presupune amintirea evenimentelor crude care au avut loc în timpul războiului.

Feedback din partea participanților din Uganda (de la Atelierul național de reflecție): „Ne-a plăcut împărtășirea poveștilor despre cea mai importantă schimbare.”

MATERIALE NECESARE:

- Foi de hârtie;
- Creioane și gume de șters;
- Creioane colorate sau vopsele;
- Dacă există resurse disponibile – se pot distribui și aparate foto pentru a-i ajuta pe copii să facă poze ce ilustrează schimbarea importantă.

Va fi nevoie și de resurse materiale adecvate și de oameni disponibili pentru a sprijini propunerea de o mai largă documentare și diseminare a poveștilor despre cea mai importantă schimbare – de exemplu, carte, expoziții, emisiuni radio etc).

Dezvoltarea și diseminarea de cărți poștale timbrate DACĂ se folosește versiunea de monitorizare prin cărți poștale.

Bine ați venit

Etapă

I

Etapă

IIa

42

43

Etapă

IIb

Etapă

III

Anexe

I-3

Combinarea instrumentelor pentru a trece de la evaluare la planificarea acțiunilor: un exemplu din Bosnia-Herțegovina:

După cum am subliniat la pagina 13 și 19 din „*Ghidul instrumentelor*”, Bosnia-Herțegovina a combinat evaluarea „H” cu alte instrumente după cum urmează, pentru a trece de la evaluare la planificarea acțiunii, construind pe baza punctelor forte identificate la evaluarea „H”:

- Folosiți evaluarea „H” pentru a descoperi și analiza părțile forte și pe cele slabe ale participării copiilor;
- Folosiți Poveștile despre cea mai importantă schimbare pentru a dezvolta povești despre rezultatele evaluării „H”, mai ales despre punctele forte ale participării copiilor;
- Dezvoltați jocuri de rol sau piese de teatru pe baza acestor povești și jucați-le în aer liber, folosind o tehnică numită „chipuri înghețate”. *Această tehnică prezintă o scenă dintr-o poveste pe care un alt grup trebuie să o explice pe baza a ceea ce vede. Al doilea scenariu implică o scenă cu soluția.*

Această combinație îmbină cu succes analiza cu teatrul și cu planificarea acțiunii. Această combinație de instrumente s-a dovedit a fi folositoare în activitățile desfășurate cu grupuri de copii de diferite vârste.

Grupul de proiect din Konjic a folosit evaluarea „H” și povestirea – copiii au prezentat punctele forte și punctele slabe ale participării copiilor. Mai apoi, au fost prezentate și analizate în profunzime punctele slabe, prin folosirea instrumentului „**Chipuri înghețate**”. Apoi, s-a folosit **teatrul** pentru a prezenta activitățile desfășurate de copii (punctele forte). A fost prezentată apoi o scenă finală care a arătat schimbările obținute prin acțiune (rezultatele).

Grupul de proiect din Blatnica a folosit teatrul – în jur de 40 de copii au putut participa la folosirea acestui instrument. Instrumentul îi ajută pe toți copiii, indiferent de abilitățile ei/lui individuale, să își găsească locul în piesa de teatru și să participe activ la pregătirea și realizarea acesteia. Un grup a pregătit scenariul pentru teatru, alt grup costumele și decorul, al treilea grup a pregătit coregrafia dansului, al patrulea grup a dansat, al cincilea grup a pregătit dialogul și așa mai departe.

Grupul de proiect din Vogosca a folosit planificarea acțiunii – copii din două clase școlare au dezvoltat planificarea acțiunii pentru școala lor. Planificarea acțiunii a fost realizată în 90 de minute. Planificarea acțiunii a cuprins 4 activități care erau planificate să fie implementate în următoarele 90 de zile. Această planificare a acțiunii a fost sprijinită de planificarea strategică ce s-a făcut în 3 pași (viziune, obstacole și direcții strategice). **Vezi exemplul de mai jos – planificarea strategică.**

PLANIFICAREA STRATEGICĂ este un instrument care permite crearea unui plan de acțiune de construire a păcii într-o perioadă scurtă de timp. Metoda de lucru constă în 5 participanți per grup care discută și iau decizii finale. Planificarea strategică este un proces în cinci pași (vezi mai jos).

1. La primul pas, participanții creează o viziune a păcii. Fiecare participant din grup scrie pe o foaie de hârtie 5-10 idei, pe care le împărtășește cu alți membri ai grupului după 15 minute. Participanții separă ideile identice/asemănătoare și selectează 10 idei dintre cele mai originale, pe care le scriu pe cartonașe individuale. Se scrie o singură idee pe fiecare cartonaș. Se definește fiecare idee în maxim 5 cuvinte. După adunarea tuturor cartonașelor de la toate grupurile, ideile sunt grupate în funcție de similaritate și sunt așezate pe coloane orizontale. Fiecare coloană de idei va primi un nume din partea participanților – de exemplu *advocacy*;
2. La al doilea pas, membrii grupului identifică obstacolele din calea realizării ideilor. Participanții fac identificarea – fiecare participant scrie obstacolele pentru fiecare viziune. Aceste obstacole sunt adunate și grupate pentru a se identifica obstacole mai multe/similare;
3. La al treilea pas, participanții organizează o sesiune plenară pentru a sugera idei de depășire a obstacolelor ce stau în calea realizării viziunii lor. Ideile sunt grupate în funcție de asemănare și scop și sunt selectate în trei sau patru grupuri. Se determină pentru fiecare scopul strategic și acțiunea;

4. La al patrulea pas, participanții se împart în 3 sau 4 grupuri noi, conform scopului și acțiunii strategice. Fiecare grup sugerează activități care vor fi realizate într-o perioadă de un an – pentru fiecare acțiune strategică dată, se acordă un trimestru anual (din trei în trei luni);
5. La al cincilea pas, au loc discuții plenare în care participanții își exprimă părerile despre activitățile propuse, planificate pentru trimestrul anual. Când se ajunge la un acord și se adoptă activitățile propuse, fiecare grup continuă să muncească la un plan operațional pentru primele 90 de zile sau la un plan detaliat pentru primul trimestru, care să includă următoarele: titlul activității, metoda de realizare, numărul participanților, termenul limită pentru realizarea activității, responsabilul și bugetul.

COMENTARII DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Instrumentele sunt foarte utile în activitatea cu copiii: stimulează și motivează copiii să participe activ la activitate; permit colectarea de date cantitative și calitative; implică copii de vârste diferite și permit participarea activă a tuturor copiilor, indiferent de diferențele dintre ei.

(Extras din Rezumatul raportului atelierului de dezvoltare a capacităților, Bosnia – Herțegovina, Salvați Copiii Norvegia, iunie 2007)

Sprijin permanent pentru inițiativele copiilor de documentare/media pentru documentarea și prezentarea experiențelor și viziunilor copiilor, pentru o consolidare a rețelelor de copii, pentru împărtășirea experiențelor și viziunilor și sporirea analizei, acțiunii și a activităților colective de *advocacy*.

Proiectul radioul copiilor din Guatemala:

După aplicarea instrumentelor cu diferite grupuri legate de proiectul radio, a fost creată o „revistă radio”. Astfel, au fost adunate toate experiențele și rezultatele generate în atelierelor în care s-au aplicat diferitele instrumente. După ce va fi finalizat, programul radio va fi distribuit diferitelor organizații și va fi transmis atât pe postul local, cât și național.

În cadrul atelierului, gândiți-vă să sprijiniți copiii în crearea unui program radio, punând întrebări participanților și răspunzând la ele. Gândiți-vă la întrebări generale, întrebări pentru interviuri individuale și alte scenarii, cum ar fi teatrul radiofonic etc.

Accesul copiilor la un post local de radio în Uganda:

În Uganda de Nord, în etapa II a procesului de evaluare, s-au creat legături între Radio King, un post local de radio din regiunea Gulu, și cluburile și asociațiile copiilor care s-au implicat activ în evaluarea tematică. În fiecare weekend, reprezentanții copiilor (de la diferite cluburi și asociații de pace ale copiilor) au găzduit propriul lor program de radio de 30-60 minute, pentru a accentua părerile și experiențele lor cu privire la participarea copiilor, la conflict și la pace. La început, copiii au împărtășit informații despre instrumente și experiențe din evaluarea tematică. Apoi, au folosit programul radio în mod strategic pentru a prezenta punctele cheie din memorandumul copiilor, încurajând un dialog și o dezbateră mai ample despre importanța participării copiilor la procesul formal de negocieri de pace și alte chestiuni prioritare din memorandum.

Albumele păcii ale copiilor, Uganda

După cum s-a descris la pagina 28, copiii din Uganda de Nord și-au folosit albumele păcii în mod strategic, pentru a-și prezenta viziunile și experiențele. Ei au folosit mai ales poezie, desene și povești, ca medii puternice pentru a-și face auzite vocile, temerile și speranțele. În regiunea Gulu, articole din albumele păcii (povești, poezii și desene) ale unui club școlar pentru pace au fost incluse în publicația lunară a unui ONG al vocilor copiilor. În plus, subiecte din albumele păcii selectate, cu și de către copii și adulți implicați în fiecare club și asociație, au fost colectate împreună cu memorandumul colectiv al copiilor, sub forma unei publicații a copiilor care să fie folosită în permanență de copii, tineri și adulți în activitățile de *advocacy*.

Instrumente folosite cu adulții

Instrumentele prezentate mai jos se folosesc cu **adulții care au rol esențial în viețile copiilor**: părinți/părinți vitregi/tutori, lideri ai comunității și lideri religioși și/sau alte persoane interesate cheie: profesori, diriginți, reprezentanți guvernamentali, reprezentanți ONG și ai Salvați Copiii.

Scopul desfășurării de activități, folosind aceste instrumente cu adulții, este să aflăm de la ei:

- experiențele și sentimentele lor despre cum au fost afectați copiii și alți membri ai familiei de conflict, post-conflict și construirea păcii;
- percepția lor despre construirea păcii (ce înseamnă, cine este implicat, ce ajută și ce împiedică construirea păcii);
- viziunea lor despre ce rol și valoare are felul în care își exprimă copiii părerea, formându-și propriile asociații, promovând pacea și drepturile copiilor;
- care sunt, după părerea lor, punctele forte, beneficiile, punctele slabe, dezavantajele participării copiilor, ale inițiativelor de pace ale copiilor și/sau ale altor inițiative ale copiilor;
- care sunt sugestiile lor pentru îmbunătățirea participării copiilor și a inițiativelor de pace ale copiilor;
- care sunt, după părerea lor, impactul și cele mai importante schimbări care au rezultat din participarea copiilor și inițiativele de pace ale copiilor – de exemplu: pentru copii, pentru familia lor, pentru comunitate, proiecte, organizații, politici, țară.

Instrumente cheie:

- **Discuții de tip focus grup și/sau interviuri** cu adulții (vezi îndrumările de mai jos)

În plus, multe instrumente descrise mai sus și folosite cu copii și tinerii pot fi adaptate și folosite cu grupuri de adulți, pentru a observa care sunt perspectivele lor, inclusiv următoarele instrumente:

- **Harta corpului cu diferitele experiențe ale copiilor care trăiesc în contexte de conflict/post-conflict/construirea păcii.** [*Observațiile facilitatorilor: Se poate folosi la fel, permițând adulților să analizeze cum cred ei că au fost afectați fetele și băieții. Nu uitați să facilitați discuții despre posibilitatea ca diferitele grupuri de copii (fete/băieți de diferite vârste, grupuri etnice, din diferite contexte etc.) să fi fost afectate în mod diferit*];
- **Analiza copac a conflictului: Analiza rădăcinilor conflictului și impactul asupra copiilor, familiilor, comunităților și națiunii.** [*Observațiile facilitatorilor: Acest instrument poate fi folosit în același fel și cu adulții*];
- **Trasarea riscurilor:** analiza riscurilor cu care se confruntă fetele și băieții (de vârste diferite) în comunitățile lor locale. [*Observațiile facilitatorilor: Poate fi folosit cu părinții, membrii comunității, profesorii, personalul ONG local pentru a permite identificarea a ceea ce ei cred că este riscant pentru copii și de ce. Se pot analiza diferențele de perspective dintre hărțile riscurilor trasate de adulți și cele trasate de copii*];
- **Teatru** – pentru a analiza și accentua felul în care participă și/sau se protejează copiii pe ei înșiși, pe colegii lor și familiile lor [*Observațiile facilitatorilor: Teatrul poate fi folosit și pentru a permite adulților să descopere și să analizeze relațiile dinamice dintre adulți și copii, cum ar fi dacă adulții ascultă sau nu ascultă sugestiile și ideile copiilor*];
- **Balonul** pentru a analiza percepția despre construirea păcii și experiențele participării copiilor în procesul de construire a păcii. [*Observațiile facilitatorilor: Acest instrument poate fi folosit în același fel, permițând analiza percepției despre înțelesul și componentele construirii păcii și concentrându-se pe părerea lor despre participarea copiilor în procesul de construire a păcii, factorii care împiedică sau ajută, riscurile și viziunea*];

- **Axa timpului pentru inițiativele de pace/organizațiile copiilor: sublinierea succeselor și provocărilor principale înregistrate.** *[Observațiile facilitatorilor: Acest instrument poate fi facilitat cu părinții, membrii comunității, personalul ONG-urilor sau Salvați Copiii, pentru a analiza percepția lor și părerile lor privind istoria, succesul și provocările inițiativelor copiilor];*
- **Analiza cerc:** Analiza a cum se implică sau se pot implica copiii în procesul de construire a păcii la diferite niveluri. *[Observațiile facilitatorilor: Poate fi facilitat cu personalul ONG, Salvați Copiii sau membrii comunității pentru a analiza perspectivele lor];*
- **Povești despre cea mai importantă schimbare ca parte a monitorizării și evaluării continue, runda 1b):** Dialog și povești care descriu „cea mai importantă schimbare”, reieșită din inițiativele copiilor (de exemplu, pentru copil/familie/comunitate/națiune). Împărtășirea poveștilor individuale și dialogul colectiv pentru identificarea poveștilor despre cea mai importantă schimbare, pe care vor să le folosească, pentru a ilustra valoarea și impactul inițiativelor lor la diferite niveluri. *[Observațiile facilitatorilor: Poate fi facilitat la fel și cu adulții – părinții, membrii comunității, personalul ONG sau Salvați Copiii, reprezentanții oficiali locali];*
- **Evaluarea „H” a participării și inițiativelor copiilor și tinerilor:** puncte forte/ beneficii, puncte slabe/dezavantaje și sugestii de îmbunătățire (inclusiv analizarea situațiilor în care copiii au fost incluși/excluși din asemenea inițiative). *[Observațiile facilitatorilor: Poate fi facilitat în mod similar, permițând împărtășirea perspectivelor adulților].*

Observație: prin folosirea metodologiei CDF se pot identifica și analiza diferențele cheie de perspective dintre grupurile de adulți, și/sau dintre grupurile de adulți și copii (de exemplu: prin discuții în cadrul întâlnirilor grupului consultativ și/sau prin organizarea întâlnirilor principalelor persoane interesate). Ar trebui să fie identificate și implementate sugestiile cheie făcute pentru consolidarea proiectelor și programelor ca rezultat al procesului.

Discuții de tip focus grup și/sau interviuri cu adulții despre diferitele experiențe și idei ale copiilor

Folosirea discuțiilor de tip focus grup cu grupuri cheie de adulți (părinți/părinți vitregi, membri ai comunității, profesori, diriginți, membri ONG sau ai Salvați Copiii) și/sau interviuri (de exemplu, cu reprezentanți guvernamentali, lideri ai comunității sau lideri religioși, rebeli etc), pentru a analiza părerile lor despre cum au fost afectați fetele și băieții de conflict/post conflict/construirea păcii și rolul copiilor în promovarea păcii și a drepturilor copiilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

Analiza părerilor și experiențelor adulților cu privire la unele din/toate domeniile de mai jos:

- cum au fost afectați copiii (și alți membri ai familiei) de conflict, post-conflict și construirea păcii.
- percepția lor despre construirea păcii (ce înseamnă, cine este implicat, ce ajută și ce împiedică construirea păcii)
- viziunea lor despre ce rol și valoare are felul în care își exprimă copiii părerile, acționând pentru promovarea păcii și a drepturilor copiilor;
- părerile lor despre probleme cheie de protecție pe care se tem că le vor confrunta copiii, prin implicarea lor în inițiativele de pace și cum să le depășească
- părerile lor despre punctele forte, beneficiile, punctele slabe, dezavantajele participării copiilor și ale inițiativelor de pace ale copiilor
- sugestiile lor pentru îmbunătățirea participării copiilor și inițiativele lor de pace; care sunt, după părerea lor, impactul și cea mai importantă schimbare care au rezultat din participarea copiilor și inițiativele de pace ale copiilor – de exemplu: pentru copii, pentru familia lor, pentru comunitate, proiecte, organizații, politici, țară.

TIMP NECESAR: 45 - 90 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Începeți cu prezentările, pentru a vă asigura că fiecare persoană s-a prezentat. Stabiliți câteva reguli de bază pentru discuție, dacă credeți că este necesar (de exemplu: reamintiți de clauza de confidențialitate).
- Împărtășiți cu ceilalți membri ai grupului informații contextuale cheie despre procesul de evaluare tematică și documentare despre participarea copiilor în conflictul armat, post conflict și construirea păcii. Explicați că se colectează activ părerile copiilor și ale tinerilor, precum și părerile adulților cu rol esențial (părinți, membri ai comunității, profesori, personal al ONG-urilor și al Salvați Copiii, reprezentanți guvernamentali etc);
- Explicați că această discuție de tip focus grup și/sau interviu este șansa lor ca adulți să analizeze și să își exprime părerile și experiențele în legătură cu construirea păcii, experiențele copiilor din conflict sau post conflict, precum și părerile lor despre participarea copiilor și rolul lor în construirea păcii. [Observație: explicați că, dacă vor, pot participa și prin folosirea altor instrumente pentru analiza părerilor lor];
- Explicați că s-ar putea ca, în strictă confidențialitate, părerile lor să fie împărtășite cu copiii și tinerii și alte persoane interesate cheie și că sperăm că, în cadrul cercetării, vor exista și alte oportunități de a analiza atât asemănările, cât și diferențele de părere (de exemplu, între adulți și copii sau între adulți) – **ca exemplu concret al folosirii CDF;**
- Analizați părerile adulților despre unele din/ toate domeniile esențiale următoare:
 - cum au fost afectați copiii (și alți membri ai familiei) de conflict/post-conflict? Ce impact au avut asupra creșterii și dezvoltării copiilor, asupra oportunităților și viitorului lor? Ce copii au fost afectați cel mai mult? Cum au afectat relațiile dintre copii și adulți în cadrul familiei/al comunităților/al națiunii?
 - Ce înseamnă construirea păcii pentru ei? Cine este implicat? Ce fel de eforturi sunt necesare pentru a restaura și menține pacea? Ce ajută și ce împiedică construirea păcii? Pot și ar trebui copiii să aibă un rol în construirea păcii?
 - După ce s-a obținut pacea, de ce este nevoie pentru a reconstrui și/sau sprijini dezvoltarea unor comunități solide și funcționale?

- (Unde este cazul) ce fel de sprijin este necesar pentru a permite întoarcerea și reintegrarea familiilor strămutate (persoanele strămutate intern sau refugiații)?
 - (Unde este cazul) ce fel de sprijin este necesar pentru a permite întoarcerea și reintegrarea reușită a copiilor soldați care fuseseră răpiți (fete și băieți)?
 - Dacă negocierile oficiale de pace/tratatate de pace dau greș, ce pot face oamenii și comunitățile pentru a restaura pacea?
 - Care sunt părerile referitoare la rolul și valoarea pe care le are felul în care copiii își exprimă părerile (de exemplu: în familie, școli, comunități, dezvoltări de politică la nivel național)? Ce rol cred că ar trebui să joace copiii în promovarea păcii și/sau a drepturilor copiilor (de exemplu, în comunitățile lor, casele lor, școlile lor, țara lor); cred că copiii ar trebui să aibă un rol și o influență în procesele formale de construire a păcii/tratatelor de pace?
 - Ce fel de riscuri cred că vor înfrunta copiii și ce temeri au cu privire la implicarea activă a copiilor în activități de construire a păcii? Ce se poate face pentru a aborda aceste riscuri sau temeri? [Observație: Se pot folosi și discuții pe linia de valori, pentru a analiza temerile adulților referitoare la participarea copiilor - vezi Etapa II b, de mai jos.]
 - Cum percep ei participarea copiilor? Care sunt părerile lor despre punctele forte, beneficiile, punctele slabe, dezavantajele participării copiilor și ale inițiativelor de pace ale copiilor? Ce copii ar trebui să aibă posibilitatea de a participa (de exemplu: vârsta/sexul/dizabilități/etnie/context socio-economic)
 - Care sunt sugestiile lor pentru îmbunătățirea participării copiilor și inițiativele de pace ale copiilor?
 - Care au fost, după părerea lor, impactul și cele mai importante schimbări care au rezultat din participarea copiilor și din inițiativele lor de pace? De exemplu, care a fost impactul participării copiilor – pozitiv sau negativ – asupra copilului, familiei, comunității, proiectelor, organizațiilor, politicilor, națiunii? Ce rezultate concrete s-au obținut? Pot să ilustreze cea mai importantă schimbare/cele mai importante schimbări?
- Cereți participanților să rezume care au considerat că sunt cele mai importante păreri/perspective exprimate de ei individual și/sau ca grup în timpul acestor discuții. Îndemnați la mai multe clarificări/exemplificări ale punctelor cheie;
 - Explicați pașii următori în procesul de cercetare/evaluare și căutați cooperarea lor, ca parte a unor oportunități de cercetare/dialog aprofundat pe viitor.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Planificați, în avans, care sunt cele mai importante domenii de întrebări pentru analizat cu actorii cheie. Dezvoltați și adaptați programul discuții de tip focus grup/de interviu în mod corespunzător;
- Pentru discuțiile de tip focus grup, asigurați-vă că grupurile de adulți (3-8) au caracteristici asemănătoare. De exemplu, organizați discuții cu grupuri de părinți/părinți vitregi/tutori (poate separat cu mamele și cu tații, pentru a analiza diferențele de perspectivă în funcție de sex), grupuri de profesori, membri ai comunității, personalul ONG, personal Salvați Copiii;
- Pentru interviuri, vorbiți fie individual, fie pe perechi (de exemplu, cu directorul ONG-ului, reprezentanți guvernamentali, lideri religioși sau ai comunității, lideri politici, membri ai grupului de rebeli etc).
- La fel ca și cu celelalte activități de cercetare, asigurați-vă de acordul în cunoștință de cauză al participanților și garantați confidențialitatea părerilor;
- Începeți cu întrebări deschise, generale;
- Continuați să folosiți întrebări deschise (Ce, Cum, De ce, Care, Când) și căutați informații și exemplificări suplimentare (puteți explica mai în detaliu de ce, care, cum, când?). Puteți să ne dați exemple pentru a explica ce ați vrut să spuneți?);
- În discuțiile de tip focus grup, încurajați-i pe toți membrii să își exprime punctele de vedere și să analizeze cu delicatețe diferențele de perspective.
- Analizați punctele de vedere ale adulților despre diferite experiențe ale copiilor și despre rolurile copiilor și ale tinerilor în funcție de vârstă, sex, persoană cu sau fără dizabilități, etnie, locație (persoane strămutate intern, comunitate urbană/rurală), context (de exemplu: înscris sau neînscris la școală, bogat/sărac) etc;
- [Observație: Acolo unde este relevant, analizați părerile adulților cu privire la experiențele copiilor care au fost răpiți ca copii soldați/soții pentru comandanți, precum și experiențele despre cum au fost tratați

băieții și fetele, după ce au evadat sau au fost eliberați; cum ar trebui să fie tratați acești copii de familii și de comunități? Cum pot fi susținuți cel mai bine pentru a se reintegra în familii și comunități pentru a duce vieți bune și productive?);

- Analiza elementelor cheie pe care s-au concentrat discuțiile de tip focus grup și interviurile poate fi aprofundată și/sau completată prin folosirea unor instrumente adiționale descrise în „Ghidul instrumentelor” (de exemplu: folosirea hărții corpului, exercițiul balon, axa timpului, evaluarea H, poveștile despre cea mai importantă schimbare);
- **Prin folosirea metodologiei CDF se pot identifica și analiza diferențele cheie de perspective dintre grupurile de adulți, și/sau dintre grupurile de adulți și copii (de exemplu: prin discuții în cadrul întâlnirilor grupului consultativ și/sau prin organizarea întâlnirilor principalelor persoane interesate).**

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Carnețel și hârtie de scris și/sau audio-recorder.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

50

51

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Etapa IIb:

Consolidarea capacităților și planificarea acțiunilor către o viziune

O privire de ansamblu asupra instrumentelor folosite

Instrumente folosite cu copii și tineri:

- **Instrumentul Păianjen:** Auto-evaluare și planificare a organizațiilor/inițiativelor copiilor (de exemplu, prin ateliere de 4-5 zile cu grupuri mici de reprezentanți ai copiilor din 3-6 organizații conduse de copii, pentru a permite evaluarea și planificarea acțiunii, pentru a consolida inițiativa sau organizația condusă de copii; integrați în ateliere folosirea activităților de deprinderi pentru viață și folosirea exercițiului de viziune);
- **Activități de deprinderi pentru viață** (identitate de sine, comunicare, negociere, aplanarea conflictului, muncă în echipă, construirea încrederii etc): pentru consolidarea deprinderilor pentru viață, aceste activități pot fi introduse în atelierele în care se aplică instrumentul Păianjen;
- **Prezentarea proiectului „Deprinderi pentru viață” prin metoda „Melcul”;**
- **Scut individual „Ce am eu special?”;**
- **Noduri umane;**
- **„Tigru, capră, iarbă – bărbat și barcă”;**
- **Joc de comunicare;**
- **Exercițiul lanțului de hârtie**, joc experimental despre dezvoltarea organizațională și includere;
- **Jocuri în care toți câștigă (win win)**, care încurajează copiii și adulții să coopereze și să împartă puterea;
- **Exerciții de viziune: rolurile copiilor ca agenți ai păcii** (descrierea principală în etapa de mai sus);
- **Exercițiul cu fișe matrice pentru a dezvolta cadrul analitic și de documentare**, inclusiv analiza instrumentelor folosite pentru a vedea care sunt mai utile în colectarea informațiilor despre principalele TEME de evaluare tematică (conflict, construirea păcii, participarea copiilor etc). Acest exercițiu ajută la identificarea lacunelor în colectarea informațiilor, în măsura în care pot informa cercetarea și planificarea acțiunilor. *Acest exercițiu ar trebui să fie prezentat împreună cu Cadrul analitic și de documentare și cu Listă de verificare pe înțelesul copiilor.*

Instrumente folosite cu adulții

(părinți/părinți vitregi/tutori, lideri ai comunității și lideri religioși și/sau alte persoane interesate importante, de exemplu: profesori, funcționari ai administrației locale, reprezentanți ONG și Salvați Copiii):

- **Facilitează o creștere a conștientizării despre drepturile copiilor, participarea copiilor și rolul copiilor ca agenți ai păcii:** căutați mai mult sprijin pentru inițiativele copiilor și parteneriate cu adulții, pentru a consolida dezvoltarea pacifică și respectarea drepturilor copiilor;
- **Discuțiile pe linia de valori** pot fi facilitate pentru a analiza afirmații controversate cu privire la participarea copiilor și la rolul lor în construirea păcii, mai ales afirmațiile care scot la iveală temerile și îndoielile adulților;
- **Exerciții de viziune cu adulții:** analiza viziunii lor de comunități/națiuni pașnice, în care se respectă părerile și rolul tuturor (inclusiv al fetelor, băieților, femeilor și bărbaților). Viziunea copiilor ar putea fi împărtășită cu adulții și s-ar putea căuta sprijinul lor.

Runda inițială a consultațiilor cu Salvați Copiii Norvegia și cu partenerii ONG despre principalele elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia, cu privire la participarea copiilor ca parte a unei monitorizări și evaluări permanente: vedeți dacă au fost îndeplinite în cadrul evaluării și dacă nu, ce măsuri trebuie luate pentru a le îndeplini. Se pot folosi exercițiile de notare PEC Salvați Copiii Norvegia (și/sau Standardele de practică ale Alianței Salvați Copiii) atât pentru evaluare, cât și pentru cotarea altor proiecte și programe de participare a copiilor.

Observație: Perspectivele adulților (în special ale reprezentanților Salvați Copiii Norvegia și al ONG-ului partener) pot fi observate și prin folosirea **instrumentului Păianjen**. Exercițiul lanțului de hârtie descris mai sus este, de asemenea, un instrument folositor în activitățile cu adulții. În plus, se pot folosi și unele instrumente mai tradiționale, precum discuțiile de tip focus grup, interviurile, cercetarea documentară și studiile de referință, pentru a evalua procesul, statutul și viziunea despre participarea copiilor în general, în cadrul programului național, și cum este văzut și sprijinit rolul copiilor atât în teorie, cât și în practică.

Instrumente folosite cu copii și tineri

Instrumentul Păianjen

Instrumentul Păianjen are scopul de a promova reflecția, analiza, schimbul de experiențe, idei, dialogul și planificarea acțiunii în cadrul organizațiilor și inițiativelor copiilor. Instrumentul Păianjen a fost dezvoltat inițial în Nepal, ca o metodă participativă de monitorizare a stării organizațiilor din cadrul comunității, de-a lungul timpului. Procesul instrumentului Păianjen presupune activitatea colectivă a participanților, pentru a evalua punctele forte ale organizației, conform unui număr de dimensiuni principale (principalele elemente de calitate). Rezultatele evaluării sunt transferate într-o diagramă sub formă de pânză de păianjen care arată cum văd participanții organizația. Aceasta ajută ca participanții să se concentreze asupra domeniilor care trebuie să fie abordate. Evaluarea deschide calea către schimbarea organizațională.

Instrumentul Păianjen a fost adaptat și dezvoltat de Salvați Copiii de la sfârșitul lui 2003 prin activități de colaborare cu organizațiile conduse de copii și cu ONG-urile partenere locale.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Ajutarea copiilor, a tinerilor (și adulților) să evalueze inițiativele și organizațiile copiilor, conform unui număr de dimensiuni principale (principalele elemente de calitate);
- Ajutarea copiilor, a tinerilor (și adulților) să evalueze ce încearcă să obțină, domeniile la care ei consideră că sunt buni și domeniile care ei consideră că ar trebui să fie îmbunătățite;
- Ajutarea la meditare asupra procesului de învățare prin care trec copiii, tinerii și adulții, atunci când muncesc împreună la inițiative colective;
- Ajutarea copiilor, tinerilor și adulților să folosească evaluările lor, pentru a planifica schimbările și acțiunile, pentru a-și îmbunătăți organizația și eforturile colective (inclusiv inițiativele de pace).

TIMP NECESAR:

Vă recomandăm să stabiliți 4-5 zile pentru folosirea instrumentului Păianjen (fie zile consecutive, fie sub forma unei serii de weekend-uri), pentru a vă asigura că este timp suficient pentru discuții mai lungi și pentru analiză, pentru ca reprezentanții copiilor și tinerilor să se informeze despre evaluarea instrumentului Păianjen, precum și pentru planificarea acțiunilor bazată pe analiză. Dacă aveți mai mult timp la dispoziție, puteți integra în acest atelier și alte exerciții de dezvoltare a capacităților – de exemplu: deprinderi esențiale pentru viață, exercițiul de viziune.

Veți găsi pe paginile următoare exemple bune de activități de deprinderi pentru viață. Acestea pot fi folosite cu Instrumentul Păianjen. De exemplu, spuneți grupurilor să ia în considerare câte 3-5 PEC deodată sau pentru fiecare sesiune în parte. Întrepătrundeți analiza acestor elemente cu activități pentru deprinderi pentru viață – din oră în oră sau asemănător.

PAȘII PRINCIPALI:

Vă rugăm să consultați setul complet de 3 publicații, inclusiv „Ghidul facilitatorilor pentru instrumentul Păianjen”, publicat de Salvați Copiii: Feinstein, C. și O’Kane, C. (2005), „Instrumentul Păianjen un instrument de autoevaluare și planificare pentru inițiativele și organizațiile de copii” (Facilitators Guide to the Spider Tool published by Save the Children: Feinstein, C. and O’Kane, C. (2005) *The Spider Tool: A Self Assessment and Planning Tool for Child Led Initiatives and Organisations*).

- Permiteți grupurilor mici de reprezentanți ai copiilor și tinerilor din inițiativele sau organizațiile copiilor să se întâlnească și să desfășoare evaluarea și planificarea instrumentului Păianjen;
- Prezentați instrumentul;
- Prezentați gândirea de calitate;
- Prezentați Pânza de păianjen;
- Prezentați planificarea acțiunii și nevoile de sprijin;

- Dezvoltați Pânza de păianjen;
- Planificați acțiunea;
- Evaluarea instrumentului Păianjen;
- Monitorizare;
- Evaluarea atelierului.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

Consultați Feinstein, C. și O’Kane, C. (2005), „Ghidul facilitatorilor pentru instrumentul Păianjen: Un instrument de autoevaluare și planificare pentru inițiativele și organizațiile de copii Salvați Copiii (Feinstein, C. and O’Kane, C. (2005) *The Facilitators Guide to the Spider Tool: A Self Assessment and Planning Tool for the Child Led Initiatives and Organisations. Save the Children*). Ghidul facilitatorilor include:

- Prezentarea instrumentului Păianjen partenerilor locali;
- Cursuri de formare pentru facilitatori adulți/copii;
- Cum și cu cine se folosește instrumentul;
- Sfaturi cheie de facilitare.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

„Instrumentul păianjen este foarte util pentru a observa care este munca noastră și problemele” (proiect pilot, atelier regional Asia de Sud).

„Este un bun instrument de evaluare. Am mai avut discuții bune și reflecții și în trecut ... a fost bine să ascultăm părerile oamenilor, să vedem care este situația și unde este nevoie de îmbunătățiri” (proiect pilot, Țara Galilor, Marea Britanie).

„A fost atât de bine să discutăm despre problemele și sugestiile noastre, mai ales că am planificat să pregătim adulți și să îi facem să respecte și să aprecieze copiii” (proiect pilot, Afganistan).

Atelierul de dezvoltare a capacităților, Bosnia-Herțegovina, iunie 2007:

Principala punct forte al instrumentului: un instrument util care poate ajuta la planificarea și îmbunătățirea condițiilor din organizații și instituții care se axează pe problemele copiilor. Copiii pot munci treptat la aceste probleme, pentru a le îmbunătăți.

Principala dezavantaj: Nu este adecvat pentru copii sub 10 ani și copii cu nevoi speciale. Nu colectează date, ci doar evaluează și cere explicații detaliate și o bună pregătire pentru a-i explica scopul. *Totuși, în cadrul Atelierului de dezvoltare a capacităților, acest instrument a fost considerat drept cel mai bun instrument și a primit cele mai bune note în formularul de evaluare.*

Feedback din partea membrilor Clubului Copiilor din Nepal (în timpul Atelierului național de dezvoltare a capacităților):

- Instrumentul Păianjen ne-a făcut să conștientizăm mai bine situația. Am avut posibilitatea să ne analizăm pe noi înșine, precum și Cluburile Copiilor, ne-a ajutat să aflăm care ne sunt punctele forte și punctele slabe. Ne analizăm pe noi înșine ca și cum ne-am uita într-o oglindă. Autoevaluarea este utilă;
- Copiii și facilitatorii locali au învățat cum să dezvolte „parametri” (Principalele elemente de calitate). PEC depind de contextul local;
- Înainte, credeam că Clubul nostru este foarte bun, dar după ce am dezvoltat PEC și după ce am evaluat unde ne situăm conform fiecărui parametru în parte, ne-am descoperit punctele slabe. La început, intenționam să spunem ca suntem la „4”, dar după discuții aprofundate, ne-am recunoscut punctele slabe;
- Instrumentul Păianjen este util pentru autoevaluare și planificare. Ne ajută în dezvoltarea organizațională. Ar trebui să dezvoltăm planuri de acțiune, care se concentrează pe o perioadă de timp specifică. Ar trebui să asigurăm continuitatea planului de acțiune;
- Este indicată folosirea instrumentului Păianjen la fiecare 6 luni, astfel încât să ne putem evalua dezvoltarea organizațională și să identificăm modalitatea în care punctele slabe au fost îmbunătățite. Ar trebui să dezvoltăm mereu planuri de acțiune pentru îmbunătățirea Cluburilor Copiilor;

- Dacă nu toți membrii sunt activi, utilizarea instrumentului Păianjen va încuraja abordarea acestei probleme și găsirea unei modalități pentru îmbunătățire. Am putut identifica lucrurile care trebuie îmbunătățite și am discutat despre modalitatea de îmbunătățire;
- Am încercat să ne comparăm punctele forte și punctele slabe cu alte Cluburi ale Copiilor din apropiere;
- Ne putem inspira și învăța unul de la celălalt; de exemplu, unele Cluburi ale Copiilor sunt puternice în ceea ce privește mobilizarea resurselor și documentarea; altele sunt puternice în ceea ce privește sprijinul și coordonarea venite de la adulți - Cluburile Copiilor pot învăța unul de la celălalt;
- **Provocarea principală în folosirea instrumentului Păianjen este faptul că este nevoie de timp** pentru a explica și pentru a dezvolta acești parametri (PEC), precum și pentru a-l utiliza. Nu se poate afla situația reală într-o perioadă scurtă de timp, astfel că este mai bine să vă acordați mai mult timp pentru folosirea acestuia. În primul rând, este important să acordați timp pentru ca toți să înțeleagă cum să folosească instrumentul. Odată ce oamenii înțeleg cum se folosește acesta, dezvoltarea PEC este foarte ușoară;
- S-a sugerat că Cluburile Copiilor ar putea să-și construiască Pânze de păianjen în timp, că diferite PEC ar putea fi discutate și analizate în timpul întâlnirilor obișnuite ale Cluburilor Copiilor (de ex. 3 PEC în timpul unei întâlniri), astfel încât instrumentul Păianjen să poată fi construit în timp. Acest lucru ar permite discuții de calitate și planuri de acțiune concrete, fără a răpi prea mult din timpul copiilor într-o întâlnire.

Feedback din partea participanților din Uganda (de la Atelierul național de reflecție): Am fost instruiți pentru folosirea instrumentului Păianjen. Instrumentul Păianjen ne-a încântat. Am acumulat cunoștințe. Am împărtășit experiențe cu diferite grupuri. Am aflat care ne sunt punctele slabe și am planificat acțiuni pentru a face corecturile posibile pentru consolidarea cluburilor/asociațiilor noastre. Putem continua să folosim instrumentul Păianjen pentru a ne evalua punctele forte și punctele slabe și pentru a ne consolida cluburile. **Principalul punct slab al instrumentului Păianjen este faptul că necesită mult TIMP pentru a-l înțelege și a-l folosi.**

MATERIALE NECESARE:

- Un spațiu (încăpere) larg(ă);
- Pin board sau un perete mare;
- Cretă, creioane sau fire de lână în culori diferite (2 culori diferite/distincte pentru fiecare organizație/inițiativă condusă de copii);
- Bandă adezivă sau plastilină adezivă (pentru a marca proporțiile);
- Flipchart și markere pentru flipchart.

Prezentarea proiectului „Deprinderi pentru viață” prin metoda „Melcul”

Folosirea a două imagini vizuale reprezentând doi melci, pentru a prezenta conceptul de deprinderi pentru viață

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Prezentarea conceptului de deprinderi pentru viață copiilor și tinerilor

TIMP NECESAR:

- aproximativ 30 de minute pentru prezentarea conceptului de deprinderi pentru viață.

PAȘII PRINCIPALI:

- Explicați grupurilor de copii și tineri faptul că le va fi prezentat conceptul de deprinderi pentru viață, deoarece dezvoltarea aptitudinilor fiecărui copil îi va permite atât dezvoltarea lui personală, cât și contribuirea la pace și la alte inițiative colective;
- Prezentați o imagine vizuală reprezentând doi melci. Un melc se ascunde în cochilia lui, fiindu-i teamă să se confrunte cu situații dificile. Celălalt melc este cu capul ridicat și zâmbește, făcând față cu bine tuturor experiențelor. Aceste imagini ajută la prezentarea conceptului de deprinderi pentru viață;
- Cereți-le participanților să vă sugereze care este diferența dintre acești doi melci. Faceți o listă cu sugestiile lor;
- Rezumați: În viață trebuie să avem încredere și deprinderi care să ne ajute să facem față situațiilor dificile sau provocărilor. Trebuie să fim pregătiți să ținem capul sus, să comunicăm cu oamenii, să facem față emoțiilor noastre și trebuie să fim capabili să răspundem eficient în situații diferite;
- *Deprinderile pentru viață se referă la un grup amplu de deprinderi psihosociale și interpersonale, care îi pot ajuta pe oameni să ia decizii în cunoștință de cauză, să comunice eficient și să dezvolte deprinderi de adaptare și de management de sine („self-management”), care i-ar putea ajuta să aibă vieți sănătoase și productive. Deprinderile pentru viață pot fi îndreptate către acțiuni personale și acțiuni către ceilalți, precum și către acțiuni pentru schimbarea mediului înconjurător;*
- *Există cinci domenii principale de deprinderi pentru viață: 1) luarea de decizii și rezolvarea problemelor, 2) gândirea critică și gândirea creativă, 3) comunicare și deprinderi interpersonale, 4) conștiință de sine și empatie, 5) mecanism de adaptare la stres și la emoții;*
- Pentru a avea grupuri de copii sau inițiative de pace puternice, trebuie să ne gândim atât la punctele noastre forte și punctele noastre slabe individuale, cât și la punctele forte și punctele slabe colective. Este important ca toți membrii să fie încurajați să-și dezvolte propriile deprinderi pentru viață. În plus, grupurile de copii le oferă copiilor oportunități potrivite pentru dezvoltarea deprinderilor pentru viață.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie și markere pentru flipchart;
- Imagini vizuale reprezentând doi melci.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

56

57

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Scut individual „Ce am eu special?” Deprinderi pentru viață

Utilizarea unui scut individual pentru fete și băieți, cu scopul ca aceștia să-și recunoască propriile puncte forte și interese.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Să ajute copiii să-și recunoască punctele forte și interesele individuale, precum și ceea ce doresc să îmbunătățească la ei înșiși.

TIMP NECESAR: 25-30 minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Fiecărui copil îi este înmănată o foaie de hârtie cu un „scut” cu 3 secțiuni. În fiecare secțiune, fetele și băieții sunt încurajați să scrie sau să deseneze: calitățile mele, activitatea mea preferată și un lucru pe care aș dori să-l îmbunătățesc la mine ȘI/SAU să-l învăț despre mine.
- Fiecare copil își prezintă scutul.
- Discuții concise despre recunoașterea și construirea abilităților și talentelor fiecăruia și despre facilitarea oportunităților de învățare, pentru a ne consolida deprinderile pentru viață.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

Acesta este un instrument foarte pozitiv, care ar trebui folosit pentru a încheia sesiunile - de exemplu, planificați instrumentul într-un program din cadrul unui atelier, astfel încât să poată fi folosit chiar înainte de pauza de prânz sau la sfârșitul zilei etc.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Fotocopii ale unor foi de hârtie cu un scut împărțit în patru secțiuni;
- Creioane sau creioane colorate.

Noduri umane – Joc de deprinderi pentru viață

Folosirea unui joc în care participanții, în grupuri mici, formează un nod uman. Cei din grup trebuie să coopereze unul cu celălalt pentru a rezolva problema dezlegării nodului.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Să permită grupurilor de oameni să lucreze împreună pentru a rezolva o problemă;
- Să reflecteze asupra beneficiilor cooperării și asupra abilităților de soluționare a problemelor.

TIMP NECESAR: aproximativ 10-20 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Permiteți copiilor și tinerilor să formeze grupuri mici (de exemplu 5-6 persoane). Fiecare grup stă într-un cerc închis și persoanele sunt rugate să-și închidă ochii. Apoi, li se cere să formeze un nod, prinzându-se de mâini cu ceilalți membri din cerc (fiecare persoană trebuie să prindă mâna altuia cu fiecare mână);
- Participanților li se cere apoi să-și deschidă ochii și să lucreze împreună pentru a desface nodul și a forma un cerc, fără să dea drumul mâinilor;
- La încheierea jocului, membrii grupului sunt încurajați să reflecteze asupra deprinderilor pe care le-au demonstrat în acest joc (de exemplu: cooperarea, soluționarea problemelor împreună, dialogarea și ascultarea celuilalt);
- Ei sunt încurajați să reflecteze și să-și împărtășească unul altuia modalitatea în care aceste abilități de soluționare a problemelor sunt utile pentru dezvoltarea lor individuală și pentru inițiativele lor colective de pace și/sau participative.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- În culturile unde nu se cuvine ca fetele și băieții să se țină de mâini, permiteți-le să formeze grupuri separate;
- Oferiți-le copiilor și tinerilor, de aproximativ aceeași înălțime, posibilitatea de a lucra împreună în grupuri mici.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- niciunul

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

58

59

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

„Tigru, Capră, Iarbă – Bărbat și Barcă” Deprinderi pentru viață

Un puzzle ilustrând un bărbat, o barcă, un tigru, o capră și niște iarbă este prezentat copiilor/tinerilor, pentru a vedea dacă aceștia pot gândi creativ pentru rezolvarea problemei.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Încurajarea gândirii creative și critice, perfecționând astfel abilitățile pentru viață ale copiilor și tinerilor.

TIMP NECESAR: aproximativ 10-20 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Prezentați un puzzle unui grup de copii și tineri și încurajați-i să gândească creativ și critic pentru a rezolva problema:
- Sunt ilustrați un bărbat cu barca sa, un tigru, o capră și niște iarbă. Bărbatul vrea să treacă tigrul, capra și iarba pe partea cealaltă a râului, în barca sa. Însă, barca sa este mică. În ea încap doar un animal sau doar iarba. În plus, este îngrijorat, deoarece își dă seama că dacă lasă tigrul singur cu capra – tigrul o va mânca, dacă lasă capra singură cu iarba – capra o va mânca. Cum poate bărbatul să îi treacă pe toți 3 în siguranță peste apă?
- Încurajați copiii să gândească creativ și să împărtășească unul altuia soluțiile propuse.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- *Soluția: Bărbatul trece, întâi, capra de partea cealaltă a râului și o lasă acolo. Apoi, se întoarce pentru a lua iarba. Când ajunge pe partea cealaltă, lasă iarba și duce cu el înapoi capra. Lasă capra pe partea inițială și transportă tigrul peste râu. Apoi se întoarce pentru a lua capra și astfel i-a transportat pe toți 3 în siguranță!*
- Pentru a încuraja gândirea și stabilirea diferitelor soluții, poate fi utilă decuparea unor forme simple reprezentând bărbatul și barca, tigrul, capra și iarba.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Forme simple decupate reprezentând bărbatul și barca, tigrul, capra și iarba.

Joc de comunicare – Deprinderi pentru viață

Fiind așezați spate în spate, pe perechi, astfel încât să nu se poată vedea unul pe celălalt, copiii și tinerii sunt rugați să le explice un desen partenerilor lor, pe care aceștia să-l deseneze. Jocul permite analizarea comunicării bune și/sau a comunicării deficitare.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Să încurajeze copiii și tinerii să se gândească la aspectele cheie ale bunei comunicări și să le aplice.

TIMP NECESAR: aproximativ 30-40 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Participanții sunt împărțiți pe perechi. Unul este A, iar celălalt este B. A și B sunt așezați spate în spate, astfel încât să nu se poată vedea;
- Persoana A primește un desen și este rugată să îl descrie persoanei B. Persoana B încearcă să deseneze imaginea;
- A și B își compară apoi desenele – urmăresc dacă ele sunt asemănătoare sau nu și de ce?
- Ce au învățat din acest joc? Care sunt trucurile pe care le pot identifica pentru o bună comunicare?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Elaborați desene simple, de exemplu, folosind forme cheie (cercuri, triunghiuri, pătrate) de diferite mărimi pe pagină.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie și creioane.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

60

61

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Exercițiu cu lanț de hârtie – Deprinderi pentru viață și dezvoltare organizațională

Se împart pe echipe grupuri de copii, tineri și/sau adulți pentru a efectua lanțuri de hârtie. O analiză a lecțiilor învățate prin intermediul acestui joc permite o focalizare asupra deprinderilor cheie pentru viață și a aspectelor cheie ale dezvoltării organizaționale.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Observarea modului în care oamenii lucrează împreună în echipe și a modului în care fac față situațiilor nefavorabile;
- Încurajarea reflecției asupra valorilor și deprinderilor principale implicate de munca în echipă/ organizație, inclusiv planificarea, comunicarea, cooperarea și includerea tuturor membrilor echipei.

TIMP NECESAR: aproximativ 45 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Copiii, tinerii (și adulții) sunt împărțiți în grupuri egale (5-7 în fiecare grup). Este desemnat un observator pentru fiecare grup;
- Grupurile sunt informate asupra faptului că trebuie să facă lanțuri din hârtie. Fiecărui grup îi va fi dat un număr egal de ziare vechi și de lipici. Grupurile au la dispoziție 5 minute pentru a-și găsi un nume și pentru a estima câte lanțuri de hârtie consideră că pot face într-un interval de timp de 10 minute.
- Numele și obiectivele echipelor sunt puse la vederea tuturor;
- Jocul poate începe. Observatorul fiecărui grup a urmărit cu atenție modul în care membrii acestuia au lucrat împreună;
- După 5 minute, observatorii explică faptul că a avut loc un accident neplăcut și îl leagă la ochi pe unul dintre membrii grupului;
- După alte 3 minute, observatorul spune că a avut loc un alt accident și îi leagă o mână la spate unui alt participant. Apoi, continuă să urmărească activitatea grupului până când timpul expiră;
- La încheierea celor 10 minute, cereți-le tuturor echipelor să înceteze activitatea. Începeți să numărați nodurile din lanț și verificați dacă obiectivul a fost atins;
- Adunați toți participanții împreună și întrebați-i pe scurt despre părerile și experiențele lor, pe membrii echipei care nu și-au mai putut folosi mâinile sau ochii în timpul jocului: Cum s-au simțit? Cum au făcut față dizabilității? Cum i-au inclus sau exclus membrii echipei din munca în desfășurare? Ce fel de ajutor/încurajare au primit/nu au primit?
- Dați fiecărui grup hârtie și creioane pentru flipchart și cereți-le să discute și să noteze:
- Dacă și-au atins/nu și-au atins obiectivul? De ce?
- Ce au învățat din acest joc?
- Cereți feedback de la fiecare grup și discutați pe scurt modul în care aceste cunoștințe dobândite se aplică grupurilor de copii? [Acest joc este, de obicei, foarte util pentru analizarea unor probleme de tipul muncă în echipă, comunicare, includere, luare de decizii etc.]

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

Acesta este un instrument interesant, dinamic și plin de energie, care le oferă șansa participanților de a reflecta asupra unor probleme ca munca în echipă, includere/excludere etc.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea membrilor „Clubului Copiilor” din Nepal (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților): Jocul cu lanțurile de hârtie a fost plăcut și util pentru analizarea problemelor de includere. Jocul cu lanțurile de hârtie ne dezvăluie mesaje clare despre munca în echipă, planificare, împărțirea rolurilor, includerea persoanelor cu diferite abilități – cu toate acestea, mai putem reflecta asupra modului în care să-l legăm de procesul de construire a păcii.

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților):
Ne-a plăcut jocul cu lanțurile de hârtie, iar acesta ne ajută să ne gândim la modalitatea de consolidare a Cluburilor și Asociațiilor noastre și la modalitatea de a include pe toată lumea.

MATERIALE NECESARE:

- Ziare vechi;
- Lipici;
- Bucăți de material/eșarfe pentru a fi folosite la legarea ochilor (2 pentru fiecare grup – deci aproximativ 8-10);
- Hârtie și markere pentru flipchart.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

62

63

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Jocuri în care toți câștigă

Jocuri care încurajează situațiile în care toți câștigă, împărțirea puterii și soluțiile de cooperare și care, prin urmare, contribuie la construirea unor parteneriate adult-copil mai bune. Aceste jocuri sunt utile pentru a încuraja copiii și adulții să experimenteze și să învețe beneficiile abordărilor în care toți câștigă. Jocurile includ: a) Skandenberg, b) Jocul X,Y XY și c) Deschide pumnul

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Promovarea soluțiilor reciproc avantajoase din care toată lumea are de câștigat (în loc ca o parte să câștige și cealaltă să piardă sau ambele părți să piardă);
- Încurajarea învățării faptului că soluțiile reciproc avantajoase înseamnă, deseori, împărțirea puterii și schimbul de informații, negociere și compromis;
- Încurajarea parteneriatelor adult-copil.

TIMP NECESAR: 30-45 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

a) Skandenberg:

- 2 voluntari sunt rugați să joace skandenberg. Ambii sunt așezați, având o masă între ei și iau poziția de „skandenberg”. Explicați-le că aceasta este o ocazie de a câștiga dulciuri. Vor avea la dispoziție doar un minut. În timpul acestui minut, de fiecare dată când mâna unei persoane atinge masa, cealaltă persoană (care a câștigat jocul) câștigă dulciuri. Începeți jocul [Notă: deseori, în prima rundă, participanții se confruntă serios, pentru a câștiga cât mai multe dulciuri SAU puterile lor sunt atât de echilibrate încât niciunul dintre ei nu câștigă dulciuri];
- Chemați alți 2 voluntari care consideră că pot coopera unul cu celălalt pentru a câștiga mai multe dulciuri. De data aceasta, vor avea doar 30 de secunde la dispoziție pentru skandenberg. Totuși, ei vor avea un minut la dispoziție înainte pentru a comunica și pentru a-și elabora strategia. Ceilalți participanți ar trebui să urmărească dacă ei cooperează unul cu celălalt sau nu și, în cazul în care cooperează, dacă acest lucru îi ajută să câștige mai multe dulciuri;
- Întrebați dacă mai există alți 2 voluntari care consideră că pot coopera mai eficient pentru a câștiga și mai multe dulciuri în doar 15 secunde. Li se va acorda și lor un minut pentru a comunica și pentru a-și elabora strategia. [Notă: Dacă ambii participanți sunt de acord să-și împartă puterea în totalitate, atunci nu vor arăta rezistență și o vor lăsa pe cealaltă persoană să le pună mâna pe masă de mai multe ori, împărțind astfel dulciurile câștigate];
- Reflecțați asupra lecțiilor învățate în acest joc.

Ca o alternativă, acest joc poate fi jucat în același mod, dar includeți întregul grup de participanți împărțit pe perechi de skandenberg. Se vor aplica aceiași pași de mai sus. Voluntarii vor trebui să îi dea dulciuri fiecărei perechi – în funcție de cine câștigă, modul în care cooperează etc.

b) Jocul X,Y,XY

- Împărțiți participanții în două echipe. Împărțiți fiecărei echipe câte 3 cărți: X,Y,XY. Fiecare echipă trebuie să arate câte o carte. În funcție de cărțile arătate de fiecare echipă, ei câștigă sau pierd puncte:

ECHIPA A	ECHIPA B	OBSERVAȚII
X (= 1 punct)	Y (= 1 punct)	Câștigă 1 punct dacă arată o carte X sau Y și aceasta este diferită de cea a echipei precedente
Y (= 1 punct)	X (= 1 punct)	Câștigă 1 punct dacă arată o carte X sau Y și aceasta este diferită de cea a echipei precedente
X (= 0 puncte)	X (= 0 puncte)	Câștigă 0 puncte dacă arată o carte X sau Y în același timp cu cealaltă echipă
Y (= 0 puncte)	Y (= 0 puncte)	Câștigă 0 puncte dacă arată o carte X sau Y în același timp cu cealaltă echipă
XY (= 2 puncte)	X sau Y (= 1 punct)	Dacă o echipă arată XY atunci când cealaltă echipă arată X sau Y, echipa care a arătat XY câștigă 2 puncte, iar cea cu X sau Y câștigă 1 punct
X sau un Y (= 1 punct)	XY (= 1 punct)	Dacă o echipă arată XY atunci când cealaltă echipă arată X sau Y, echipa care a arătat XY câștigă 2 puncte, iar cea cu X sau Y câștigă 1 punct
XY (- 2 puncte)	XY (- 2 puncte)	Dacă echipele arată XY în același timp, ambele pierd 2 puncte

- Jucați 5 runde de joc și vedeți ce scor a obținut fiecare echipă [Deseori pierd puncte, deoarece ambele pot arăta XY în același timp, încercând să câștige];
- După 5 runde cereți fiecărei echipe să desemneze un lider. Liderii trebuie să negocieze o strategie prin care rezultatul ambelor echipe este câștigător, pentru a câștiga mai multe puncte;
- Mai jucați alte 5 runde și vedeți dacă echipele câștigă fiecare mai multe puncte;
- Analizați diferența de scoruri în cea de-a doua rundă. Discutați lecțiile învățate.

c) Jocul Deschide pumnul

- Cereți-le participanților să formeze perechi și să se denumească A și B;
- Cereți persoanei A să își închidă pumnul, persoana B trebuind să încerce să deschidă pumnul acesteia.
- Puteți observa că persoana A opune deseori rezistență, ținându-și pumnul strâns;
- Opriti jocul și cereți-le participanților să găsească o soluție reciproc avantajoasă (de exemplu, printr-o bună comunicare, persoana B îi poate cere persoanei A: „îți poți deschide, te rog, pumnul?”);
- Reflectați asupra lecțiilor învățate – importanța cooperării și a comunicării, mai degrabă decât folosirea puterii pentru a se lupta sau a rezista.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea membrilor „Clubului Copiilor” din Nepal (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților): Jocurile în care toți câștigă au fost utile în construirea păcii.

MATERIALE NECESARE:

- dulciuri!

Exercițiu de viziune: Rolul copiilor în calitate de agenți ai păcii

În timpul Evaluării Tematice, exercițiul de viziune a fost prezentat ca parte a Etapei II b): Consolidarea capacității și planificarea acțiunilor către o viziune. Cu toate acestea, experiența din cadrul atelierelor de dezvoltare a capacităților organizate în fiecare țară participantă, în perioada mai-iunie 2007, a ilustrat faptul că acest instrument a fost util ca parte a unei serii de 3 instrumente, cu scopul de a analiza și de a evidenția participarea copiilor la procesul de construire a păcii – împreună cu analiza cerc și balonul construirii păcii. Exercițiul de viziune a fost, prin urmare, inclus la începutul acestei versiuni a „Ghidului instrumentelor”, la pag 34.

Cu toate acestea, exercițiul de viziune poate reprezenta un instrument independent foarte util, pentru a ajuta copiii și adulții să-și analizeze rolurile de agenți ai păcii.

Exercițiu cu fișe matrice pentru dezvoltarea cadrului analitic și de documentare

Un instrument ce folosește fișe și un sistem de ierarhizare pentru a construi și analiza cadrul analitic și de documentare. Acesta include o analiză a instrumentelor folosite – și a celor mai utile – pentru a aduna informații despre principalele zone de cercetare și pentru a identifica lacunele din colectarea de informații de până acum, fapt care informează asupra planificării cercetării.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Favorizarea înțelegerii cadrului analitic și de documentare;
- Analizarea instrumentelor necesare pentru anumite scopuri;
- Identificarea lacunelor principale în informațiile adunate până acum, astfel încât planificarea acțiunilor pentru cercetare să poată să se ocupe de aceste lacune.

TIMP NECESAR: 60-90 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

Partea a) Construirea matricei analitice și de cercetare:

- Principalele teme ale evaluării tematice (și anume: conflictul, construirea păcii, participarea/organizarea copiilor, modul în care adulții privesc experiențele/participarea copiilor, CDF și procesul de cercetare) sunt notate separat pe fișe mari (ca elemente/„cuburi” principale ale cercetării/evaluării tematice). Ele reprezintă vârful matricei;
- Un set de fișe mai mici (de culoare diferită) enumeră toate instrumentele de cercetare folosite (de exemplu, harta corpului, harta riscurilor, analiza copac, instrumentul Păianjen, balonul construirii păcii, analiza cerc a păcii, viziune, interviuri, discuții de tip focus grup, povești despre cea mai importantă schimbare, poezie, teatru, desene sau picturi, studii de caz, alte rapoarte, articole decupate din ziare etc.);
- Secțiunile/ponturile principale din proiectul de cadru analitic și de documentare sunt de asemenea înregistrate (fiecare idee pe o fișă individuală);
- Matricea va fi construită cu sau de către copii (și adulți);
- **PRIMUL PAS:** Pentru fiecare instrument de cercetare (harta corpului, harta riscurilor, instrumentul Păianjen etc.), întrebați-i pe copii sub ce titlu de temă pentru cercetare poate fi încadrat – de exemplu, acest instrument este folosit pentru a aduna informații despre conflict, despre construirea păcii, despre participare, despre părerile adulților sau despre procesul de cercetare/CDF? Dacă un instrument (discuții de tip focus grup) se încadrează sub diferite titluri, atunci faceți copii suplimentare ale acelei fișe și poziționați-le sub fiecare titlu corespunzător;
- **PASUL DOI:** Odată construită matricea, pentru fiecare titlu al principalului „cub” (conflict, construirea păcii etc.) folosiți autocolante (1-3 autocolante) pentru a indica dacă multe, câteva sau puține informații au fost acumulate până acum despre acest subiect. Plasați evaluarea (autocolantele) pe cuburi.
- În funcție de evaluare, identificați lacunele principale – care trebuie să fie abordate cu prioritate în următoarea fază a cercetării
- **PASUL TREI:** Folosiți un autocolant (sau o stea) de o altă culoare pentru a evidenția instrumentele cele mai utile în colectarea informațiilor cu sau de la copii sub vârsta de 10 ani și/sau cu copii cu dizabilități, copii care fac parte din grupuri minoritare etc.;
- **PASUL PATRU:** fiecare grup poate apoi să analizeze DE CE instrumentele cu cele mai multe stele sub construirea păcii au ajutat la sprijinul participării copiilor, găsind 1-2 exemple referitoare la modalitate și la motiv.

Partea b) Lămuriri despre analiză și documentare:

- Parcurgeți fiecare pont/punct al cadrului analitic de pe fișe, pentru a oferi mai multe lămuriri asupra analizei și documentării;
- De asemenea, pot fi inițiate și discuții (și folosite autocolante), pentru a clarifica rolurile și responsabilitățile echipei naționale de cercetare, echipelor locale de cercetare și asociațiilor/cluburilor copiilor;
- Poate fi împărtășită și lista de verificare pe înțelesul copiilor.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

66

67

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Un exemplu util din Bosnia-Herțegovina pentru PREZENTAREA exercițiului matrice altor participanți, odată ce acesta a fost încheiat:

- Agățați matricea fiecărui grup pe o sfoară prinsă între două flipchart-uri;
- Cereți-i unui voluntar din fiecare grup să se așeze sub matricea lui și să explice, instrument cu instrument, de ce majoritatea stelelor au fost plasate sub o anumite temă (construirea păcii, participare etc.). Prin urmare, să explice de ce un anumit instrument a fost util pentru adunarea de informații despre acea temă și care instrumente conțin puncte slabe;
- Cereți schimbul voluntarilor din când în când;
- Procedura se repetă pentru a determina care instrumente sunt cel mai utile pentru implicarea copiilor sub vârsta de 10 ani, pentru a fi folosite cu copii din grupuri etnice ș.a.m.d. Acest lucru ajută la indicarea cu precizie a punctelor forte și a punctelor slabe;
- Extrageți informațiile prezentate și cereți-le copiilor să ajute la desenarea unui tabel de date pe o foaie mare de hârtie pentru flipchart, pe care să fie indicat de unde au fost adunate mai multe și mai puține informații (flipchart 1) și care instrumente au fost cele mai utile, precum și pentru ce (flipchart 2).

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

**COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI
(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):**

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților):
Am învățat despre instrumente, grupându-le sub diferite titluri și aflând care instrumente trebuie folosite pentru fiecare titlu și despre care instrument am adunat mai multe sau mai puține informații.

MATERIALE NECESARE:

- Fișe colorate, autocolante, pixuri;
- Cadru analitic și de documentare;
- Listă de verificare pe înțelesul copiilor.

Instrumente folosite cu adulți

Instrumentele prezentate mai jos trebuie folosite cu adulți cheie în viața copiilor - părinți/părinți-vitregi/tutori, lideri ai comunității și/sau alte persoane cheie interesate, cum ar fi profesori, diriginți, funcționari ai administrației locale, reprezentanți ONG și Salvați Copiii.

Scopul lucrului cu aceste instrumente este sporirea sprijinului acordat inițiativelor și parteneriatelor conduse de copii cu adulți, pentru a intensifica dezvoltările pașnice și respectarea drepturilor copiilor și pentru a explora viziunile lor referitoare la comunități și națiuni pașnice. Standardele de practică și principalele elemente de calitate ale Salvați Copiii vor fi, de asemenea, analizate pentru a vedea dacă sunt respectate în această evaluare iar, în caz contrar, ce trebuie făcut pentru a schimba acest lucru.

Instrumentele principale:

- **„Notarea” principalelor elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia (și/sau Standardele de Practică ale Alianței Salvați Copiii)**
- O evaluare inițială a principalelor elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia, în ceea ce privește participarea copiilor, poate fi inițiată cu și de către personalul și partenerii Salvați Copiii Norvegia, cu privire la respectarea PEC în: a) evaluare și b) proiectele și programele Salvați Copiii și ale partenerilor ONG. Acest lucru se poate efectua printr-un exercițiu de notare a PEC ale Salvați Copiii Norvegia (și/sau Standardele de Practică ale Salvați Copiii), care apreciază nivelul implementării acestora (scăzut sau ridicat). Pentru evaluarea implementării PEC ale Salvați Copiii Norvegia, poate fi folosită o matrice pentru fiecare PEC care oferă: 1) o notă totală, 2) o notă pentru responsabilitate, 3) o notă pentru includere socială. Pentru fiecare PEC cu un punctaj scăzut, trebuie planificate acțiuni pentru îmbunătățirea implementării. *[Observațiile facilitatorilor: vezi partea de orientare de mai jos];*
- **Discuție pe linia de valori:** Luați o poziție – fiți în total acord – în total dezacord asupra unor afirmații controversate cu privire la participarea copiilor și rolul lor în construirea păcii - în special afirmații care scot în evidență temeri sau dubii ale adulților cu privire la participarea copiilor. *[Observațiile facilitatorilor: vezi partea de orientare de mai jos];*
- **Instrumentul Păianjen** – perspectivele adulților (de exemplu, personalul ONG sau Salvați Copiii, părinți, membri ai comunității) cu privire la punctele forte și punctele slabe ale inițiativelor și organizațiilor conduse de copii. Ar fi interesat de comparat punctajele și perspectivele împărtășite de adulți cu acei copii și tineri și de analizat orice diferență semnificativă de perspective. Evaluarea instrumentului Păianjen duce, de asemenea, la sesiuni de planificare a unor acțiuni practice. *[Observațiile facilitatorilor: vezi partea de orientare anterioară despre instrumentul Păianjen și publicațiile Salvați Copiii];*
- **Jocul cu Lanț de hârtie** pentru a analiza perspectivele adulților asupra chestiunilor de includere, comunicare și muncă în echipă, pentru intensificarea planificării acțiunii spre dezvoltări mai democratice și care să includă pe toată lumea, în cadrul organizațiilor și inițiativelor conduse de copii. *[Observațiile facilitatorilor: vezi descrierea anterioară a acestui instrument. Poate fi facilitat în același mod cu adulții, dându-le posibilitatea să reflecteze asupra lecțiilor învățate pentru consolidarea inițiativelor și organizațiilor existente ale copiilor];*
- **Jocurile în care toți câștigă** pentru a analiza beneficiile cooperării și ale împărțirii puterii între copii și adulți *[Observațiile facilitatorilor: vezi descrierea anterioară a acestor jocuri care pot fi folosite și cu adulți];*
- **Exercițiu de viziune cu adulți:** analiza viziunii lor cu privire la comunități/națiuni pașnice, unde perspectivele și rolurile fiecăruia sunt respectate, indiferent dacă sunt băieți, fete, femei sau bărbați. Viziunile copiilor pot fi, de asemenea, împărtășite adulților, căutându-se sprijinul acestora pentru a ajuta copiii să-și atingă viziunile. *[Observațiile facilitatorilor: pot facilita într-un mod asemănător celui descris*

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

68

69

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

anterior. Sprijiniți adulții și copiii să-și împărtășească viziunile, să analizeze și să conteze pe asemănări și diferențe într-un mod pozitiv.];

- **Discuții de tip focus grup pentru a ajuta la efectuarea unei analize mai amănunțite a problemelor și pentru a sprijini participarea copiilor și rolul lor în calitate de agenți ai păcii: examinați perspectivele adulților asupra beneficiilor participării copiilor, în special cu privire la construirea păcii și orice preocupări care trebuie depășite pentru a asigura un sprijin sporit pentru inițiativele și parteneriatele conduse de copii, cu adulți care să intensifice dezvoltările pașnice și respectarea drepturilor copiilor.** [Observațiile facilitatorilor: vezi partea de orientare de mai jos].

În plus, utilizarea unor instrumente mai tradiționale, cum ar fi Interviuri, Cercetări Documentare și Studii de Bază, poate fi inițiată pentru a evalua procesul, situația și viziunea participării copiilor în general, în cadrul programului național, și modul în care rolul copiilor este văzut și sprijinit atât în teorie, cât și în practică.

Notarea principalelor Elemente de Calitate (PEC) ale Salvați Copiii Norvegia

Utilizarea unei matrici și a unui exercițiu de notare (în primul rând cu personalul Salvați Copiii, partenerii ONG și/sau copii și tineri, acolo unde este indicat) pentru a aprecia nivelul de implementare a principalelor Elemente de Calitate ale Salvați Copiii Norvegia pentru Participarea copiilor în procesul de evaluare și/sau în programele și proiectele existente, precum și planificarea acțiunii pentru îmbunătățirea implementării acestora.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Aprecierea nivelului de implementare a principalelor Elemente de Calitate ale Salvați Copiii Norvegia, atât în: a) procesul de evaluare tematică, cât și în b) programele sau proiectele de participare a copiilor;
- Identificarea domeniilor principale în care există puncte slabe și planificarea acțiunilor pentru îmbunătățirea implementării principalelor Elemente de Calitate ale Salvați Copiii Norvegia.

TIMP NECESAR: 45-90 de minute. Totuși, este recomandat ca această activitate să fie efectuată periodic. De exemplu, evaluarea ar putea fi repetată după o perioadă de 3 luni, pentru a garanta faptul că implementarea principalelor standarde de calitate se îmbunătățește, precum și pentru a monitoriza îmbunătățirile planificate în evaluările anterioare.

PAȘII PRINCIPALI:

- Decideți, în prealabil, ce program sau proces de participare a copiilor doriți să evaluați. De exemplu, ați putea evalua: a) nivelul participării de calitate a copiilor în evaluarea tematică și/sau b) nivelul participării de calitate a copiilor în cadrul programelor Salvați Copiii sau c) nivelul participării de calitate a copiilor în unul sau două proiecte determinate. Apoi, pot fi dezvoltate planuri de acțiune în funcție de evaluare, pentru a garanta o mai bună implementare a PEC;
- Prezentați „Cadrul Salvați Copiii Norvegia pentru îmbunătățirea muncii de calitate în participarea copiilor” (2005). Acest document schițează principalele elemente de calitate (PEC) pentru îmbunătățirea muncii de calitate în participarea copiilor. Aceste PEC au fost în mare parte dezvoltate de copii și tineri în cadrul unui proiect pilot cu grupuri conduse de copii în Nicaragua și Mozambic, în 2004-05. *PEC au fost actualizate în cadrul unei întâlniri internaționale, având copii drept participanți, organizate de Salvați Copiii Norvegia, în Octombrie 2007. PEC actualizate sunt prezentate în prezentul „Ghid al instrumentelor”.* PEC scot în evidență caracteristicile unui grup condus de copii, care funcționează foarte bine, precum și procesele și condițiile care conduc la acesta;
- Pentru fiecare PEC, consultați documentul „Cadrul Salvați Copiii Norvegia” și folosiți matricea de mai jos pentru a discuta și aprecia nivelul de implementare de la scăzut (x), semi-scăzut (xx), semi-ridicat (xxx), ridicat (xxxx). Pentru fiecare PEC, acordați o notă generală (x-xxxx) și motivele principale pentru acordarea acesteia.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

70

71

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Nume sau proiect/program/proces în curs de evaluare (și data):	Notă: scăzută (x) semi-scăzută (xx), semi-ridicăată (xxx), ridicată (xxxx)	
PRINCIPALELE ELEMENTE DE CALITATE	CALIFICATIV/NOTĂ	MOTIVE PRINCIPALE
1. Este acordată aceeași prioritate procesului, ca și produselor		
2. Copiii sunt implicați chiar de la începutul proiectului		
3. Implementarea activității de participare a copiilor se bazează pe incluziune, echitate, respect, sinceritate, transparență și nediscriminare, promovând principiile de schimb al conducerii și al luării deciziilor		
4. Copiii care participă au de câștigat în ceea ce privește dezvoltarea individuală		
5. Participarea copiilor se bazează pe drepturile copiilor, promovându-le		
6. Participarea este relevantă pentru copii în termeni de conținut și metodologii. Este informată, voluntară și plăcută		
7. Protecția este o prioritate în cadrul procesului de participare a copiilor		
8. Adulții se asigură că părerile și propunerile copiilor sunt luate în considerare		
9. Valorile, credințele și practicile culturale/tradiționale pozitive ale copiilor și ale familiilor acestora sunt recunoscute și respectate		
10. Membrii personalului au cunoștințele, abilitățile și atitudinile necesare pentru promovarea și sprijinirea participării copiilor		

- Oferiți-le participanților ocazia de a discuta notele și motivele pentru fiecare notă;
- Oferiți-le participanților ocazia de a dezvolta un plan de acțiune SMART cu scopul implementării totale a fiecărui PEC și, prin urmare, a obținerii unor rezultate de calitate mai bună în ceea ce privește participarea copiilor;
- Stabiliți o dată (de exemplu, 3 luni din acest moment) pentru a repeta exercițiul și a asigura o mai bună implementare a fiecărui PEC.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pot fi folosite stele/autocolante pentru a nota fiecare PEC;
- În tabel, participanții pot include: nota lor (1-4 stele/autocolante) pentru fiecare PEC, precum și motivul pentru nota acordată;
- Ca o alternativă la PEC ale Salvați Copiii Norvegia, Standardele de Practică Salvați Copiii cu privire la Participarea Copiilor pot fi folosite pentru a evalua calitatea proceselor de participare a copiilor. Dacă se folosesc Standardele de Practică, o notă generală va fi suficientă;
- Asigurați-vă că planurile de acțiune pentru îmbunătățirea implementării PEC au termene precise și că se obține sprijinul necesar pentru gestionare (din partea Salvați Copiii și partenerilor ONG).

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- „Cadrul Salvați Copiii Norvegia pentru îmbunătățirea muncii de calitate în participarea copiilor” (document care descrie un scurt istoric referitor la modalitatea în care principalele Elemente de Calitate au fost dezvoltate și semnificația fiecăruia în practică);
- Standardele de Practică ale Salvați Copiii cu privire la Participarea Copiilor (opțional);
- Hârtie și markere pentru flipchart;
- Autocolante sau stele.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

72

73

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Discuții pe linia de valori

Utilizarea unei linii de valori pentru a ajuta discuțiile active și dezbaterile asupra unor probleme referitoare la participarea copiilor și opiniile persoanelor despre acestea – „unde se situează”. Se face o afirmație, iar participanții sunt rugați să ia poziție într-o direcție, reprezentând un continuum de la acord puternic – dezacord puternic. Participanții sunt încurajați să împărtășească propria poziție, să dialogheze și să se influențeze unul pe celălalt.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

Încurajarea dialogului și dezbaterii despre chestiuni referitoare la participarea copiilor (inclusiv participarea copiilor în construirea păcii). Scopul este să analizeze diferitele moduri în care problemele și pozițiile pot fi văzute, să îmbunătățească conștientizarea opiniilor pe care le avem și motivul pentru care le avem și să demonstreze că este posibil să ne schimbăm părerile, în urma unor noi informații și percepții.

TIMP NECESAR:

aproximativ 30-60 minute, în funcție de numărul de afirmații care trebuie analizate.

PAȘI PRINCIPALI:

- Formați o linie lungă în încăpere, folosind repere (de exemplu, scaune sau fișe pe podea) pentru a indica cinci puncte de-a lungul unui continuum, de la: acord total (un capăt al liniei), la acord, neutru (în mijlocul liniei), la dezacord și la dezacord total (în celălalt capăt al liniei);
- Explicați-le participanților că acest exercițiu îi va ajuta să-și analizeze poziția asupra unor afirmații cheie controversate cu privire la participarea copiilor, inclusiv la participarea copiilor în construirea păcii. Va fi citită cu voce tare o afirmație, iar participanții vor fi rugați să se plaseze într-o poziție de-a lungul liniei sau continuum-ului, pentru a-și indica poziția cu privire la afirmație. Odată ce toți „au luat poziție” de-a lungul liniei, participanții vor fi încurajați să împărtășească cu ceilalți motivele poziției lor. Ar trebui facilitat dialogul între participanți, iar dacă oricare dintre aceștia dorește să-și schimbe poziția (de exemplu, în urma ascultării unor noi opinii sau percepții), o pot face;
- Înainte de citirea primei afirmații, este important să le amintiți tuturor participanților că fiecare are dreptul să-și exprime propria opinie și că diferitele opinii vor fi respectate;
- Citiți cu voce tare o afirmație (de exemplu, *Copiii nu pot influența acordurile de pace*) și cereți-le tuturor participanților să ocupe o poziție de-a lungul liniei, prin care să indice dacă sunt total de acord (TA), de acord (A), nu au nicio părere (NP), sunt în dezacord (D) sau sunt în total dezacord (TD);
- Odată ce toți și-au luat poziția, cereți unor voluntari de pe fiecare poziție de-a lungul liniei să împărtășească cu ceilalți motivele poziției lor. Încurajați-i pe toți ceilalți participanți să asculte persoana care expune motivele. Întrebați-i pe cei care sunt pe aceeași poziție dacă au orice alt motiv pe care doresc să-l împărtășească. Apoi, ascultați opiniile celorlalți participanți, care sunt plasați pe o poziție diferită;
- Încurajați dialogul între grupurile de persoane aflate pe poziții diferite;
- Întrebați-i pe participanți dacă, după ce au auzit opinii diferite, doresc să-și schimbe poziția. Dacă cineva se mută, întrebați-l despre motivul lui/ei;
- Unul dintre facilitatori ar trebui să noteze numărul de participanți de pe fiecare poziție (TA, A, NP, D, TD) și principalele motive pentru care ocupă acele poziții;
- Odată ce discuțiile referitoare la o afirmație s-au încheiat, cereți-le participanților să se întoarcă la o poziție centrală, înainte de a fi citită următoarea afirmație (de exemplu, *Copiii mici nu pot fi implicați în evaluarea tematică*);
- Repetați pașii de mai sus pentru fiecare nouă afirmație. Folosiți aproximativ 5 afirmații în total;
- La încheierea acestei activități, puteți alcătui un sumar cu principalele puncte de vedere exprimate.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- **Această activitate poate fi facilitată cu mai multe persoane interesate** (de exemplu, părinți, părinți vitregi, profesori, membri ai comunității, personal ONG, personal Salvați Copiii etc.) **și/sau cu copii sau tineri**. Poate fi cel mai bine facilitată cu grupuri medii de copii (de exemplu, 7-10), dar poate fi, de asemenea, folosită cu grupuri mai mari (până la 25), invitând doar câțiva dintre participanții de pe fiecare poziție să-și împărtășească opiniile cu ceilalți și cerându-le altor persoane de pe aceeași poziție să adauge orice alte puncte/motive suplimentare pentru alegerea lor;
- Înainte de începerea acestui exercițiu, trebuie să vă hotărâți ce afirmații să folosiți. Asigurați-vă că afirmațiile sunt exprimate în asemenea fel încât să provoace o dezbatere. Posibilele afirmații pentru discuție ar putea include:
 - Copiii nu sunt capabili să influențeze acordurile formale de pace;
 - Copiii mai mici (sub 10 ani) nu pot fi implicați în evaluarea tematică;
 - Doar copiii care frecventează școala au cunoștințele și abilitățile necesare pentru a influența societatea într-un mod pozitiv;
 - Copiii cu dizabilități pot contribui într-o mare măsură și ar trebui să aibă șanse egale de a participa și de a face parte din asociațiile de copii;
 - Copiii care au fost afectați de război ar trebui să fie incluși activ în grupurile de copii. Abuzurile asupra copiilor ar trebui discutate public;
 - Membrii Cluburilor copiilor pot fi recrutați mai ușor de Maoiști (în Nepal);
 - Răspândirea virusului HIV crește în perioade de conflict (Uganda);
 - Multe persoane strămutate nu se vor întoarce în satul lor până când nu va exista un acord formal de pace (Uganda).

Totuși, vă rugăm să vă alcătuiți propriile afirmații, în funcție de contextul local etc., precum și câteva probleme cheie controversate sau grave care necesită dezbateri și dialoguri ulterioare.

- **OBSERVAȚIE:** Chiar dacă discuțiile de pe linia de valori sunt utile pentru a sprijini dezbateră și analiza diferențelor de opinii, **este indicat ca afirmația finală folosită să fie una care are probabilitatea de a obține acordul cât mai multor participanți**, pentru a încheia activitatea cu un fel de consens și sentimente plăcute între participanți. De exemplu, este utilă promovarea activităților de pace cu copii.

În loc să le cereți persoanelor să se așeze pe linie, o altă posibilitate ar fi să facilitați discuțiile despre valori, cerându-le participanților să se așeze în patru colțuri (fiecare colț reprezentând: acord total, acord, dezacord sau dezacord total). Acest lucru îi ajută pe participanți să stea unul în fața celuilalt și să dezbate problema.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea membrilor „Clubului Copiilor” din Nepal (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților): Linia de valori a fost interesantă pentru analiza valorilor sociale și a normelor asociate cu afirmațiile.

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul atelierului național de dezvoltare a capacităților): În timpul discuției pe linia de valori, a avut loc o dezbatere cu privire la virusul HIV și dacă răspândirea acestuia crește odată cu conflictul – puteam fi total de acord, de acord, în dezacord sau în total dezacord... În cadrul acestui exercițiu, ne-am adunat cu toții și am auzit ce gândesc celelalte persoane.

MATERIALE NECESARE:

- O încăpere destul de mare pentru ca persoanele să își poată lua poziția și să dialogheze;
- Un fel de repere, de exemplu, scaune cu TA, A, NP, D, TD (și anume total de acord, de acord, nicio părere, dezacord, total dezacord).

Bine ați venit

Etapă

I

Etapă

IIa

74

75

Etapă

IIb

Etapă

III

Anexe

I-3

Discuții de tip focus grup și/sau interviuri

Utilizarea unor discuții de tip focus grup (și/sau interviuri) pentru a ajuta la efectuarea unei analize mai amănunțite a problemelor și pentru a sprijini participarea copiilor și rolul lor în calitate de agenți ai păcii. Pot fi analizate opiniile adulților cu privire la beneficiile participării copiilor și la inițiativele de pace; pot fi identificate orice preocupări care trebuie depășite pentru a asigura un sprijin sporit pentru inițiativele conduse de copii și parteneriatele cu adulții, care să intensifice dezvoltările pașnice și respectarea drepturilor copiilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analizarea opiniilor adulților cu privire la beneficiile participării copiilor și ale inițiativelor de pace;
- Identificarea îngrijorărilor adulților cu privire la participarea copiilor și inițiativele de pace – precum și identificarea strategiilor pentru a diminua sau a depăși aceste îngrijorări;
- Analizarea modalităților în care adulții pot oferi suport sporit pentru participarea copiilor și pentru inițiativele de pace conduse de copii.

TIMP NECESAR: aproximativ 45-60 de minute, în funcție de disponibilitatea de timp a adulților.

PAȘI PRINCIPALI:

- Începeți cu prezentările, pentru a fi siguri că toate persoanele se cunosc între ele. Puneți-vă de acord asupra unor reguli generale de discuție, dacă simțiți că este necesar (de exemplu, amintiți-le de confidențialitate);
- Explicați-le că acest interviu și/sau această discuție de tip focus grup reprezintă pentru ei ca și adulți o posibilitate de a analiza beneficiile participării copiilor și ale inițiativelor de pace ale copiilor, precum și orice preocupare, pentru ca ulterior ei să poată analiza modalitatea cea mai bună de a sprijini consolidarea participării copiilor și inițiativelor de pace. *Explicați-le că aceste discuții se vor construi pe baza unor discuții și/sau activități participative anterioare desfășurate cu adulți (precum și cu copii și tineri);*
- Explicați-le, totodată, următorul lucru: chiar dacă va fi păstrată confidențialitatea, părerile și sugestiile lor vor fi împărtășite copiilor, tinerilor și altor persoane cheie interesate, existând posibilitatea de a duce mai departe sugestiile pozitive – **un exemplu concret fiind folosirea Cercetării prin Dialog Formativ (CDF);**
- Analizați părerile adulților cu privire la următoarele domenii cheie:
- *Care sunt beneficiile principale ale copiilor atunci când aceștia își exprimă părerile, când își formează grupuri/cluburi și când participă la deciziile care le vor afecta viețile? Care sunt beneficiile principale ale inițiativelor de pace ale acestora?*
- Ce preocupări mai au ei cu privire la participarea copiilor și la inițiativele de pace?
- Ce poate fi făcut pentru a depăși și/sau diminua aceste preocupări?
- Cum pot adulții să ofere sprijin sporit participării copiilor și inițiativelor de pace conduse de copii?
- *Cum pot adulții să sprijine implicarea activă a celor mai marginalizate grupuri de copii (inclusiv: copii care lucrează, copii cu dizabilități, orfani, copii care au fost răpiți – copii soldați și copii mame etc.).*
- Ce fel de parteneriate pot fi create sau consolidate între adulți și copii/tineri, pentru a intensifica șansele participării copiilor în deciziile care le afectează viețile, inclusiv în procesele formale de construire a păcii?
- Rezumați în grup principalele păreri și sugestii;
- Identificați eforturile concrete pe care ei înșiși le pot întreprinde pentru a sprijini în continuare participarea copiilor și inițiativele de pace. Identificați orice sprijin suplimentar de care ONG-urile/ Salvați Copiii ar putea avea nevoie pentru a-și intensifica eforturile.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- **Aceste discuții de tip focus grup ar trebui construite pe baza rezultatelor unor discuții de tip focus grup anterioare cu adulți (etapa II a), precum și a exercițiilor participative efectuate (de exemplu, evaluarea H, axa timpului, exercițiul cu balon).** Ar trebui identificate întrebările cheie, care ajută la analizarea ulterioară a aspectelor ridicate, urmărind în special modul în care adulții pot oferi sprijin sporit participării copiilor și inițiativelor de pace conduse de copii;
- Pentru discuțiile de tip focus grup, asigurați-vă că grupurile de adulți (3-8) au caracteristici asemănătoare. De exemplu, organizați discuții cu grupuri de părinți/părinți vitregi/tutori (eventual, separat cu mamele și tații pentru a analiza diferențele dintre părerile fiecărui gen), grupuri de profesori, membri ai comunității, personal ONG, personal Salvați Copiii;
- Interveniurile vor fi efectuate fie individual, fie pe perechi (de exemplu, cu directorul ONG, funcționari ai administrației locale, lideri ai comunității, lideri politici, membri ai unor grupuri de rebeli etc.);
- Analizați opiniile adulților asupra modului de sprijin al participării fetelor și băieților de diferite vârste și abilități, inclusiv a copiilor din grupurile cele mai marginalizate;
- **Prin folosirea metodologiei CDF, se pot identifica și analiza diferențele cheie de perspective dintre grupurile de adulți și/sau dintre adulți și copii (de exemplu, prin discuții în cadrul întâlnirilor grupului consultativ și/sau prin organizarea de întâlniri cu persoane cheie interesate).**

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

Hârtie de scris pentru a nota principalele sugestii/rezultate.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

76

77

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Etapa III:

Garantarea orientării spre calitate

O privire de ansamblu asupra instrumentelor utilizate

Instrumente folosite cu copii și tineri:

- **Joc de analiză:** prezentarea ideii de clasificare a informațiilor pe domenii sau teme, în sprijinul analizei cercetării;
- **Analiza cerc pentru identificarea copiilor care au fost implicați activ în procesul de evaluare tematică;**
- **Axa timpului în procesul de evaluare tematică pentru a analiza punctele esențiale de reper, succesele și provocările întâmpinate, în special în raport cu sprijinul participării active a copiilor și a tinerilor;**
- **Harta corpului – înainte și după – și Povești despre cea mai importantă schimbare** pentru a analiza și a ilustra impactul individual al implicării în Evaluarea Tematică;
- **Analiza diversității experiențelor copiilor în Hărțile corpului;**
- **Discuții de tip focus grup pentru a analiza diferite experiențe;**
- **Construirea unui agent ideal al păcii:** identificarea și evidențierea calităților, valorilor, abilităților și cunoștințelor necesare pentru a fi un promotor eficient al păcii și pentru a discuta sprijinul de care au nevoie copiii și tinerii în rolul lor de agenți ai păcii [*Acest instrument poate fi folosit și cu adulți, după cum este indicat mai jos*];
- **Noduri umane:** un joc pentru promovarea cooperării și lucrului în echipă, pentru a depăși probleme sau conflicte;
- **Fabula celor 2 catâri:** o înșiruire de imagini care spun o poveste (*storyboard*) pentru a analiza beneficiile cooperării în locul conflictului;
- **Teatrul, ca formă de promovare a rolului copiilor în construirea păcii:** pentru a promova și a sprijini rolul copiilor în construirea păcii și pentru a identifica și mobiliza susținători cheie ai acestora, la nivele diferite;
- **Barometru de piață:** pentru a crea și a prezenta activități pentru promovarea construirii păcii;
- **Reprezentare vizuală pentru consolidarea parteneriatelor adult-copil:** pentru a intensifica vocile și influența copiilor în procesul de construire a păcii și drepturile copiilor;
- **Joc de diversitate:** linie scurtă, linie lungă – pentru a încuraja includerea și lucrul în echipă;
- **Identificarea din partea copiilor a celor mai semnificative mesaje și recomandări;**
- **Prezentarea conceptului de advocacy și a mesajelor clare;**
- **Sprijinul acordat copiilor pentru ca aceștia să-și poată dezvolta propriul memorandum;**
- **Jocuri de rol –** Construirea abilităților de *advocacy* ale copiilor.

Instrumente folosite cu adulți

(părinți/părinți vitregi/tutori, lideri ai comunității sau religioși și/sau alte persoane cheie interesate, de exemplu profesori, funcționari ai administrației locale, reprezentanți ONG și Salvați Copiii):

- **Construirea unui agent ideal al păcii:** identificarea cunoștințelor, abilităților, valorilor necesare pentru a fi un agent al păcii. Discuții cu privire la rolul copiilor și tinerilor în calitate de agenți ai păcii;
- **Discuții de tip focus grup între adulți pentru a face posibile strategii de consolidare a rolului copiilor în calitate de agenți ai păcii** (la nivel local, sub-național, național, regional și internațional);
- **Povești despre cea mai importantă schimbare, ca parte a monitorizării și evaluării în curs** (rundă finală cu adulți).

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

78

79

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Instrumente folosite cu copii și tineri

Joc de analiză

Participanților li se cere să împartă pe categorii diferite obiecte și să justifice aceste categorii, ca modalitate de prezentare a unui aspect important în analiza cercetării.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Prezentarea ideii de clasificare a informațiilor pe domenii/teme cheie pentru a sprijini o analiză ulterioară.

TIMP NECESAR: 25-40 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Împărțiți participanții pe grupuri. Dați fiecărui grup un set de 12 obiecte (poate include pietre, frunze, sticle de plastic, note adezive, foarfeci, carnețel de notițe, bandă adezivă etc.);
- Cereți-le participanților să împartă obiectele în două categorii și să explice fiecare categorie;
- Acum, cereți-le participanților să împartă obiectele în trei categorii și să explice fiecare categorie;
- La final, cereți-le participanților să împartă obiectele în patru categorii și să explice fiecare categorie;
- Întrebați-i pe participanți ce au învățat din acest joc?
- Explicați-le participanților că împărțirea informațiilor de cercetare în teme cheie – cu scopul de a prezenta, explica și analiza – reprezintă o parte importantă a analizei cercetării.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

„Mi-a plăcut foarte mult acest joc despre creațiile naturale ale lui Dumnezeu și despre lucrurile create de om; ne-a ajutat să înțelegem analiza într-un mod simplu.” (Participant adult la Atelierul de reflecție din Uganda)

MATERIALE NECESARE:

- Un set de 10-12 materiale pe care le puteți aduna în interiorul și în jurul zonei atelierului – cum ar fi note adezive, sticle de plastic, foarfeci, pixuri, pietre, frunze etc.

Analiza cerc pentru identificarea copiilor care au fost implicați activ în procesul de evaluare tematică

Utilizarea unui instrument participativ simplu, pentru a identifica câți și care copii, tineri și adulți au fost implicați activ în procesul de evaluare tematică.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- A analiza câți și care copii, tineri (și adulți) au fost implicați activ/consultați/sau informați în cadrul procesului de evaluare tematică, precum și motivele principale;
- A analiza care copii, tineri (și adulți) nu au avut acces (au fost excluși din) procesul de evaluare tematică, precum și motivele principale;
- A purta dialoguri și a planifica acțiuni cu privire la modalitățile în care procesul de evaluare tematică i-ar putea include pe toți;
- A identifica care dintre părerile copiilor sunt reprezentate în rezultatele evaluării tematice (număr, grupa de vârstă, sex, mediu etc.).

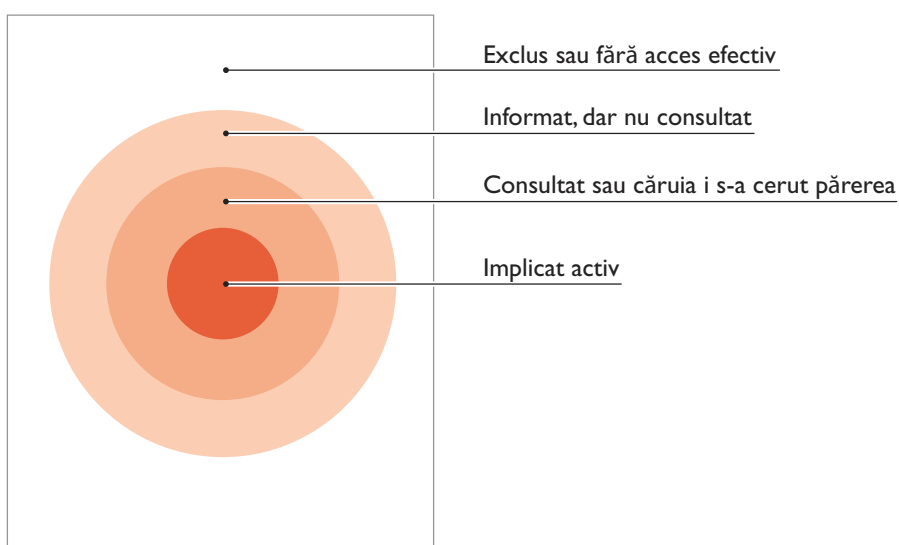

TIMP NECESAR: Acest instrument poate fi folosit de-a lungul timpului în Cluburile/Asociațiile de Copii pentru a avea o evidență precisă a numărului copiilor, tinerilor și adulților care au fost implicați în procesul de evaluare tematică și, de asemenea, a mediului din care provin aceștia.

PAȘII PRINCIPALI:

- Prezentați imaginea vizuală a trei cercuri concentrice pe o pagină/flipchart;
- Fiecare Club/Asociație a copiilor ar trebui să completeze Analiza cerc pentru a identifica câte, unde și care fete, băieți, femeii și bărbați au fost:
 - f) implicați activ în procesul de evaluare tematică (cât de mulți, unde și care – descrieți detalii cheie despre mediu: *propoția fete/băieți; în grupe de vârstă diferite: sub 10 ani, 10-14, 15-18, 18-25, >25; care frecventează școala/care nu mai frecventează școala; care trăiesc în zone rurale sau urbane; dacă trăiesc în tabere de persoane strămutate intern; dacă au fost răpiți în trecut sau nu; dacă au dizabilități*);
 - g) consultați sau li s-a cerut părerea în procesul de evaluare/cercetare tematică (cât de mulți, unde și care fete, băieți, bărbați, femeii);
 - h) informați, dar nu consultați în procesul de evaluare tematică (cât de mulți, unde și care fete, băieți, bărbați, femeii);
 - i) excluși sau nu au avut acces la procesul de evaluare tematică (cine? Unde? De ce?).

- Asigurați-vă că numele Asociației/Clubului Copiilor (și data analizei cerc) este clar marcat;
- Pe verso (sau pe o altă foaie) enumerați tipurile de activități de promovare a păcii în care Asociația/Clubul Copiilor este implicat;

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

80

81

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

- Discutați rezultatele analizei cerc;
- De ce au fost unele fete sau unii băieți (grupe de vârstă/medii specifice) mai mult sau mai puțin activi decât alții?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Realizați o analiza cât mai precisă în legătură cu excluderea/includerea unor grupuri cheie marginalizate de copii în diverse contexte, inclusiv: copii cu dizabilități, copii orfani, copii soldați care au fost răpiți în trecut (băieți, precum și fete, care pot, de asemenea, să fie copii mame), copii care lucrează și care nu frecventează școala, muncitori domestici, copii care fac parte din diferite grupuri religioase sau etnice etc.).

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie, pixuri, creioane de culori diferite.

Axa timpului în procesul de evaluare tematică

Utilizarea unei axe a timpului pentru a analiza punctele de reper, succesele și provocările întâmpinate în timpul procesului de evaluare tematică, în special în raport cu sprijinul participării active a copiilor și a tinerilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza punctelor de reper, a succeselor și a provocărilor întâmpinate în timpul procesului de evaluare tematică;
- Analiza factorilor care ajută sau împiedică participarea activă a copiilor la procesul de evaluare/cercetare;
- Identificarea modului în care se poate merge mai departe, pornind de la reușite și a modului în care pot fi depășite provocările întâmpinate.

TIMP NECESAR: 60-90 minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Echipa națională de cercetare ar trebui să pregătească o axă a timpului generală în procesul de evaluare tematică - activități cheie efectuate – unde și când – și unul sau două exemple de provocări principale înfruntate, cum au fost depășite, precum și succese esențiale;
- Oferiți-le participanților timp în Cluburile lor/grupurile formate pe zone geografice etc., să discute și să folosească note adezive pentru a identifica și pentru a adăuga la axa timpului, cu scopul de a fi împărtășite:
 - provocările principale întâmpinate în timpul diferitelor faze ale evaluării tematice (folosiți culoarea roșie pe note adezive) și exemple ale modului în care acestea au fost înfruntate (tot pe note adezive);
 - succesele cheie experimentate în timpul diferitelor faze ale evaluării tematice (folosiți culoarea albastră pe note adezive) și lecțiile învățate de copii și adulți;
- Odată ce au fost poziționate notele adezive, încurajați participanții să stea în jurul axei timpului și să ofere o explicație pe scurt a axei timpului;
- Apoi, facilitați o discuție generală pentru a analiza ce provocări mai trebuie abordate și cum se va face acest lucru? De asemenea, pot avea loc discuții despre modalitatea în care reușitele de până acum pot ajuta la maximizarea dezvoltării rezultatelor pozitive, consolidarea Cluburilor și Asociațiilor de pace ale copiilor și participarea copiilor la construirea păcii.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul Atelierului național de reflecție): Am învățat despre provocările și reușitele înfruntate de cluburi și asociații, prin intermediul axei timpului.

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie pentru flipchart, creioane de diferite culori, note adezive.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

82

83

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Harta corpului – înainte și după – și Povești despre cea mai importantă schimbare

Utilizarea unei Hărți a corpului – înainte și după și Povești despre cea mai importantă schimbare pentru a analiza și a ilustra impactul pe care îl are asupra indivizilor implicarea lor în evaluarea tematică.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza schimbărilor suferite de persoane (cunoștințe, valori și abilități), ca rezultat al implicării lor în evaluarea tematică;
- Împărtășirea poveștilor despre cea mai importantă schimbare care exemplifică impactul.

TIMP NECESAR: aproximativ 60 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Prezențați exercițiul „harta corpului – înainte/după” – Colaborarea la evaluarea tematică a fost precum călătoritul împreună într-o lungă excursie. Am acumulat noi cunoștințe, am deprins noi abilități și am consolidat valori sau atitudini prin implicarea noastră în procesul de evaluare tematică;
- Dați-le participanților (copii/adulți), care au fost implicați activ în evaluarea tematică, o foaie de hârtie pe care este desenat conturul unui corp;
- Fiecare persoană va trebui să se gândească la orice schimbări care au avut loc în ei – orice diferențe înainte și după implicarea lor în evaluarea tematică, în termeni de cunoștințe, abilități sau atitudini/valori. Aceste schimbări vor trebui notate pe harta corpului – fie prin imagini, cuvinte, fie printr-o combinație a celor două. Gândiți-vă la și dezvoltați povești despre cea mai importantă schimbare care să ilustreze câteva dintre schimbările notate pe harta corpului;
- Odată ce participanții au desenat hărți ale corpului lor și și-au dezvoltat poveștile, împărțiți-i pe grupe – de exemplu: 1 sau 2 grupuri de fete, 1 sau 2 grupuri de băieți, 1 grup de bărbați, 1 grup de femei. Aceștia vor trebui să împărtășească membrilor grupului lor poveștile despre cea mai importantă schimbare (și hărțile corpului). Fiecare grupă trebuie să aleagă o poveste pe care s-o împărtășească apoi grupului largit;
- Toate persoanele se vor așeza în cerc pentru a-și împărtăși poveștile. Fiecare grup împărtășește o poveste;
- Discutați și identificați lecțiile cheie învățate.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul Atelierului național de reflecție): Ne-a plăcut Harta corpului înainte/după.

Feedback din partea participanților din Guatemala (în timpul Atelierului național de reflecție): În urma mărturiilor copiilor și tinerilor, este posibilă identificarea acestora ca o nouă generație care a crescut în epoca post-conflict. Drept rezultat, mulți dintre ei dețin informații limitate referitor la ceea ce s-a întâmplat în timpul conflictului intern armat. În unele cazuri, ei nu erau conștienți de evenimentele care avuseseră loc sau auziseră doar unele informații despre acestea. Participarea lor la evaluare i-a determinat să investigheze mai mult, să afle mai multe informații și să-și pună întrebări care le-au oferit o nouă viziune asupra a ceea ce a însemnat conflictul intern armat și consecințele acestuia.

Mărturii despre schimbare din Bosnia – Herțegovina (de la Atelierul național de reflecție)

Băiat/Vogosca, 11 ani – La început lucram mai puțin, dar observam mai mult. Acum sunt mai activ și lucrez mai mult.

Fată/Konjic, 17 ani – Înainte nu știam cum să mă exprim în mod corect, reacționam exagerat în momente de conflict și doar acum încep să deprind modul în care se dialoghează.

Băiat/Konjic, 17 ani – Evaluarea tematică m-a învățat multe lucruri, despre mine însumi, despre puterea mea, m-a făcut mai puternic și mi-am dat seama că pot obține mai multe de unul singur. Înainte, nu știam multe lucruri despre drepturi, dar acum știm că putem obține tot ceea ce vrem.

Fată/Blatnica, 12 ani – M-am simțit puțin discriminată, pierdută și respinsă, dar acum sunt încrezătoare și știu mai multe.

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie cu conturul unui corp (pentru fiecare participant), pixuri, creioane colorate.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

84

85

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Analiza diversității experiențelor copiilor în Hărțile corpului

Acest exercițiu adună rezultate anterioare din hărțile corpului alcătuite de copii, prin care aceștia își împărtășesc experiențele despre cum au trăit în zone de conflict/post-conflict și încurajează discuțiile și analiza diferitelor experiențe ale fetelor/băieților, copii mai mari sau mai mici sau copii care provin din medii diferite (de exemplu, copii care trăiesc în tabere de persoane strămutate intern sau copii care au fost răpiți și implicați direct în conflicte armate).

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Recunoașterea diversității experiențelor copiilor;
- Identificarea diferitelor experiențe ale fetelor și băieților, ale copiilor care provin din diferite medii (de exemplu, din cauza castei, etniei, traiului rural/urban/din tabere de persoane strămutate intern sau altor experiențe, cum ar fi răpirea și implicarea directă în conflicte armate).

TIMP NECESAR: 60-90 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Echipa națională de cercetare prezintă o „Hartă a corpului” mare, care rezumă problemele abordate în timpul Atelierului de dezvoltare a capacităților;
- Trebuie adăugate discuțiile cu privire la aspectele care lipsesc;
- Analiza „aspectelor referitoare la diversitate” – *dacă fete sau băieți, din grupe de vârstă diferite, din grupuri etnice sau de caste, copii care provin din medii diferite (de exemplu, copii cu dizabilități, din medii rurale/urbane, copii asociați cu forțe armate etc.) sunt afectați în mod diferit de conflict. Folosiți stele colorate pe harta corpului, pentru a evidenția care experiențe sunt mai mult/mai puțin trăite de fete/băieți, copii mai mici/mai mari, copii cu dizabilități¹ etc.*
- Identificați și discutați orice diferențe cheie între experiențele copiilor și tinerilor.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

- În Uganda s-a discutat despre: experiențe diferite între fete/băieți; copii care au fost răpiți de Armata de Rezistență a Domnului (LRA); copii care trăiesc în tabere de persoane strămutate intern și copii de diferite vârste. A fost un exercițiu foarte util pentru a evidenția și a identifica câteva diferențe cheie între experiențele fetelor și băieților, de diferite vârste, în circumstanțe diferite (de exemplu, răpiți, care trăiesc în tabere de persoane strămutate intern sau care s-au întors în satele lor).

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie pentru flipchart și creioane de diferite culori.

¹ Grupuri de copii care pot avea experiențe diferite pot fi identificate în fiecare țară.

Discuții de tip focus grup pentru a analiza diferite experiențe

Utilizarea discuțiilor de tip focus grup cu fete și băieți din medii/cu experiențe similare, pentru a analiza experiențele diverse ale unor grupuri diferite de copii, conform următorilor factori: sex, vârstă, castă/etnie, provenienți din mediul rural/urban/tabere de persoane strămutate intern, asocierea anterioară cu forțele armate etc.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza diferitelor experiențe ale fetelor și băieților care provin din medii diferite;
- Analiza celor mai semnificative experiențe ale copiilor în timpul unor situații de conflict/post conflict (pozitive sau negative), a provocărilor întâmpinate, a modului în care au fost abordate, a mecanismelor pozitive de a face față provocărilor și a persoanelor care i-au sprijinit.

TIMP NECESAR: 90 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Formați grupuri de copii și tineri (în funcție de ce copii au experiențe diferite ale conflictului/post-conflictului, de exemplu: fete mai mari/mai mici, băieți mai mari/mai mici; grupuri separate de copii din medii rurale/urbane și/sau grupuri etnice/de castă diferite sau copii care au fost răpiți; sau copii care trăiesc în tabere de persoane strămutate intern etc.);
- Fiecare grup este însoțit de un facilitator adult care să faciliteze o discuție de grup (și o persoană care ia notițe, pentru a nota părerile lor) despre următoarele aspecte:
 - Care au fost/sunt cele mai semnificative experiențe ale tale în timpul unei perioade de conflict/post conflict (pozitive sau negative)?
 - Care au fost/sunt cele mai mari provocări pe care a trebuit să le înfrunți? (*inclusiv cele identificate în hărțile riscurilor*) – Cum ai fost tratat de ceilalți?
 - Care au fost/sunt strategiile tale pozitive pentru a face față?
 - De la cine primești cel mai mult sprijin?
 - Ce sprijin/acțiune este cel mai necesar/cea mai necesară pentru ca tu să poți experimenta locul tău cuvenit și rolul tău pozitiv în comunitate și societate?
- Încurajați fiecare grup să ofere feedback în 3-5 puncte semnificative.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- **VĂ RUGĂM SA FIȚI ATENȚI:** Copiii se pot simți copleșiți emoțional atunci când sunt rugați să povestească din nou aceste aspecte, atât în sesiunea de mai sus, cât și în cea de recapitulare din dimineața următoare. Acest lucru este specificat pentru ca adulții să fie pregătiți și să poată oferi ajutor oricui are nevoie de el.
- Analiza Hărților riscurilor asupra copiilor ar putea fi, de asemenea, inclusă în această sesiune.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Această sesiune a adunat noi informații și păreri de la diferite grupuri de băieți și fete (cercetător național, Uganda).

MATERIALE NECESARE:

- Carnețel de notițe și pix.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

86

87

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Construirea unui agent ideal al păcii

Utilizarea exercițiului Harta corpului pentru a construi împreună un agent ideal al păcii care deține calitățile/valorile, abilitățile și cunoștințele necesare pentru a fi un promotor eficient al păcii.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Construirea unui agent ideal al păcii care să dețină calitățile/valorile, abilitățile și cunoștințele necesare pentru a fi un promotor eficient al păcii;
- Să se discute despre sprijinul de care copiii și tinerii au nevoie pentru a-și dezvolta calitățile, abilitățile și cunoștințele, în calitate de agenți ai păcii.

TIMP NECESAR: aproximativ 40 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Copiii și tinerii sunt încurajați să se așeze în jurul foilor mari de hârtie pentru flipchart, care sunt lipite una de cealaltă. Un voluntar este rugat să se întindă pe foile de hârtie pentru flipchart, astfel încât restul să poată desena conturul corpului său, pentru a putea construi împreună un „agent al păcii” ideal.
- Odată creat conturul, copiii și tinerii sunt încurajați să se gândească la și să proiecteze creativ (de exemplu, cu ajutorul unor imagini vizuale) calitățile/valorile, abilitățile și cunoștințele pe care le are această persoană pentru a fi un agent ideal al păcii;
- Privind agentul ideal al păcii pe care l-au creat, copiii și tinerii sunt încurajați să își exprime părerile, opiniile și experiențele, specificând dacă ei ar putea deveni acest agent ideal al păcii;
- Încurajați-i să împărtășească celorlalți de ce tip de sprijin sau de dezvoltare suplimentară a capacităților au nevoie pentru a-și dezvolta în continuare calitățile, abilitățile și cunoștințele pentru a deveni acest agent ideal al păcii.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Aceasta este o activitate interesantă care poate fi efectuată cu grupuri de copii, tineri și/sau adulți.
- Activitatea poate fi, de asemenea, adaptată pentru a analiza un cercetător/facilitator ideal, un profesor ideal, un părinte ideal, un prim-ministru ideal etc.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie, bandă adezivă pentru flipchart;
- Markere pentru flipchart.

Noduri umane

Acesta este un joc care promovează cooperarea și lucrul în echipă pentru a depăși problemele sau conflictul.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Lucrul împreună pentru a depăși o problemă sau o dificultate;
- Recunoașterea beneficiilor cooperării și comunicării.

TIMP NECESAR: 10-15 minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Formați grupuri de copii de aproximativ 6-8 copii sau tineri (de același sex și de vârste apropiate), într-un singur grup;
- Cereți fiecărui grup de participanți să stea într-un cerc. Rugați-i să facă un pas mic înainte. Acum, rugați-i să-și întindă brațele și să-și închidă ochii. Cu fiecare mână vor trebui să apuce și să prindă mâna altcuiva. Fiecare persoană ține deci alte două mâini. Acum, participanții sunt astfel legați între ei, încât formează un nod;
- Cereți-le participanților să deschidă ochii;
- Fără să lase mâinile celorlalți, participanții trebuie să încerce să dezlege nodul, astfel încât să formeze din nou un cerc (sau două cercuri, în anumite cazuri);
- După ce nodul a fost dezlegat, întrebați-i pe participanți:
 - Cum ați reușit să dezlegați nodul?
 - În ce fel se aseamănă conflictele sau problemele cu nodurile?
 - Ce ați învățat din acest joc?
 - Cum pot fi aplicate aceste lecții pentru soluționarea pașnică a conflictelor?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Niciunul.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

88

89

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Fabula celor doi catâri²

Acest instrument folosește o înșiruire de imagini care spune o poveste (*storyboard*), reprezentând doi măgari legați unul de celălalt cu o sfoară. Ei trebuie să coopereze pentru a ajunge la iarbă.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza beneficiilor cooperării în locul conflictului.

TIMP NECESAR: 25-40 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Pregătiți, în prealabil, copii ale desenului „Doi catâri”, tăiat în șase secțiuni, pentru a le înmâna apoi unor grupuri mici de participanți.
- Împărțiți participanții în grupe de câte 4-6. Dați fiecărui grup un set de șase secțiuni ale desenului „doi catâri”. Rugați-i să ordoneze piesele astfel încât să poată spune o poveste completă.
- Fiecare grup se alătură apoi altui grup și îi spune povestea celor doi catâri așa cum o văd ei.
- Discutați toți împreună:
 - Care era problema catârilor la începutul poveștii?
 - Ce au făcut ei pentru a rezolva problema?
 - Au obținut ambii catâri ceea ce au dorit?
 - Ce ați învățat din această activitate?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Copii ale desenului „Doi catâri” (în manualul UNICEF).

² Sursă: Quaker Peace and Service, în UNICEF (1997) „Educația pentru rezolvarea conflictelor: Repere pentru Manualul Formatorului” (*Education for Conflict Resolution: A Training for Trainer’s Manual*).

Teatrul, ca mijloc de promovare a rolului copiilor în construirea păcii

Utilizarea teatrului pentru a ilustra modalitățile în care copiii și tinerii pot identifica și mobiliza persoane cheie care vin în sprijinul drepturilor copiilor, participării copiilor și participării copiilor la construirea păcii în comunitățile lor și nu numai.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analizarea modului în care copiii și tinerii pot lucra pentru a identifica și mobiliza persoanele cheie care vin în sprijinul lor, pentru a promova și a susține participarea copiilor la construirea păcii, la diferite nivele, și pentru a efectua activități comune;
- În mod similar instrumentului anterior, identificarea sprijinului necesar pentru consolidarea parteneriatelor adult-copil, care sporesc drepturile copiilor și construirea păcii – *punând accent pe mobilizarea resurselor locale.*

TIMP NECESAR: 30-45 de minute, timp în care copiii vor pregăti și vor interpreta scurte scenete.

PAȘII PRINCIPALI: așa cum este indicat în instrumentul TEATRU prezentat la paginile 30-32, 40, 44 și 67 ale „Ghidului de instrumente”.

UN EXEMPLU AL MODULUI ÎN CARE TEATRUL A FOST FOLOSIT ÎN GUATEMALA:

Un grup de tineri promotori ai păcii se mișcă în jurul scenei. Ei se apropie de diferiți actori din comunitate și nu numai – de exemplu, părinți, profesori și educatori, primarul local, reprezentantul guvernamental local, președintele țării, pentru a-i invita să participe la activități precum atelierul pentru construirea păcii. „Comunitatea” răspunde inițial negativ invitației copiilor. Tinerii, promotori de pace, se întorc și persistă în invitația lor. De data aceasta, primesc un răspuns pozitiv. În timpul activităților (atelierelor), tinerii promotori reușesc să convingă persoanele adulte cheie care le vin în sprijin să participe și să își ia ele însele angajamentul de a efectua activități comune.

(Din „Raportul Atelierului de dezvoltare a capacităților”, Salvați Copiii Norvegia, Mai 2007).

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Încurajați grupurile să identifice și să exploateze resursele locale pentru a încuraja dezvoltări de parteneriate durabile.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie pentru flipchart, creioane de diferite culori, bandă adezivă.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

90

91

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Barometru de piață

Un instrument interactiv și dinamic care le permite participanților să creeze și să prezinte activități inovative pentru promovarea construirii păcii. Participanții simulează vânzarea și cumpărarea unor idei (activități) într-o piață improvizată, pentru a câștiga cât mai mulți bani posibil.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Să le permită participanților să colecteze, prin intermediul jocului, cât mai multe idei de calitate posibil, pentru activități care promovează construirea păcii;
- Să le permită participanților să recunoască conceptul de *advocacy* public de succes care, într-o mare măsură, depinde de abilitățile de convingere, nivelurile de informare și motivarea pentru a iniția acțiuni.

TIMP NECESAR: 45 de minute pentru a crea, cumpăra și vinde produse, plus cel puțin 30 de minute pentru reflecție și analiza rezultatelor instrumentului.

PAȘII PRINCIPALI:

- Participanții sunt împărțiți în mai multe grupuri, având două cerințe: să vândă un produs și să cumpere un produs;
- În cadrul fiecărui grup, membrii se pun de acord dacă să cumpere sau să vândă un produs.

Grupul care vinde un produs are următoarele cerințe:

- Să creeze una sau mai multe activități (nu există o limită), urmărind promovarea construirii păcii;
- Să creeze modalități și strategii pentru promovarea activităților, cu scopul de a le vinde cât mai eficient posibil;
- Să atribuie o valoare fiecărui produs (activitate), care să nu fie mai mare de... (stabiliți o cifră maximă exprimată în moneda locală).

Grupul care achiziționează produse are următoarele cerințe:

- Să creeze bune strategii de negociere;
- Să stabilească criteriile pentru aprecierea valorii unui produs;
- Să definească motivele cumpărării anumitor produse și pentru ce sumă.

Vânzarea și cumpărarea de idei se realizează într-un interval de timp de 30-45 de minute, în care vânzătorii și cumpărătorii poartă costume și își decorează locul vânzării, astfel încât să atragă cumpărători.

- După folosirea instrumentului Barometru de piață, participanții analizează care „produse” au fost cumpărate cel mai bine și motivul pentru acest lucru;
- În discuții plenare, participanții vorbesc despre activitățile care au atras cel mai mare interes și motivele pentru acest lucru;
- Este necesară o discuție finală, pentru ca participanții să poată avea o idee clară despre populația țintă care cumpără produsele și despre modul în care aceasta poate fi influențată. Aceasta este o argumentare importantă, care trebuie aplicată activităților de construire a păcii.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Fiind instruiți, participanții au avut o idee mai clară despre publicul lor țintă, prin aplicarea Barometrului de piață și despre ce fel de acces este necesar în zonele care pot fi afectate. Toți cei prezenți au ajuns la concluzia că activitatea de „advocacy” public de succes depinde de abilitățile de convingere și de comunicare strategică, care urmărește să fie informativă, convingătoare, motivantă și mobilizatoare.

(Din „Raportul sintetic al Atelierului Național de Reflecție”, Bosnia-Herțegovina, Ianuarie 2008)

MATERIALE NECESARE:

- Foi de hârtie colorată, bandă adezivă, pixuri, creioane colorate pentru crearea de postere și afișe de piață
- Participanții ar trebui încurajați să exploateze toate resursele disponibile în încăperea în care se desfășoară atelierul, inclusiv mobilierul, pentru crearea standurilor lor de piață

Reprezentare vizuală pentru consolidarea parteneriatului adult-copil

Folosirea unui exercițiu de reprezentare vizuală pentru a ilustra modul în care cluburile/asociațiile/grupurile de copii ar trebui să se raporteze la și să lucreze în parteneriat cu alte asociații, grupuri ale comunității, inițiative media, structuri guvernamentale (conducerea școlii, administrația locală, administrația națională) la diferite nivele. Acesta este un exercițiu care intensifică vocea copiilor și influența lor în construirea păcii și drepturile copiilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza modului în care Cluburile/Asociațiile/Grupurile de copii pot consolida parteneriate cu alte asociații, grupuri ale comunității, inițiative media, structuri de guvernare (conducerea școlii, administrația locală, administrația națională) la diferite nivele, pentru a intensifica vocea și influența acestora;
- Identificarea inițiativelor de sprijin și de dezvoltare a capacităților, care sunt necesare pentru consolidarea parteneriatelor adult-copil, care sporesc drepturile copiilor și construirea păcii – *cu accent pe mobilizarea resurselor locale.*

TIMP NECESAR: 60-90 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Prezentarea exercițiului de reprezentare vizuală ca un instrument pentru a ilustra modul în care cluburile/asociațiile/grupurile de copii pot să lucreze mai bine în parteneriate cu alții și să se raporteze la ele;
- Formați grupuri mixte de adulți, copii și tineri (7-10 pe grup) pentru dezvoltarea reprezentărilor vizuale;
- Pe foi mari de hârtie pentru flipchart, fiecare grup dezvoltă o reprezentare vizuală care să ilustreze:
 - j) modul în care Cluburile/Asociațiile de copii ar trebui să relaționeze unele cu altele în cadrul regiunii (și/sau la nivel național);
 - k) modul în care Cluburile/Asociațiile de copii ar trebui să fie implicate în conducerea școlii/comitete la nivel de comunitate (de exemplu, pentru protecția copiilor, educație, HIV)/inițiative media locale (de exemplu radio, ziare)/administrare regională/administrare la nivel național sau discuții de pace formale pentru intensificarea vocii și influenței acestora în promovarea construirii păcii și respectarea drepturilor copiilor.
- Evidențiați cele mai importante parteneriate care trebuie împărțite în funcție de prioritate pentru consolidare imediată, cu scopul de a spori rolul copiilor în construirea păcii și protecția drepturilor copiilor;
- Discutați despre sprijinul sau dezvoltarea capacităților necesare pentru ca adulții și/sau copiii să susțină parteneriate adult-copil veritabile – identificați și sugerați cel mai bun mod de mobilizare a resurselor locale pentru susținerea acestor parteneriate;
- Fiecare grup își prezintă reprezentarea vizuală și recomandările lor despre modul cel mai eficient de mobilizare a resurselor locale pentru sprijinirea acestor parteneriate;
- Discuții comune și planificarea de acțiuni despre: a) ce fel de idei referitoare la acțiuni pot fi puse în practică numai decît, b) ce idei referitoare la acțiuni prioritare ar trebui puse în practică cu sprijin suplimentar, c) ce idei referitoare la acțiuni ar trebui luate în considerare dacă este mobilizat sprijin suplimentar.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Încurajați grupurile să identifice și să exploateze resursele locale pentru a încuraja dezvoltări de parteneriate durabile.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul Atelierului național de reflecție): Sesiunea despre relațiile dintre asociații și diferiți parteneri a fost interesantă – de exemplu, am analizat modul în care Salvați Copiii din Uganda ne oferă instruire și ateliere, noi oferindu-le părerile noastre.

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie pentru flipchart, creioane de diferite culori, bandă adezivă.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

92

93

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Joc de diversitate - linie scurtă, linie lungă

Un joc experimental pentru a încuraja copiii, tinerii și adulții să lucreze împreună, să nu discrimineze și să exploateze resursele locale.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Încurajarea cooperării, includerii și parteneriatelor între copii, tineri și adulți;
- Încurajarea exploatării eficiente a resurselor locale;
- Analiza modului în care participarea copiilor la construirea păcii poate fi intensificată prin consolidarea parteneriatelor adult-copil și exploatarea eficientă a resurselor locale.

TIMP NECESAR: aproximativ 30-40 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Împărțiți participanții în două grupuri egale (de adulți, copii și tineri) pentru a juca „Jocul Liniilor”. Explicați-le faptul că fiecare echipă include copii, tineri și adulți care provin din medii diferite, inclusiv persoane cu dizabilități (în fiecare echipă, o persoană este legată la ochi și o persoană are un braț legat la spate);
- Jocul se va juca în 2 părți. Se creează o linie de început;
- În prima parte, echipele sunt rugate să stea una în spatele celeilalte în linie/rând. Se stabilește ca obiectiv crearea unei linii mai scurte (aproximativ $\frac{3}{4}$ din lungimea liniei inițiale). Fiecare echipă are la dispoziție 2 minute pentru a planifica modul în care pot colabora pentru a crea o linie mai scurtă (în cadrul limitei liniei mai scurte). Jocul a început. Urmăriți modul în care membrii echipei cooperează pentru a crea o linie scurtă;
- În cea de-a doua parte a jocului, se stabilește ca obiectiv crearea unei linii lungi (3 x lungimea liniei inițiale). Fiecare echipă are la dispoziție 2 minute pentru a planifica modul în care pot lucra împreună pentru a atinge obiectivul, deci a crea această linie lungă. De această dată pot folosi orice resurse pe care le au asupra lor (și anume, pot exploata resursele locale) pentru a ajuta la crearea unei linii lungi. Urmăriți modul în care membrii echipei cooperează și exploatează resursele lor pentru crearea unei linii lungi;
- Fiecare echipă va discuta apoi și va identifica lucrurile învățate din acest joc;
- Cum pot fi aplicate aceste lecții pentru consolidarea participării lor la inițiative de pace și pentru crearea unor parteneriate de pace adult-copil?

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

În timpul acestui joc, participanții își folosesc des hainele pentru a ajuta la crearea unei linii lungi. Astfel, nu ar fi indicat ca acest joc să fie jucat într-o cultură în care nu se cuvine ca baticurile sau alte haine să fie îndepărtate sau într-o țară în care climatul este foarte rece;

Dacă încăperea în care are loc atelierul nu este prea mare, pentru cea de-a doua parte a jocului va fi poate nevoie să le cereți participanților să creeze o linie dublă sau, dacă este disponibil, un spațiu exterior (și dacă clima este potrivită!), ați putea desfășura acest joc în exterior.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Eșarfe pentru legarea la ochi și pentru legarea mâinilor la spate.

Identificarea din partea copiilor a celor mai semnificative mesaje și recomandări

Susținerea copiilor și a tinerilor pentru a lucra în grupuri, pentru a analiza și identifica cele mai semnificative mesaje și recomandări cu privire la pace și la participarea copiilor la construirea păcii, prin utilizarea unor instrumente participative diverse.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Susținerea copiilor și a tinerilor în analiza și identificarea celor mai semnificative mesaje (rezultate), prin utilizarea unor instrumente participative diverse în legătură cu pacea și participarea copiilor la construirea păcii;
- Susținerea copiilor și a tinerilor în analiza și identificarea celor mai semnificative recomandări pe care doresc să le ducă mai departe în munca lor de *advocacy*, pentru promovarea păcii și a rolului copiilor în calitate de agenți ai păcii.

TIMP NECESAR: 60-90 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Afișați rezultatele diverselor instrumente participative folosite de copii și tineri, pentru a aduna informații și analize cu privire la pace și participarea copiilor la construirea păcii (de exemplu, copacul cu viziuni, balonul construirii păcii, instrumentul Păianjen, trasarea parteneriatelor, agentul ideal al păcii);
- Împărțiți copiii, tinerii și adulții în grupuri mixte și rugați fiecare grup să se așeze lângă imagini vizuale diferite ale activităților cheie întreprinse pentru a extrage rezultate/mesaje cheie și recomandări din aceste instrumente specifice;
- Fiecare grup ar trebui să identifice:
 - Cele mai semnificative rezultate/mesaje
 - Cele mai semnificative recomandări – idei de acțiune și strategii pentru consolidarea organizațiilor copiilor și pentru intensificarea rolului copiilor de agenți ai păcii
- Fiecare grup își poate prezenta rezultatele și recomandările;
- Având în vedere faptul că unele mesaje și recomandări ale diferitelor grupuri pot fi similare, poate fi format un grup de lucru mai mic, pentru a compara, analiza și identifica în detaliu cele mai semnificative mesaje și recomandări pentru promovarea păcii și pentru intensificarea rolului copiilor de agenți ai păcii.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Pe baza analizei celor mai semnificative mesaje și recomandări, efectuate în comun de copii și tineri, copiii își pot dezvolta propriul memorandum (vezi pagina 97).

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

Feedback din partea participanților din Uganda (în timpul Atelierului național de reflecție): Am identificat cele mai semnificative mesaje și recomandări. Această sesiune m-a încurajat foarte mult – copiii pot contribui într-o mare măsură la dezvoltarea păcii.

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie și markere pentru flipchart.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

94

95

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Prezentarea conceptului de *advocacy* și a mesajelor clare

Folosirea brainstorming-ului și împărtășirea de sfaturi cheie pentru dezvoltarea unor mesaje clare pentru un proces eficient de *advocacy*, efectuat cu și de către copii și tineri.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Analiza și demistificarea conceptului de *advocacy*;
- Împărtășirea de sfaturi care să-i ajute pe copii și pe tineri să dezvolte mesaje clare pentru un proces eficient de *advocacy*.

TIMP NECESAR: 45 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- **Partea a) „Ce este *advocacy*?”** Discutați în subgrupuri de lucru „ce este *advocacy*?” Faceți o listă cu ideile copiilor și tinerilor.
Rezumați discuția în plen, asigurându-vă că au fost acoperite următoarele definiții:
 - ***advocacy* înseamnă...**
 - a influența pentru a aduce modificări în:
 - cunoștințe, atitudine și comportament;
 - politici;
 - practică;
 - abordarea diferențelor în putere;
 - căutarea unor schimbări pentru a determina îmbunătățirea drepturilor copiilor;
 - obținerea unui impact mai mare.
- **Partea b) Importanța dezvoltării mesajelor clare:** Explicați importanța formulării mesajelor cheie pentru copii și tineri. În special atunci când faceți pregătiri pentru media, este important să pregătiți un mesaj cheie, care ar trebui să fie **clar, simplu și direct**.
- Principii ulterioare ale dezvoltării de mesaje:
 - Păstrați simplitatea (ușor de înțeles și de reținut, scurte, evitați jargonul);
 - Scoateți în evidență păreri/perspectivile copiilor și ale tinerilor;
 - Cunoașteți-vă audiența – Există ceva ce ei trebuie să știe? Ce valori și convingeri au ei? Ce nevoi și priorități sunt importante pentru ei? (de exemplu, unele persoane preferă probe extrem de științifice, alții sunt influențați mai mult de mărturiile personale);
 - Folosiți fapte clare și cifre în mod creativ;
 - Lăsați audiența să tragă singură concluziile;
 - Prezentați o soluție, dacă e posibil.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Această sesiune introductivă este utilă înainte de susținerea copiilor și tinerilor în dezvoltarea propriului memorandum.

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie și markere pentru flipchart.

Sprijinul acordat copiilor pentru ca aceștia să-și poată dezvolta propriul memorandum

Această activitate oferă consiliere copiilor și tinerilor pentru dezvoltarea unui memorandum eficient, pe baza planului lor/aspectelor de *advocacy*. Copiii și tinerii pot dezvolta un memorandum, bazându-se pe propria analiză a mesajelor și recomandărilor cheie.

OBIECTIVE PRINCIPALE:V

- Sprijinul acordat copiilor pentru dezvoltarea propriului memorandum (ca un instrument de *advocacy*), pe baza propriei lor analize a mesajelor și recomandărilor cheie pentru promovarea păcii și a rolului copiilor de agenți ai păcii.

TIMP NECESAR: 90-120 de minute

PAȘII PRINCIPALI:

- Explicați faptul că această sesiune va sprijini copii și tineri în dezvoltarea unui memorandum, bazat pe propria lor analiză, și recomandări pentru promovarea păcii și a rolului copiilor de agenți ai păcii (pe baza analizei colective anterioare – vezi p. xyx);
- Întrebați-i ce cred ei că înseamnă un Memorandum? care este scopul lui? Faceți o listă cu ideile copiilor;
- Clarificați faptul că un **Memorandum** este o declarație/document scris(ă) care prezintă părerile unor persoane asupra unei probleme sau preocupări și/sau cere persoanelor care dețin puterea să schimbe anumite lucruri pentru a putea aborda acea problemă sau preocupare specifică;
- Copiii și tinerii ar trebui să se bazeze pe mesajele și recomandările cheie identificate mai devreme pentru a-și dezvolta propriul Memorandum al Copiilor;
- Pentru fiecare *aspect/preocupare semnificativă* pot fi folosite următoarele *întrebări cheie referitoare la advocacy*, pentru a ghida dezvoltarea unor **mesaje eficiente**, ca parte a memorandumului:
 - Identificarea problemei;
 - Analiza problemei;
 - Cauza problemei;
 - Persoana pe care o considerați responsabilă pentru soluționarea ei;
 - De ce schimbarea este importantă;
 - Soluția pe care o propuneți;
 - Care sunt contribuțiile voastre, în calitate de copii și tineri?
 - Ce acțiuni le cereți altora?
- Odată ce Memorandumul a fost redactat – cu mesaje eficiente pentru fiecare problemă semnificativă, acesta poate fi consolidat prin:
 - adăugarea unei introduceri clare (despre persoanele implicate în dezvoltarea memorandumului, grupa de vârstă, mediul din care provin copiii și tinerii și scurte informații despre procesul în care au fost implicați)
 - efectuarea modificărilor necesare, pentru a garanta claritatea punctelor și lipsa repetițiilor inutile;
 - consecvența stilului de scris și un stil care să încurajeze un răspuns reciproc avantajos și o reacție pozitivă de la diversele persoane care dețin puterea.

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

- Dacă memorandumul este redactat de un grup de reprezentanți ai copiilor și ai tinerilor, pot fi create ocazii pentru ca grupuri mai ample de copii și tineri să adopte memorandumul (de exemplu, prin întâlnirea grupurilor consultative).

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

96

97

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI

(PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

În Uganda, copii și tinerii au dezvoltat un memorandum puternic (*în cadrul Atelierului național de reflecție*) pe baza acestui format, care a adunat mesaje de *advocacy* ale copiilor referitoare la 5 probleme prioritare, inclusiv: 1) Ignorarea părerilor copiilor, 2) Neglijarea drepturilor copiilor, 3) Dispute teritoriale, 4) Corupție și 5) Curtea Penală Internațională. Memorandumul redactat a fost apoi discutat și adoptat în cadrul unei întâlniri a grupului consultativ (la o săptămână după Atelierul național de reflecție).

MATERIALE NECESARE:

- Hârtie și markere pentru flipchart.

Jocuri de rol – Construirea abilităților de *advocacy* ale copiilor

Folosirea unui joc de rol pentru consolidarea abilităților de *advocacy* ale copiilor.

OBIECTIVE PRINCIPALE:

- Întărirea încrederii și abilităților copiilor și tinerilor în munca eficientă de *advocacy*.

TIMP NECESAR: 45-60 de minute.

PAȘII PRINCIPALI:

- Încurajarea copiilor și a tinerilor să dezvolte scenarii bazate pe identificarea ocaziilor de *advocacy* de către copii, la nivel local, regional și național;
- Împărțiți copiii, tinerii și adulții în grupuri mixte – fiecare grup dezvoltă două jocuri scurte de rol pentru a ilustra a) provocările care pot apărea în timpul inițiativei lor de *advocacy*, b) strategii pentru câștigarea provocărilor, astfel încât fetele și băieții să poată desfășura în mod eficace activitatea de *advocacy*, iar adulții să le ia părerile în serios;
- Fiecare grup își prezintă jocul de rol și reflectă la lecțiile cheie învățate din acest joc;
- Identificați și discutați în grup:
 - factorii care trebuie reținuți atunci când este susținută participarea copiilor la procesul de *advocacy*;
 - ce fel de pregătiri cu adulți și cu copii/tineri ajută pentru a avea un proces de *advocacy* eficace;
 - amintiți-le copiilor și tinerilor drepturile lor în cadrul inițiativelor media (pentru radio, ziare, tv etc.).
- Prezentați câteva **ponturi utile**:

Mesajele personalizate sunt create pentru o audiență specifică, pe baza analizei următoarelor:

 - ce va fi cel mai convingător pentru acea audiență;
 - ce fel de informații dorește audiența să primească;
 - ce fel de acțiuni doriți ca audiența să întreprindă (având în vedere faptul că diferite audiențe au diferite capacități de a schimba lucrurile).

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR:

COMENTARIILE DESPRE UTILITATEA INSTRUMENTULUI (PUNCTE FORTE ȘI PUNCTE SLABE):

MATERIALE NECESARE:

- niciunul!

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

98

99

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

I-3

Instrumente folosite cu adulți

OBSERVAȚIILE FACILITATORILOR: vedeți descrierile anterioare de mai sus ale tuturor instrumentelor. Ele pot fi facilitate în același mod cu adulții, permițându-le acestora să facă schimb de opinii.

- **Construirea unui agent ideal al păcii:** identificarea cunoștințelor, abilităților, valorilor necesare pentru a fi un agent al păcii. Atunci când facilitați folosirea acestui instrument cu copii și tineri, creați și un grup de adulți și cereți-le să facă același exercițiu. Odată ce „agenții” copiilor sunt terminați, cereți-le să ia în considerare „agentul” adult și să adauge tot ceea ce consideră necesar agenților lor. Adulții pot face același lucru cu agenții copiilor;
- **Discuții de tip focus grup între adulți pentru a face posibile strategii de consolidare a rolului copiilor în calitate de agenți ai păcii** (la nivel local, sub-național, național, regional și internațional);
- **Povești despre cea mai importantă schimbare ca parte a monitorizării și evaluării în curs** (rundă finală cu adulți).

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

100

101

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexe

1-3

Anexa I: Facilitarea Cercetării prin Dialog Formativ

Un rezumat pe înțelesul copiilor

Salvați Copiii Norvegia, o organizație internațională pentru drepturile copiilor, desfășoară un studiu despre participarea copiilor și tinerilor în timpul situațiilor de conflict armat, în perioada imediat următoare conflictului armat și în procesul de construire a păcii. Acest studiu – cunoscut, de asemenea, ca o evaluare – se desfășoară din Septembrie 2006 până la sfârșitul lui Octombrie 2008³.

În cadrul acestui studiu, se folosește o metodă numită „Cercetarea prin Dialog Formativ”, pentru a ajuta evaluarea muncii cu privire la participarea copiilor, pentru a consolida participarea copiilor și pentru a susține inițiativele copiilor în materie de construire a păcii. Ce înseamnă Cercetarea prin Dialog Formativ, cum se folosește și cum poate fi utilă? Acest document ne ajută să răspundem la aceste întrebări și la multe altele.

I. Ce este Cercetarea prin Dialog Formativ?

Mai jos veți găsi o *diagramă* a Cercetării prin Dialog Formativ, care vă va ajuta oferindu-vă o privire de ansamblu asupra diferitelor elemente ale Cercetării prin Dialog Formativ și ale modului în care acestea sunt raportate unul la celălalt.

³ Pentru mai multe informații despre evaluarea tematică, consultați www.reddbarna.no/chp

DIAGRAMA CERCETĂRII PRIN DIALOG FORMATIV

CERCETARE

Folosirea instrumentelor
Harta corpului, Harta riscurilor, Copacul cu probleme, Analiza cerc, Instrumentul Păianjen, Copacul cu Viziuni, etc.

Informații
Experiență
Impact
Evaluare
Fapte/date
Planuri și propuneri
Oportunități etc.

DIALOG

Persoanele se întâlnesc pe poziții egale, cu oportunități egale de dialog; ei își respectă părerile unii altora și folosesc dialogul pentru a găsi modalități de a trăi împreună.

**Mai multe informații:
Interogații/Întrebări**
De ce? De ce? De ce?
Cum? Cum? Cum?

FORMATIV

Îmbunătățirea proiectului în timpul efectuării evaluării

Schimbări pozitive ale situației în timpul evaluării

Formativ

înseamnă faptul că persoanele care efectuează această cercetare și evaluare au dreptul de a influența și de a propune schimbări într-un proiect *în timpul* procesului. Aceasta este o noutate! În cele mai multe cercetări, schimbările se fac *după* ce evaluarea s-a încheiat. Atunci când cauți informații și participă la dialoguri, oamenii devin, deseori, mai conștienți de experiențele și opiniile personale, adunând, totodată noi cunoștințe și păreri, inclusiv modalități de dezvoltare și de îmbunătățire a muncii lor. În CDF, aceste cunoștințe sunt folosite pentru a îmbunătăți și a consolida munca la proiect în timpul evaluării. Persoanele care efectuează cercetarea pot, de asemenea, să încurajeze discuțiile și dezbaterile între participanți, de exemplu, între copii și adulți, atunci când există diferențe de opinie care trebuie discutate sau rezolvate. Este un mod de lucru care schimbă sau îmbunătățește ceea ce se efectuează într-un proiect, într-un mod deschis.

De exemplu: Proiectul radio al copiilor din Guatemala a produs un program despre construirea păcii. Atunci când au analizat însă metodele și rezultatele, și-au dat seama că mesajul despre construirea păcii nu fusese transmis în mod corespunzător. De ce s-a întâmplat acest lucru? Probabil pentru că acei copii nu au înțeles mesajul, deoarece

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

102

103

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexa

I

acesta nu a fost transmis în limba lor maternă. Acest lucru a dat un răspuns și a ajutat la revizuirea metodei folosite și la efectuarea schimbărilor necesare pentru îmbunătățirea programelor radio. Programul radio este transmis acum în limba lor locală.

Dialog

înseamnă faptul că două sau mai multe persoane sau grupuri se adună și discută. Ceea ce este special în ceea ce privește dialogul este faptul că persoanele se întâlnesc pe poziții egale: opiniile unui grup sau ale unei persoane au aceeași valoare și greutate ca și opiniile celorlalți, toți având aceeași posibilitate de a vorbi fără a fi întreruși. Nu e nevoie ca părțile să fie de acord, ci doar să recunoască faptul că există diferite opinii și să-și arate respect una alteia. Deseori, acest mod de a discuta duce la inițiative pentru a găsi soluții la problemele pe care le au în comun. Dialogul poate fi, de asemenea, folosit pentru a afla care proiecte se desfășoară bine și de ce, precum și motivul pentru care alte proiecte nu merg atât de bine. Întrebările De ce?, De ce?, De ce? sunt foarte importante pentru aflarea cauzei reale a problemelor, iar întrebările Cum?, Cum?, Cum? sunt importante pentru găsirea unor soluții practice.

De exemplu: Tinerii din Srebrenica erau preocupați de efectul masacrului din Iulie 1995, când aproximativ 8000 de bărbați bosniaci, variind ca vârstă între adolescenți și oameni bătrâni, au fost uciși în decurs de 4-5 zile de Armata Republicii Srpska. Tinerii din regiune, împreună cu copiii strămutați intern și apoi întorși la casele lor, care sunt cu toții membri ai unei organizații pentru drepturile copiilor, au inițiat și au organizat o masă rotundă la ceva timp după. Vroiau să discute despre câteva probleme importante pentru copiii care trăiau în Srebrenica și au invitat astfel liderii comunității, persoane interesate locale și lideri religioși, pentru a discuta cu ei. Toți aceștia au contribuit activ la discuția de la masa rotundă. Un rezultat major a fost faptul că persoanele mai în vârstă implicate în discuție și-au schimbat părerea despre copii și tineri și au început să recunoască părerile copiilor despre această problemă, precum și ideile lor pentru îmbunătățire și importanța lor.

Dialogul este, de asemenea, un instrument important în cercetare, care ne ajută să înțelegem mai bine tot ceea ce are legătură cu experiențele copiilor. Când punem întrebările de ce?, cum?, care?, când? începem, deseori, să reconsiderăm și să reflectăm, ceea ce are ca rezultat apariția de noi informații și faptul că aflăm informații mai detaliate de la copii, tineri și adulți. Cercetătorii pot, totodată, să organizeze dialoguri între diferite grupuri participante la cercetare, aflând astfel și mai multe informații.

Cercetare

înseamnă a căuta și a căuta din nou pentru a afla lucruri noi despre ceea ce se întâmplă sau ceea ce s-a întâmplat, cu scopul de a înțelege mai bine situația și de a încerca să o îmbunătățim.

Diferite instrumente sunt folosite pentru a aduna diferite informații de la diferite grupuri de persoane. De exemplu, Harta corpului și Harta riscurilor sunt niște instrumente ușoare și eficiente care pot fi folosite cu și de către copii, pentru a afla mai multe despre experiențele și ideile lor – de exemplu, riscul traiului în timpul unui conflict armat. Copii folosesc, de asemenea, poezii, cântece, teatru și desene pentru a-și împărtăși experiențele și părerile. Alte instrumente pot fi folosite pentru a dezvolta capacități și abilități și pentru a ajuta planificarea de acțiuni cu și de către copii. De exemplu, Copacul cu viziuni și instrumentul Păianjen. În plus, pot fi folosite alte instrumente pentru a îmbunătăți modul de lucru, cum ar fi crearea unui agent ideal al păcii sau a unui facilitator sau cercetător ideal și Povești despre cea mai importantă schimbare.

Copiii din diferite grupuri sau cluburi pot învăța să folosească diferitele instrumente pentru a aduna informații de la alți copii și adulți. Ei adună informațiile pe hârtie, flipchart sau bucăți de pânză. Toate informațiile adunate prin folosirea unor asemenea instrumente sunt apoi notate. Informațiile adunate sunt analizate pentru a descoperi care sunt rezultatele cele mai semnificative, dacă există diferențe între experiențe pentru diferite grupuri de copii (de exemplu, pentru fete și băieți, copii mai mari sau mai mici, copii care provin din diferite grupuri etnice, ș.a.m.d.), care sunt recomandările cheie de la copii și/sau adulți pentru îmbunătățirea programelor și ce fel de acțiuni trebuie întreprinse pentru a fi siguri să recomandările sunt implementate.

Odată ce au fost folosite diferite instrumente de către diferite grupuri de copii și adulți, grupurile se pot aduna pentru a discuta cele mai semnificative rezultate ale fiecărui instrument. Care sunt lucrurile pe care le au în comun? Care sunt diferențele principale de păreri și experiențe? Există diferențe între copiii mai mari sau mai mici sau între copiii care frecventează școala și cei care nu o frecventează? Aceste informații pot fi folosite apoi pentru a decide care sunt cele mai importante mesaje și recomandări, precum și pentru a identifica domeniile din care lipsesc informații și pentru a planifica modalitatea în care vor fi adunate aceste informații.

*De exemplu: Tinerii participanți la un atelier din Uganda au ajuns la concluzia că **mesajele cele mai semnificative** din Hărțile corpului și pregătirea unei strategii pentru construirea păcii au fost: importanța programelor de extindere, importanța respectării vocilor copiilor, necesitatea reducerii numărului de persoane care locuiesc în tabere, necesitatea iertării și a nediscriminării celor care au luat parte la un conflict armat. **Recomandările** pe care le-au dezvoltat au fost: mai puține persoane ar trebui să locuiască în tabere și mai multe ar trebui să se stabilească pe teritoriile natale, pentru diminuarea abuzurilor copiilor, violurilor, profanărilor etc.; ar trebui să existe o lege care să-i pedepsească pe cei care discriminează persoanele care s-au întors la casele lor (copii care au fost răpiți de grupurile de rebeli ai LRA); ar trebui organizate programe de extindere, iar teatrul, cântecele, dansul și jocurile ar trebui incluse pentru a sensibiliza comunitatea; dictatorii militari, rebelii și guvernul ar trebui iertați pentru crimele pe care le-au comis; iar vocile copiilor ar trebui luate în considerare în procesul de construire a păcii.*

Atunci când toate cele trei elemente sunt folosite așa cum sunt descrise mai sus, vorbim de aplicarea metodei Cercetării prin Dialog Formativ.

Mai multe detalii despre Cercetarea prin Dialog Formativ

Ce fac cercetătorii?

Sarcinile persoanelor care fac cercetările variază. O sarcină este aceea de a afla DE CE se întâmplă diferite lucruri. De exemplu, copiii dintr-un club au învățat cum să coopereze, cum să se pună de acord asupra schimbărilor pe care le doresc pentru ei înșiși și pentru comunitatea lor și cum să organizeze un plan de acțiune pentru ca aceste schimbări să aibă loc. Copiii dintr-un alt club au învățat cum să vorbească în grupuri mari, dar nu au deprins abilitățile necesare pentru a planifica acțiunea, cu scopul de a obține schimbarea. Cercetătorul ar trebui să întrebe: De ce se întâmplă acest lucru? De ce copiii dintr-un club deprind abilitățile pe care le deprind și de ce copiii dintr-un alt club deprind alte abilități? Când întrebăm de ce, începem să ne gândim la modul în care facem lucrurile și să ne întrebăm dacă există modalități mai bune de a lucra împreună cu copiii. În acest fel, vom putea să ne îmbunătățim munca.

Cum să facem ca dialogul să aibă loc?

Cercetarea prin Dialog Formativ ne ajută, de asemenea, să pregătim dialoguri între diferite persoane și grupuri. Diferite grupuri dintr-o comunitate locală pot avea opinii clare unul despre celălalt. Totuși, aceste opinii pot să nu fie bazate pe realități, deoarece diferitele grupuri nu discută unul cu celălalt. Alte persoane ar putea să coopereze și să lucreze bine împreună. Dar ei pot avea și neînțelegeri sau opinii diferite despre o anumită problemă sau mod de lucru. Cercetarea prin Dialog Formativ ajută la dialogul între diferitele grupuri cu diferite opinii, pentru a vedea unde există teren comun, care sunt diferențele opinii și ce înseamnă ele; totodată, care sunt posibilitățile pentru o mai bună înțelegere și cooperare viitoare. Cercetarea prin Dialog Formativ a fost folosită în acest fel de diferitele grupuri implicate în evaluare. Dialogul pe care este capabil să îl genereze oferă o bază pentru înțelegerea reciprocă și pentru găsirea soluțiilor sau acordurilor cu care toate părțile se simt confortabil.

De exemplu: Copiii care făceau parte din cluburile de pace ale copiilor din Uganda de Nord nu erau mulțumiți de faptul că adulții decideau care copii ar trebui să participe la atelierelor naționale. Copiii își doreau să decidă acest lucru singuri. Ei au cerut o întâlnire cu adulții, în care și-au prezentat părerile. Adulții au recunoscut faptul că tinerii și copiii aveau dreptate și și-au schimbat comportamentul, lăsându-i pe copii și pe tineri să decidă, prin organizare de alegeri proprii. Cunoșcând lucruri despre dialog și despre modalitatea de a-l practica, copiii au avut încredere în abordarea problemei.

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

104

105

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexa

I

3. Cum poate fi utilă Cercetarea prin Dialog Formativ?

Cercetarea prin Dialog Formativ a fost utilă în evaluare pentru că:

- Informațiile sunt adunate în mod transparent, iar acest lucru îi ajută pe oameni să se pună de acord și să ia poziții comune în ceea ce privește anumite aspecte;
- Include persoanele și le ajută să participe mai mult, pentru a găsi soluții la probleme;
- Face mai ușoară găsirea provocărilor și ușurează efectuarea schimbărilor necesare pentru ca inițiativele și proiectele să poată fi implementate cu mai puține probleme;
- Face posibilă schimbarea modurilor de a vedea lucrurile, fapt care ajută la evitarea tensiunii și a conflictului și la construirea armoniei;
- Oferă autonomie persoanelor în momentul în care ei accesează sau schimbă informații sau acționează;
- Face posibilă construirea încrederii între oameni;
- Le determină pe persoanele care efectuează cercetarea să fie mai responsabile cu oferirea de feedback și informații copiilor implicați.

4. Cercetarea prin Dialog Formativ și diferite instrumente

Atunci când folosim instrumente gen Harta corpului sau discuții de tip focus grup, folosim metoda Cercetării prin Dialog Formativ?

Nu neapărat. Diferite instrumente pot fi folosite în diferite situații, în diferite moduri și în scopuri diferite. Dar se poate să fie folosite și pentru a aduna informații pentru a fi *utilizate* în Cercetarea prin Dialog Formativ. De exemplu, informațiile adunate prin intermediul instrumentelor pot fi folosite în diferite moduri. Pot fi folosite pentru a îmbunătăți modul în care lucrăm; sau, pentru a obține mai multe informații prin prezentarea informațiilor adunate altor persoane sau grupuri și prin primirea opiniilor lor; sau, prin organizarea unei întâlniri deschise sau a unei mese rotunde, unde informațiile adunate pot fi prezentate și discutate. Instrumentele ne ajută să adunăm informații care, la rândul lor, sunt folosite ca parte a metodei Cercetării prin Dialog Formativ.

Totuși, atunci când instrumente diferite, cum ar fi discuții de tip focus grup și Povești despre cea mai importantă schimbare sunt folosite *singure*, acest lucru nu înseamnă că este folosită metoda Cercetării prin Dialog Formativ.

Cercetarea prin Dialog Formativ este ca un râu – reprezintă un proces global, fiind în același timp și un instrument. Dacă identificăm provocări (ape agitate), putem folosi dialogul pentru a înțelege și pentru a aborda aceste provocări. Utilizarea altor instrumente participative de genul Harta corpului, Povești despre cea mai importantă schimbare și Viziunea sunt toate foarte potrivite pentru o abordare a Cercetării prin Dialog Formativ – deoarece încurajează reflecția și dialogul. Ele sunt precum peștii care înoată în râu, ne ajută să traversăm. Una dintre diferențele cheie în folosirea Cercetării prin Dialog Formativ este faptul că încercăm să identificăm modul în care putem rezolva acum unele provocări și ce poate fi făcut pentru îmbunătățirile pe parcurs. Trebuie menținut un dialog și formulate întrebările ce? cum? cine? de ce?

5. Cine ia parte la Cercetarea prin Dialog Formativ?

Cei care iau parte sunt:

- membrii personalului care lucrează la proiecte și membrii personalului Salvați Copiii/Salvați Copiii Norvegia, dintre care unii fac parte din echipele de cercetare din fiecare țară;
- copii și tineri;
- părinți și membri ai comunității; alte persoane, organizații și instituții care sunt interesate de rezultatele studiului, cum ar fi guvernul, grupurile de opoziție armate, societatea civilă, alte agenții de ajutorare, rețele de pace și mass-media.

Anexa 2:

Modalități de a sparge gheața, Jocuri antrenante și Abordări

Modalități de a sparge gheața

„**Reporterii**” – copiii/tinerii se împart pe perechi pentru a afla de la partenerul lor informații pe care apoi le transmit grupului. De exemplu, numele unei persoane, motivul pentru care participă la atelier, de unde sunt, ceva ce le place să facă, de cât timp sunt implicați în organizația lor, un lucru pe care nimeni nu-l știe despre ei;

Colectarea de nume și de obiective – faceți o listă cu obiective pe flipchart, astfel ca la încheierea atelierului să vedeți dacă așteptările copiilor au fost îndeplinite;

Reguli de bază – „Funcționare eficientă” - copii și tineri vin cu idei prin care să alcătuiască o serie de reguli pentru buna funcționare a atelierului. Un set de reguli comun este adoptat și notat pe un flipchart.

Jocuri antrenante

Jocul Piatră, Hârtie, Foarfece. Două echipe. Fiecare echipă decide dacă este piatră, hârtie sau foarfece. Echipele stau față în față și își arată simbolul. Hârtia bate piatra, piatra bate foarfecele și foarfecele bate hârtia.

Nava se scufundă și Puncte de Contact. Copiii se mișcă în încăperea cântând „nava se scufundă, oh nu, nava se scufundă”. Atunci când se strigă un număr (3, 5, 6 etc.), ei trebuie să formeze un grup (o barcă de salvare) cu numărul de persoane care a fost strigat.

În „puncte de contact”, 6 persoane dintr-un grup trebuie să coopereze una cu cealaltă pentru a aduna numărul de puncte de contact cu podeaua, în funcție de numărul care a fost strigat (6, 24, 48 etc.)

Acest joc ajută la unitate, acord și cooperare.

Toți cei care... Participanții stau în cerc. O persoană spune: „Toți cei care purtați șosete, schimbați-vă locurile”. Se continuă în același fel, de exemplu „Toți cei brunetți” etc. Jocul scoate în evidență lucrurile comune dintre diferiți copii. Oamenii se mișcă și se simt înviorați.

Casă, șoarece, cutremur. Se formează grupuri de câte trei. O persoană este lăsată singură. În grupurile de câte trei, două persoane se țin de mâini și formează o casă. Cea de-a treia persoană este înăuntru și reprezintă „șoarecele”. Persoana rămasă în afară (nici casă, nici șoarece) strigă fie „casă”, fie „șoarece”, fie „cutremur”. Dacă strigă „casă”, copiii care formează o casă trebuie să se împrăștie și să formeze o altă casă. Dacă strigă „șoarece”, șoarecele trebuie să-și găsească o nouă casă. Iar când se strigă „cutremur”, fiecare trebuie să își schimbe poziția. Persoana care strigă numele se poate strecura în joc și poate deveni în orice moment o casă sau un șoarece, astfel încât o altă persoană să continue să anunțe numele. Jocul ajută la înviorarea persoanelor. Ajută, totodată, la amestecarea grupului - diferențele dintre fete sau băieți, copiii mai mici sau mai mari dispar.

La șapte sus. Participanții stau în cerc. O persoană își pune mâna pe piept și spune „unu”. În funcție de direcția indicată de degetele sale – la stânga sau la dreapta – persoana din stânga sau din dreapta acesteia spune „doi”, indicând cu mâna pe piept fie stânga, fie dreapta. Se continuă așa până la „șase”. La „șapte”, mâna trebuie pusă în vârful capului, dar nu se scoate niciun sunet. Jocul continuă astfel, iar cei care fac o greșeală sunt eliminați.

Tony I love you (*Tony te iubesc*)⁴. Acesta este un exercițiu care sună în felul următor „toe-knee-eye-love (heart)-you”. Atunci când spun „toe” (deget de la picior), participanții trebuie să se aplece și să-și atingă degetele de la picioare cu ambele mâini. Atunci când spun „knee” (genunchi), ei trebuie să își atingă ambii genunchi. Atunci când spun „eye” (ochi), ei trebuie să își atingă ambii ochi. Atunci când spun „love”

⁴ Joc de cuvinte bazat pe asemănarea fonetică dintre cuvintele *Tony* și *I* cu *toe-knee* și *eye* (nota traducătorului)

(iubire-inimă), ei trebuie să își atingă inima. Atunci când spun „you” (pe tine), indică o altă persoană care preia jocul. Ritmul jocului se accelerează și poate fi rostit invers „eye-toe-love-knee” (ochi-deget de la picior-inimă-genunchi) ș.a.m.d.

Grupuri de zgomote produse de animale. Fiecare persoană primește o foaie de hârtie cu poza sau numele unui animal (cum ar fi câine, pisică sau orice alt zgomot). Cu ochii închiși, persoanele se mișcă prin încăpere, reproducând zgomotul animalului care este indicat pe hârtia lor, până când formează grupuri cu persoanele care imită aceleași zgomote de animal ca ei.

Fuga prin coridor: Două rânduri de copii formează un „coridor” destul de mare, încât o persoană să poată fugi prin el. În timp ce aceasta fuge aplecată în față, persoanele de pe ambele laturi o lovesc ușor pe spate. Fiecare fuge pe rând, până când toți au avut ocazia de a fugi prin „coridor”.

Apleacă-te la „B”. Grupul stă în cerc și cântă cântecul „Bring back my Bonnie to me”⁵. De fiecare dată când litera „b” apare în cântec, toți trebuie să-și aplece genunchii și apoi să se ridice.

Crocodilul și leul Se formează un mare pătrat pe podea, care indică lacul cu crocodili. În afara lacului, se găsește zona leilor. Leii și crocodilii nu atacă niciodată în același timp, astfel că, atunci când participanții aud „leu”, trebuie să fugă repede în lac pentru a nu fi mâncați de leu, iar când aud „crocodil”, trebuie să iasă repede din „lac”, pentru a nu fi mâncați de crocodil. Acest lucru poate fi complicat atunci când se pronunță „leu”/„crocodil” foarte repede unul după celălalt și, de asemenea, când se repetă numele unui animal dintre cele două.

Abordări

Visul meu când eram copil

Toți participanții stau în cerc și sunt rugați să-și închidă ochii și să se gândească la perioada când erau mai mici/tineri și să-și amintească de visurile lor, ce vroiau să devină sau să facă în viață. Grupul este rugat să facă un costum care le reflectă visul. Ei primesc ziare vechi, lipici, foarfeci, capsatoare și benzi adezive. Când au terminat, stau toți în cerc și fiecare, pe rând, este rugat să vină la mijloc și să își prezinte visul. Aceasta este o modalitate de a inspira oamenii și de a le consolida identitatea.

Du desenul mai în față:

Două rânduri de persoane stând cu fața la spatele persoanei din față. Persoana din spate primește un desen și începe să îl deseneze cu degetul pe spatele persoanei din față lui/ei. Se continuă în acest fel până când ultima persoană din rând primește un desen și el/ea trebuie să deseneze pe o foaie de hârtie ceea ce a primit. Pentru desene, folosiți subiecte care sunt relevante pentru ceea ce se discută/lucrează.

Pictionary⁶ și...

Două/trei grupuri; sunt toți împreună, deși grupurile sunt bine delimitate. Un membru dintr-un grup trage o hârtie pe care este desenat un concept/obiect. Acesta trebuie desenat pe un flipchart sau mimat. Grupul acelei persoane trebuie să ghicească despre ce este vorba. Folosiți concepte/obiecte relevante pentru ceea ce se discută/lucrează.

Recapitulări:

Toți participanții stau într-un cerc; câțiva sunt rugați să ia o hârtie mică, pe care este menționată una din chestiunile cheie discutate în ziua precedentă. Persoanele se adună în grupuri de câte doi/trei în jurul celor care au hârtia, iar grupul trebuie să mimeze ceea ce este menționat pe hârtie, în timp ce restul grupului va ghici.

Joc final cu ghem de sfoară: O persoană ține un ghem de sfoară în mâini și îl aruncă altei persoane din grup, spunând în același timp ceva ce-i place/apreciază la acea persoană și/sau la atelier. Se continuă așa până când toate persoanele au primit ghemul – construind o rețea între participanți.

5 Cântecul se numește „My Bonnie lives over the ocean” și aparține folclorului scoțian. Acesta este foarte bine cunoscut în cultura occidentală (nota traducătorului).

6 Adaptare a unui joc de masă american (nota traducătorului).

Anexa 3: Listă de verificare pentru copii și tineri, cu scopul analizării și documentării informațiilor colectate

Introducere:

Această listă de verificare a fost orientativă pentru copiii și tinerii (din cluburi, asociații, grupuri) care au participat în calitate de cercetători la evaluarea tematică a participării copiilor în conflicte armate, post conflict și în procesul de construire a păcii. **Un cadru analitic și de documentare mai detaliat a fost, de asemenea, dezvoltat pentru cercetătorii adulți** (vezi http://www.reddbarna.no/default.asp?V_ITEM_ID=11749).

Documentul include:

- Informații de fond despre evaluarea tematică și principalele sale teme;
- O listă de verificare pentru a sprijini analiza și documentarea informațiilor colectate în timpul acestei evaluări.

Informații de fond despre evaluarea tematică:

Evaluarea are ca scop să ajute la consolidarea capacităților copiilor și tinerilor și să contribuie la inițiativele de construire a păcii. Se urmărește sprijinirea vocilor copiilor în cadrul proceselor de pace și sunt încurajate acțiunile întreprinse cu scopul ca drepturile copiilor să devină realitate în acordurile de pace.

Obiectivele principale sunt:

- Să contribuie la învățare, cu scopul de a îmbunătăți programele și proiectele implicate în evaluare;
- Să contribuie la documentarea experiențelor copiilor cu privire la conflictele armate și post conflicte și contribuțiile lor la construirea păcii;
- Să ofere materiale pentru a fi folosite în procesul de *advocacy*, în special de către copii și tineri și să îi inspire și să-i orienteze pe copiii implicați în construirea păcii.

Evaluarea tematică oferă multe oportunități pentru implicarea activă a copiilor – în calitate de cercetători, consilieri, documentariști, susținători.

Cercetarea prin Dialog Formativ (CDF) este folosită în timpul evaluării, ca o tehnică care permite participarea egală a tuturor, le permite oamenilor să-și exprime opiniile și ca o modalitate de a analiza o problemă și de a găsi o soluție la aceasta.

Principalele teme ale evaluării:

- **CONFLICTUL:** Diversele experiențe ale copiilor cu privire la conflict și post conflict: Cum afectează viața de zi cu zi a copiilor, mințile și trupurile lor, modul în care își văd viitorul etc.
- **CONSTRUIREA PĂCII:** Cum definesc copiii activitățile de construire a păcii, viziunea lor asupra păcii, cu ce se ocupă în procesul de construire a păcii și ce rezultate concrete au obținut, care activități cred ei că au fost cele mai eficiente în crearea unei coexistențe pașnice în comunitățile lor, cu ce obstacole sau riscuri au avut de-a face și cum au fost ele depășite, de ce fel de sprijin au nevoie din partea adulților? Ce perspective și viziuni pe termen lung au ei cu privire la implicarea lor în construirea păcii?
- **PARTICIPARE & ORGANIZARE:** Pe baza experiențelor lor, ce îi ajută pe copii să participe și să se organizeze singuri? Care sunt obstacolele în calea participării lor și cum au fost ele depășite? Cum pot fi consolidate participarea copiilor, inițiativele de pace conduse de copii și organizațiile conduse de copii?

Bine ați venit

Etapa

I

Etapa

IIa

108

109

Etapa

IIb

Etapa

III

Anexa

3

- **PĂRERILE ADULȚILOR DESPRE EXPERIENȚELE ȘI ROLURILE COPIILOR:** Părerile comunității (inclusiv ale părinților, părinților vitregi, profesorilor, liderilor comunității), personalului proiectului, partenerilor și altor persoane interesate (de exemplu, funcționari ai administrației locale sau naționale) despre experiențele copiilor și rolul lor de pacificatori.
- **PROCESUL DE CERCETARE/EVALUARE ȘI CERCETAREA PRIN DIALOG FORMATIV:** Care sunt factorii care ajută și împiedică cercetările făcute cu și de copii în situații de conflict și post-conflict, să fie sigure și semnificative? Care sunt punctele forte și punctele slabe ale diferitelor metode și instrumente în diferite situații și în scopuri diferite, inclusiv CDF?

O listă de verificare pentru a sprijini analiza și documentarea efectuată de copii și tineri:

Sfaturi generale:

- De fiecare dată când adunați informații de la copii sau adulți – asigurați-vă că ați notat: *când* (data), *unde* (locația) și *cine* (numărul de fete/băieți/bărbați/femei, grupa de vârstă). Înregistrați toate informațiile cu precizie, *dar nu includeți nume individuale, astfel încât numele și identitățile participanților să poată fi protejate.*
- Atunci când luați interviuri sau adunați povești (de exemplu, Povești despre cea mai importantă schimbare):
 - DACĂ un copil sau un adult vă împărtășește *experiențe negative*, este important să le protejați identitatea și să nu le dezvăluiți numele. Ați putea discuta cu ei folosind un pseudonim sau un nume diferit pentru povestea lor;
 - DACĂ un copil sau un adult vă împărtășesc *experiențe pozitive*, ar trebui să discutați cu ei dacă doresc sau nu ca numele lor real să fie folosit sau, la fel ca în situația de mai sus, dacă preferă un nume alternativ sau un nume diferit.
- Multe din instrumentele folosite duc la crearea de desene, poezii, hărți și alte ilustrații. Încercați să faceți copii ale acestor materiale, astfel încât clubul/grupul/asociația copiilor respectivi să poată păstra o copie, iar pe cealaltă să o puteți da echipei de proiect/cercetare națională.
- Depozitați toate rezultatele cercetării în siguranță. Cereți-le adulților ajutorul pentru acest lucru.
- În clubul/grupul vostru de copii, găsiți-vă timp să discutați și să întocmiți documente despre experiențele dumneavoastră în urma participării la evaluare – atât pozitive, cât și negative – și despre cele mai semnificative rezultate obținute în urma folosirii diferitelor instrumente.
- Întocmiți documente despre cele mai semnificative rezultate ale principalelor teme ale evaluării – după cum este specificat mai sus.
- Atunci când înregistrați rezultatele diferitelor instrumente, evidențiați:
 - cele mai semnificative rezultate;
 - orice diferențe în experiențele diferitelor grupuri de copii (de exemplu, din cauza deosebirilor de sex, vârstă, etnie, mediul din care provin);
 - poezii, hărți, povești, desene care ilustrează rezultatele și diferențele;
 - recomandări de la copii și/sau adulți pentru îmbunătățirea programelor;
 - acțiuni întreprinse pentru a aborda recomandările.
- Dacă aveți acces la un aparat de fotografiat, faceți poze – de exemplu o hartă a corpului, hărți ale riscurilor, analiza copac, desene etc. Aceasta este o altă modalitate de a păstra în siguranță rezultatele.

Înainte de a încheia atelierul sau activitatea cu grupuri de copii, tineri și/sau adulți - de exemplu, un atelier sau o activitate, în cadrul căruia/căreia folosiți unul sau mai multe instrumente, cum ar fi Harta corpului sau teatrul sau evaluarea H etc.:

- Încurajați-i pe toți să identifice cele mai semnificative rezultate ale utilizării unui instrument. Asigurați-vă că aceste rezultate sunt înregistrate corespunzător.
- Asigurați-vă că aveți copii ale materialelor, pentru a ilustra aceste rezultate (de exemplu, Harta corpului, desene, descrieri ale teatrului etc.)
- Discutați dacă există diferențe între experiențele sau perspectivele copiilor/adulților. Dacă ele există, asigurați-vă că aceste diferențe sunt înregistrate corespunzător.
- Discutați rezultatele și gândiți-vă la recomandări pentru îmbunătățirea proiectului sau programului în care sunteți implicați și a muncii de *advocacy* pe care o puteți desfășura cu sprijinul adulților. Amintiți-vă să le prezentați aceste recomandări adulților care vă susțin în participarea la această evaluare – de exemplu, în școala voastră, prin ONG-urile locale sau cercetătorii naționali.
- Gândiți-vă la ceea ce a fost dificil pentru dumneavoastră atunci când ați desfășurat activitățile de cercetare – de exemplu, folosirea teatrului, crearea unei hărți a riscurilor etc. Ce ați reușit să faceți pentru a depăși dificultățile?

Veți putea, de asemenea, să vă întâlniți din când în când cu adulți, odată ce ați folosit câteva instrumente. În timpul acestor întâlniri, puteți să:

- Analizați cele mai semnificative rezultate ale fiecărui instrument folosit (Harta corpului, Harta riscurilor, povești, CDF etc.). Care sunt lucrurile pe care le au în comun? Care sunt diferențele principale de păreri și experiențe? Există diferențe între copiii mai mari sau mai mici sau între copiii care frecventează școala și cei care nu o frecventează? Asigurați-vă că discuțiile despre lucrurile în comun și despre diferențe, precum și analiza voastră sunt înregistrate corespunzător.
- Decideți care sunt recomandările principale cu privire la experiențele copiilor în ceea ce privește conflictul armat și post conflictul, participarea copiilor la construirea păcii, părerile și rolurile adulților, implicarea voastră în cercetare – atât pozitivă, cât și negativă – și cele mai semnificative schimbări care au avut loc ca rezultat al participării voastre, al părerilor voastre despre folosirea CDF.
- Identificați domeniile cu informații lipsă și planificați modalitatea de obținere a acestor informații.
- Cereți-le adulților care vă sprijină să vă ajute să organizați întâlniri cu alți adulți cheie din comunitatea voastră, astfel încât să puteți discuta cu ei rezultatele și recomandările voastre.

Planificarea documentării, procesului de *advocacy* și inițiativelor media:

- Gândiți-vă la modul în care clubul/grupul/rețeaua voastră de cluburi poate oferi documentație și poate împărtăși cu alte persoane rezultatele voastre, în moduri creative și interesante.
- Împărtășiți aceste idei adulților care vă sprijină, pentru a afla care sunt ideile pe care le pot susține. Faceți planuri cu ei pentru ca aceste idei să se concretizeze.
- Obțineți sprijin și consiliere de la adulții care vă susțin, pentru a vă asigura că puteți produce material de bună calitate, care să poată fi folosit pe o perioadă lungă de timp și prezentat public, de exemplu.
- Asigurați-vă că discutați întâi cu adulții despre orice riscuri care pot apărea de pe urma dezvăluirii identității copiilor implicați. Dacă există orice fel de risc, asigurați-vă că protejați identitățile copiilor. Cereți mereu permisiunea copiilor înainte de a le folosi numele, cuvintele, desenele etc.

MULT SUCCES ȘI FOLOSIȚI-LE CU PLĂCERE!!!

Listă alfabetică a instrumentelor

- Activități din cadrul proiectului „Deprinderi pentru viață” (Etapa IIb – cu copii)
- Albumul păcii (Etapa IIa – cu copii)
- Analiza cerc (Etapa IIa – cu copii: despre rolul copiilor în construirea păcii)
- Analiza cerc (Etapa III - cu copii: despre cine e inclus și cine e exclus)
- Analiza copac (Etapa IIb – cu copii)
- Analiza diversității experiențelor copiilor în Hărțile corpului (Etapa III - cu copii)
- Axa timpului (Etapa IIb – cu copii: despre inițiativele de pace ale copiilor și organizațiile conduse de copii)
- Axa timpului (Etapa III – cu copii: pentru a analiza punctele de reper, succesele și provocările întâmpinate în evaluarea tematică)
- Balonul (Etapa IIa – cu copii)
- Barometru de piață (Etapa III – cu copii)
- Clasificarea în funcție de preferințe (Etapa IIa – cu copii)
- Construirea unui agent ideal de pace (Etapa III - cu copii)
- Discuții de tip focus grup (Etapa I - cu copii: analiza părerilor și sugestiilor copiilor despre evaluarea tematică)
- Discuții de tip focus grup (Etapa III - cu copii: analiza diverselor experiențe ale unor grupuri anume)
- Discuții de tip focus grup și/sau interviuri (Etapa IIa – cu adulți: despre cum sunt afectați copiii de conflict, post conflict și construirea păcii)
- Discuții de tip focus grup și/sau interviuri (Etapa IIb – cu adulți: despre diferitele experiențe ale copiilor)
- Discuții pe linia de valori (Etapa IIb – cu adulți)
- Evaluarea „H” (Etapa I - cu copii: despre grupurile de copii, inițiativele și organizațiile conduse de copii)
- Exercițiu cu fișe matrice (Etapa IIb – cu copii)
- Fabula celor doi catâri (Etapa III – cu copii)
- Harta corpului – înainte/după (Etapa III – cu copii)
- Harta corpului (Etapa IIa – cu copii: a diferitelor experiențe ale copiilor)
- Harta corpului și Povești despre cea mai importantă schimbare (Etapa III – cu copii: analiza diverselor experiențe ale copiilor)
- Harta floare (Etapa IIa – cu copii)
- Identificarea din partea copiilor a celor mai semnificative mesaje și recomandări (Etapa III - cu copii)
- Instrumentul Păianjen (Etapa IIb – cu copii)
- Joc de analiză (Etapa III – cu copii)
- Joc de diversitate: Linie scurtă/Linie lungă (Etapa III - cu copii)
- Jocuri de rol – Dezvoltarea abilităților de advocacy ale copiilor (Etapa III – cu copii)
- Jocuri în care toți câștigă (Etapa IIb – cu copii)
- Lanț de hârtie (Etapa IIb – cu copii)
- Noduri umane (Etapa III – cu copii)
- Peretele minunilor (Etapa IIa – cu copii)
- Povești despre cea mai importantă schimbare (Etapa IIa – cu copii)
- Prezentarea conceptului de advocacy și a mesajelor clare (Etapa III – cu copii)
- Principalele elemente de calitate ale Salvați Copiii Norvegia (Etapa IIb—cu adulți)
- Reprezentare vizuală: consolidarea parteneriatelor adult-copil (Etapa III – cu copii)
- Sprijinul acordat copiilor pentru ca aceștia să-și poată dezvolta propriul memorandum (Etapa III – cu copii)
- Teatru (Etapa IIa – cu copii): analiza și evidențierea experiențelor copiilor)
- Teatru (Etapa III – cu copii: pentru a promova și a sprijini rolul copiilor în construirea păcii)
- Trasarea riscurilor (Etapa IIa – cu copii)
- Viziune (Etapele IIa și IIb – cu copii: rolul copiilor în calitate de agenți ai păcii)

Participarea copiilor în situații de conflict armat, post conflict și reconstrucție a păcii, 2006-2008

Evaluarea tematică a Salvați Copiii Norvegia despre participarea copiilor a fost efectuată în patru țări: Bosnia-Herțegovina, Guatemala, Nepal și Uganda. Aceasta se bazează pe implicarea activă a fetelor și băieților care sunt membri ai organizațiilor, cluburilor, asociațiilor și grupurilor de copii.

Scopul general a fost contribuirea la consolidarea capacităților copiilor și tinerilor cu privire la inițiativele de construire a păcii și promovarea includerii vocilor copiilor în procesele de pace.

Copiii și tinerii au fost implicați activ în calitate de consilieri, colegi cercetători, respondenți activi, responsabili cu dezvoltarea, agenți ai păcii, documentariști și susținători ai păcii. În parteneriatele cu

cercetătorii adulți, au folosit o gamă de instrumente participative, pentru a analiza experiențele lor cu privire la conflictele armate, modul în care ei înțeleg construirea păcii, factorii care limitează sau sprijină participarea activă a copiilor la construirea păcii și au primit sprijin pentru inițiativele de construire a păcii. Au fost analizate, de asemenea, părerile adulților cu privire la aceste aspecte.

‘Cercetarea prin dialog formativ’ a fost folosită ca o metodă de cercetare globală pentru a încuraja dialogul despre diferențele de perspective dintre adulți și copii și/sau dintre copii. Este de asemenea folosită pentru a sprijini eforturile continue de consolidare a inițiativelor de participare a copiilor, bazate pe cunoștințe acumulate în timpul procesului de cercetare.

Salvați Copiii România

Str. Ștefan Furtună 3, Sector 1, 010899 - București
Tel. : +40 21 316 61 76. Fax: +40 21 312 44 86
e-mail: rosc@salvaticopiii.ro www.salvaticopiii.ro